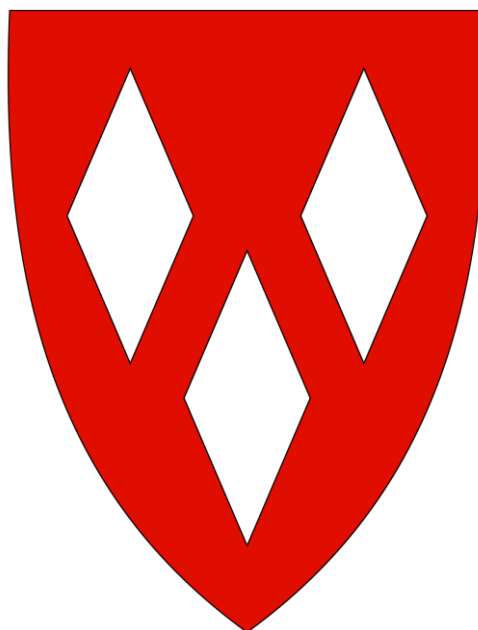

Beregnet til
Nordre Follo renseanlegg IKS

Dokument type
Rapport

Dato
Mars, 2024

NORDRE FOLLO RENSEANLEGG SØKNAD OM UTSLIPPSTILLATELSE

NORDRE FOLLO RENSEANLEGG SØKNAD OM UTSLIPPSTILLATELSE

Oppdragsgiver **Utslippstillatelse Nordre Follo RA**
Versjon **2**
Dato **22/03/2024**
Utført av **Simen C. Karlsen og Embla Østebrøt**
Kontrollert av **Lars Solberg, Marie Strand, Hanne Vidgren og Veronica R. Krossa**
Godkjent av **Tor Håkonsen**

FORORD

Rambøll er engasjert av Nordre Follo renseanlegg IKS til å utarbeide søknad om ny utslippstillatelse for Nordre Follo tettbebyggelse.

Bjørn M. Hånde har vært prosjektleder og kontaktperson fra Nordre Follo renseanlegg IKS. Randi M. Aamodt og Lilliann Skuterud har vært hhv. kontaktperson i Nordre Follo kommune og Ås kommune.

Oppdragsmedarbeidere hos Rambøll har vært Simen C. Karlsen, Embla Østebrøt, Lars Solberg, Marie Strand, Hanne Vidgren og Veronica R. Krossa.

Drammen, 01.03.2024

Simen C. Karlsen
Oppdragsleder

1. SAMMENDRAG

1.1 Status Nordre Follo renseanlegg

Nordre Follo renseanlegg er et kjemisk/biologisk anlegg. Nordre Follo renseanlegg IKS har iverksatt en prosess med å utvide nitrogenrensetrinnet på Nordre Follo renseanlegg.

Nordre Follo avløpsanlegg ligger i en tettbebyggelse med samlet utslipp av kommunalt avløpsvann større enn 10.000 pe til sjø, og reguleres derav av bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 14, jf. § 14-1.

Tilrenningsområdet Nordre Follo renseanlegg betjener, omfatter i hovedsak boligbebyggelse. Det er påslipp av industrivann, som ledes gjennom en fordrøyningstank for å sikre jevnt belastning til Nordre Follo renseanlegg. Anlegget opplever en tydelig økning i hydraulisk belastning i nedbørsperioder.

1.2 Forslag utslipp til vann

Forslag til maks og gjennomsnittlig restutslipp fra kommunalt avløpstransportsystem og renseanlegg i år 2024 og prognoseårene 2030 og 2040 er vist i tabeller under og vedlegg 1 og 2.

Rensekrav til fosfor ved Nordre Follo renseanlegg foreslås 90 % frem til 2040 og 93 % fra 2040. Rensekravet for nitrogen foreslås på 70 % frem til 2030 og 80 % fra 2030.

Det er Nordre Follo kommune og Ås kommune som er ansvarlig for avløpsnettet tilknyttet Nordre Follo renseanlegg.

Nordre Follo renseanlegg skal overholde krav til sekundærrensing i Forurensningsforskriften §§ 14-2 og 14-13.

	Konsentrasjonskrav	Renseeffekt
	mg O/l	%
Biologisk oksygenforbruk - BOF ₅	25	70
Kjemisk oksygenforbruk - KOF	125	75

Søknad prosentkrav til maks restutslipp ved Nordre Follo avløpsanlegg år 2024 til 2040.

Prosentkrav	år 2024 i dag	år 2030 ^{*)}	år 2040 ^{*)}	Kommentar
Tilknytningsgrad av maks ukebelastning	100 %	100 %	100 %	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.
Virkningsgrad avløpsnett ^{**}	65 %	85 %	90 %	Andel av forurensningsmengde (fosfor) som kommer frem til Nordre Follo renseanlegg.
Tap transport-system ^{**}	35 %	15 %	10 %	Utslipp pga. overløp, utlekking, hendelser, etc.
Renseeffekt fosfor	90 %	90 %	93 %	Rensegrad på Nordre Follo renseanlegg (inkl. overløp ved Nordre Follo renseanlegg).
Renseeffekt nitrogen	70 %	80 %	80 %	

^{*)} Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet utbygging. Se kap. 3 om tettbebyggelse for mer informasjon.

^{**)} Nordre Follo kommune og Ås kommune er ansvarlig for avløpsnettet til Nordre Follo renseanlegg.

Belastning til Nordre Follo renseanlegg i dag, 2030 og 2040. Belastningen er estimert for maksuka og gjennomsnittsuka. Verdiene utenfor parentes er ekskludert septik og verdiene innenfor parentes er inkludert septik.

	Enhet	Tot-P	Tot-N	BOF ₅	KOF _{cr}
I dag ¹⁾ (maksuka)	kg/år	62 174 (65 897)	478 678 (491 088)	1 371 657 (1 449 220)	4 730 335 (5 040 585)
I dag ²⁾ (gjennomsnittsuka)	kg/år	41 458 (45 181)	319 187 (331 597)	914 634 (992 196)	3 154 231 (3 464 481)
2030 (maksuka)	kg/år	67 962 (71 685)	517 266 (529 676)	1 564 596 (1 642 159)	5 116 213 (5 426 463)
2030 (gjennomsnittsuka)	kg/år	47 246 (50 969)	357 775 (370 185)	1 107 573 (1 185 135)	3 540 109 (3 850 359)
2040 (maksuka)	kg/år	73 461 (77 184)	553 927 (566 337)	1 747 899 (1 825 462)	5 482 819 (5 793 069)
2040 (gjennomsnittsuka)	kg/år	52 745 (56 468)	394 435 (406 845)	1 418 915 (1 496 478)	3 906 715 (4 216 965)

¹⁾ Belastningen for maksuka i dag (2024) er estimert på spesifikke forurensningsmengder kalkulert fra stoffbelastningen i gjennomsnittsuka i 2024 og estimert BOF₅-pe i gjennomsnittsuka.

²⁾ Belastningen for gjennomsnittsuka i dag (2024) er estimert på stoffbelastning i maksuka og en f_{maks}-faktor på 1,5.

Utslipp fra Nordre Follo renseanlegg i dag, 2030 og 2040. Utslippet er estimert for maksuka og gjennomsnittsuka.

	Enhet	Tot-P	Tot-N	BOF₅	KOF_{cr}
I dag (maksuka)	kg/år	4 414	97 065	290 742	846 242
I dag (gjennomsnittsuka)	kg/år	3 067	65 964	201 622	590 125
2030 (maksuka)	kg/år	6 149	90 417	422 241	1 164 758
2030 (gjennomsnittsuka)	kg/år	4 388	63 304	305 700	829 836
2040 (maksuka)	kg/år	4 889	102 189	495 202	1 311 197
2040 (gjennomsnittsuka)	kg/år	3 584	73 480	406 376	956 573

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag	4
1.1	Status Nordre Follo renseanlegg	4
1.2	Forslag utslipp til vann	4
2.	Innledning	11
2.1	Søknad	11
2.2	Søkevirksomhet	11
2.3	Organisering	11
2.4	Tiltak og fremdriftsplan	11
2.5	Hovedmål og strategiplaner	12
2.6	Høringsparter	12
3.	Tettbebyggelse og avløpsanlegg – Størrelse og tilknytning	13
4.	Status Nordre Follo renseanlegg	15
4.1	Status Nordre Follo renseanlegg i dag	15
4.2	Utslippspunkt	16
4.3	Offentlige planer ved renseanleggstomt	17
4.4	Flom	17
4.5	Belastning Nordre Follo renseanlegg i dag	17
4.6	Eksisterende rensekrav i dag	19
4.7	Prosessbeskrivelse	19
4.8	Hydraulisk kapasitet	21
4.9	Kjemikalier og substitusjoner	21
4.10	Energiforbruk	22
5.	Status transportsystem i dag	23
5.1	Pumpestasjoner	23
5.2	Ledningsnett	26
6.	Prøvetakning og driftsovervåkning	27
6.1	Prøvetakning renseanlegg vann og slam	27
6.2	Driftsovervåkning	27
7.	Søknad om utslippstillatelse	28
7.1	Tettbebyggelse	28
7.2	Nordre Follo avløpsanlegg	28
7.2.1	Søknad utslipp til vann – Krav til renseanlegg og transportsystem	28
7.2.2	Utslipp til luft	34
7.2.3	Avfall	35
7.2.4	Slam og septik	36
8.	Resipientvurdering	37
8.1	Dagens miljøtilstand i resipient	37
8.1.1	Informasjon om vannforekomsten	37
8.1.2	Hydrografi og strømforhold	38
8.1.3	Marine naturtyper og fiskeriressurser	40
8.1.4	Miljøtilstand registrert i vann-nett	41
8.1.5	Resultat fra utførte undersøkelser resipient	42
8.1.6	Oppsummering av miljøtilstanden	44
8.2	Dagens tilførselssituasjon	45
8.3	Påvirkning av utslipp fra Nordre Follo RA	46
8.3.1	Innblanding av utslippet	47
8.3.2	Organisk materiale	47
8.3.3	Næringsalter	48
8.3.4	Oppsummering – påvirkninger	48
9.	Forebygging og beredskap	49
9.1	Klimatilpasset ROS-analyse	49
9.2	Beredskapsplan	49
10.	Bibliografi	50

Tabeller

Tabell 1. Naboliste Nordre Follo renseanlegg	12
Tabell 2. Høringsparter for Nordre Follo renseanlegg.	12
Tabell 3. Forventet tilførsel til Nordre Follo renseanlegg.	13
Tabell 4. Belastning på Nordre Follo renseanlegg, registrerte mengder 2021 - 2023.	18
Tabell 5. Eksisterende krav i henhold til utslippstillatelsen til Nordre Follo renseanlegg.	19
Tabell 6. Hydraulisk belastning på Nordre Follo renseanlegg i 2021 og 2080.	21
Tabell 7. Kjemikalieforbruk i 2021-2023.	21
Tabell 8. Energiregnskap 2021-2023.	22
Tabell 9. Driftstid for overløp fra pumpestasjonene	23
Tabell 10. Oversikt over prosentvis aldersfordeling på avløpsnettet til Nordre Follo renseanlegg pr. 2024. Før 1970 inkluderer ledningsnett med ukjent årstall.	26
Tabell 11. Parametere Nordre Follo renseanlegg skal prøveta, krav for utslipp og antall prøver.	27
Tabell 12. Forventet tilførsel Nordre Follo renseanlegg.	28
Tabell 13. Krav sekundærrensing iht. forurensningsforskriften §§ 14-2 og 14-13.	29
Tabell 14. Søknad prosentkrav til maks restutslipp fosfor ved Nordre Follo avløpsanlegg år 2024 til 2040.	29
Tabell 15. Belastningen til Nordre Follo renseanlegg i dag, 2030 og 2040 estimert for maksuka og gjennomsnittsuka. Verdiene utenfor parentes er ekskludert septik og verdiene innenfor parentes er inkludert septik.	31
Tabell 16. Utslipp fra Nordre Follo renseanlegg for i dag, 2030 og 2040 estimert for maksuka og gjennomsnittsuka.	31
Tabell 17. Beregnet gjennomsnittlig utslipp fosfor pr år 2024, 2030 og 2040 for gjennomsnittsuka.	32
Tabell 18. Beregnet gjennomsnittlig utslipp nitrogen pr år 2024, 2030 og 2040.	32
Tabell 19. Beregnet gjennomsnittlig utslipp BOF ₅ pr år 2024, 2030 og 2040.	32
Tabell 20. Beregnet gjennomsnittlig utslipp KOF pr år 2024, 2030 og 2040.	33
Tabell 21. Støygrenser.	34
Tabell 22. Klimafotavtrykket (CO ₂ -ekvivalent) til Nordre Follo renseanlegg for 2023.	35
Tabell 23. Produksjon av ristgods og sand.	35
Tabell 24. Slamproduksjon.	36
Tabell 25. Informasjon om vannforekomsten Bunnefjorden. Hentet fra Vann-nett.no (hentet februar 2024).	37

Tabell 26. Registrert økologisk og kjemisk tilstand i Vann-nett (hentet februar 2024).	42
Tabell 27. Utslippsmengder inkl. overløp for Nordre Follo renseanlegg og Blylaget renseanlegg i dagens situasjon [19].	46
Tabell 28. Beregnet gjennomsnitt utslipp (utslipp fra renseanlegget, ekskludert tap fra transportsystem). Tallene er vist for dagens situasjon (2024), samt prognose for 2030 og 2040 med % endring i utslippsmengder sammenlignet med dagens situasjon.	47

Figurer

Figur 1. Tettbebyggelsen til Nordre Follo renseanlegg i 2024.	14
Figur 2. Plassering av Nordre Follo renseanlegg (rød prikk).	15
Figur 3. Utslippstunell fra Nordre Follo renseanlegg i øst til Sjødalstrand i vest.	16
Figur 4. Kartutsnitt viser utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg i Bunnefjorden.	16
Figur 5. Målt tilførsel ved Nordre Follo renseanlegg i perioden 2021 – 2023.	17
Figur 6. Antall personekvivalenter fra analyseresultater og spesifikke verdier fra Norsk Vann rapport 256/2020.	18
Figur 7. Flytskjema som beskriver renseprosessen og behandling av slam ved Nordre Follo renseanlegg.	20
Figur 8. Kartutsnitt av ledningsnett og pumpestasjoner til Nordre Follo renseanlegg innenfor Ås kommune.	24
Figur 9. Kartutsnitt av ledningsnett og pumpestasjoner til Nordre Follo renseanlegg innenfor Nordre Follo kommune.	25
Figur 10. Kart som viser avstand fra Nordre Follo renseanlegg til nærmeste boligbebyggelse.	34
Figur 11. Vannforekomst Bunnefjorden. Rød sirkel viser plassering av utslippspunkt fra Nordre Follo renseanlegg.	37
Figur 12. Oksygenforholdene i indre Oslofjord fra desember 2019 til desember 2020. I løpet av 2020 ble oksygenforholdene i Bunnefjorden dårligere og dårligere. [12]	38
Figur 13. Målt temperatur, salinitet og oksygen ved dypeste punkt (stasjon Ep1) i Bunnefjorden. Øverst vises temperatur med konturlinjer for hver 2. grad fra 8 til 18 °C. I midten vises saltholdighet med konturlinjer for hver fra 20 til 35 psu. Nederst vises oksygenmetning med konturlinjer for 65 % (grønn), 50 % (gul) og 35 % (oransje). [12].	39
Figur 14. Til venstre er strømrose for overflatelag (0 m) og høyere en strømrose for Koordinater for strømroser 10.732, 59.784. Strømrosen gir et inntrykk av hovedretning og strømstyrke, der retningen er delt opp i 16 grupper (himmelretninger) og viser et frekvensplott for hver av retningene (indikert med tall 0-18). Lengden på hvert farget segment angir hyppigheten av strøm i den retningen. Hastighet på strømmen	

angis med farge, der lys farge er lav hastighet og skarpere farge er høyere hastighet. Hentet februar 2024 [15].	40
Figur 15. Til venstre: Bløtbunnsområder (oransje). Til høyre: Fiskeriinteresser, aktive redskap (skravert rosa), passive redskap (skravert svart). Utslippssted (rød sirkel) (Naturbase og Fiskeridirektoratet, februar, 2024).	41
Figur 16. Registrerte vannlokaliteter i vannmiljø (blåe sirkler). Ep1 (rød sirkel) og Svartskog/Haslumtangen (svart sirkel). Utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg (brun linje og punkt). Øvrige vannlokaliteter i Bunnefjorden er undersøkt for miljøgifter i sediment (år 2007, 2010 og 2020).	42
Figur 17. Målinger gjort i Bunnefjorden (stasjon Ep.1) 2019-2022. Fra øverst til nederst: Silikat (SiO_2), Fosfat (PO_4), Nitrat (NO_3) og nitritt (NO_2), og nederst løst organisk stoff (DOC) [14].	44
Figur 18. Årlig tilførsel av fosfor i tonn (til venstre) og nitrogen i tonn (til høyre) fra 1900 og fram til 2021 i indre Oslofjord. Ulike farger indikerer ulike utslippskilder. (Hentet fra NIVA, 2023) [18].	45
Figur 19. Registrerte avløpsanlegg (blå firkant) og utslippspunkt (brun sirkel).	46

2. INNLEDNING

2.1 Søknad

Nordre Follo renseanlegg har utslippstillatelse fra tidligere Fylkesmannen i Oslo og Viken, datert 01.05.2019 [1].

Nordre Follo renseanlegg utvider nitrogenrensetrinnet og etablerer nytt nitrogenrensebygg. På bakgrunn av dette utgjør dette dokumentet, sammen med vedlegg og formelt søknadsbrev, søknad om ny utslippstillatelse for Nordre Follo renseanlegg. Søknaden gjelder både oppsamling, transport, behandling (rensing) og utslipp av kommunalt avløpsvann, dvs. for hele Nordre Follo avløpsanlegg.

2.2 Søkevirksomhet

Navn på ansvarlig enhet: Nordre Follo renseanlegg IKS

Organisasjonsnummer: 971 521 570

Adresse: Høyungsletta 19, 1407 Vinterbro

Kontaktperson: Bjørn Muri Hånde, daglig leder

Telefon: 64 97 44 51 (kontaktperson)
64 97 44 50 (sentralbord)

E-post: bmh@nfra.no (kontaktperson)
post@nfra.no (sentralbord)

2.3 Organisering

Nordre Follo renseanlegg IKS er ansvarlig for forvaltning, drift og vedlikehold av Nordre Follo renseanlegg. Nordre Follo renseanlegg IKS er eid av Ås kommune (9%) og Nordre Follo kommune (91%).

Ås kommune og Nordre Follo kommune er ansvarlige for avløpsnettets tilknyttet Nordre Follo renseanlegg.

Iht. forurensningsforskriften er Nordre Follo renseanlegg underlagt kapittel 14, og Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for Nordre Follo renseanlegg.

2.4 Tiltak og fremdriftsplan

Følgende fremdrift gjennomføres:

- Søknad om utslippstillatelse iht. forurensningsforskriften kapittel 14; 2024 (dette dokumentet)
- Igangsettelse av nytt nitrogenrenseanlegg; Q2 2026

2.5 Hovedmål og strategiplaner

Gjeldende hovedplan for vannforsyning, avløp og vannmiljø er «*Hovedplan vannforsyning, avløp og vannmiljø 2022 – 2029*» [2]. Planen ble politisk vedtatt av kommunestyret i Nordre Follo kommune 8. juni 2022. Hovedplanen inneholder mål og tiltaksplan for vannforsyning, avløp og vannmiljø. Ås kommune har utarbeidet «*Temaplan vannforsyning, avløp og miljø 2023-2035*» [3].

2.6 Høringsparter

Aktuelle høringsinstanser er berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, eller andre som kan bli særlig berørt. Aktuelle høringsinstanser forhåndsvarsles direkte før vedtak treffes og gis anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist.

Tabell 1. Naboliste Nordre Follo renseanlegg

Eiendom	Navn	Adresse
107/644	Viken fylkeskommune	Eiendommen har ingen adresse
107/292	Nagell Diane H Tomter	Fålesloråsen 1, 1407 Vinterbro
107/291	Nagell Diane H Tomter	Fålesloråsen 3, 1407 Vinterbro
119/18	Statens Vegvesen	Eiendommen har ingen adresse
119/17	Statens Vegvesen	Eiendommen har ingen adresse
107/2	Juul Lars	Høyungsetta 13, 1407 Vinterbro

Tabell 2. Høringsparter for Nordre Follo renseanlegg.

Navn	Adresse
Viken fylkeskommune	Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Mattilsynet	Postboks 383, 2381 Brumunddal
Naturvernforbundet Oslo og Akershus	Sognsveien 231, 0863 Oslo
Nordre Follo kommune	Postboks 3010, 1402 Ski
Ås kommune	Postboks 195, 1431 Ås
Fagrådet for Indre Oslofjord	Postboks 4735 Sofienberg, 0506 Oslo
Indre Oslofjord Fiskerlag	Postboks 1233 Torgard, 7462 Trondheim
Vannområde PURA	Postbox 183, 1431 Ås

3. TETTBEBYGGELSE OG AVLØPSANLEGG – STØRRELSE OG TILKNYTNING

Nordre Follo renseanlegg IKS har i 2024 gjennomført en bestemmelse av antall personekvivalenter (pe) innenfor Nordre Follo tettbebyggelse i maksuke for et nåtidsscenario og fremtidsscenario. Det henvises til vedlegg 3 for en fullstendig redegjørelse av tellingen. Tellingen er utført iht. NS 9426. Tettbebyggelsen for Nordre Follo renseanlegg, illustrert i Figur 1, representerer et geografisk areal som omfatter det området Nordre Follo renseanlegg betjener og utvidet bebyggelse iht. NS 9426. Tettbebyggelsens størrelse er avgrenset av kommunegrensene til Ås og Nordre Follo kommune iht. Statsforvalteren i Oslo og Viken sin mal for søknad om tillatelse [4]. Dette betyr at tettbebyggelsen ikke inkluderer Oslo og omegn til tross for at disse områdene er en del av tettbebyggelsen iht. NS 9426.

Nordre Follo renseanlegg mottar septik fra spredt bebyggelse i Nordre Follo og Ås kommune. I maksuka benyttes det den maksimale tilførselen av septik anlegget daglig kan motta, som er antatt lik det maksimale mottaket av septik (170 m³/d) de siste fem årene. Konsentrasjonen av BOF₅ i septik er antatt 1 250 mg/l [5]. Det antas at den maksimale tilførselen av septik er uendret i 2030 og 2040.

For fremtidsscenarioene av maksuka frem til 2030 og 2040 er det lagt til grunn utbyggingsprosjekter i Nordre Follo kommune og Ås kommune. For Nordre Follo kommune forventes det 430 boliger årlig frem til 2043 [6]. Detaljregulering for Solberg-området på Ås kommunes hjemmesider [7] samt utbyggingen av Tømrernes feriehjem og Askehaugåsen [8] er utbyggingsprosjektene fra Ås kommune som innvirker på fremtidsscenarioene. Det antas at alle boligene blir tilkoblet Nordre Follo renseanlegg. Fra 2024 til 2030 er befolkningsveksten basert på utbyggingen nevnt ovenfor.

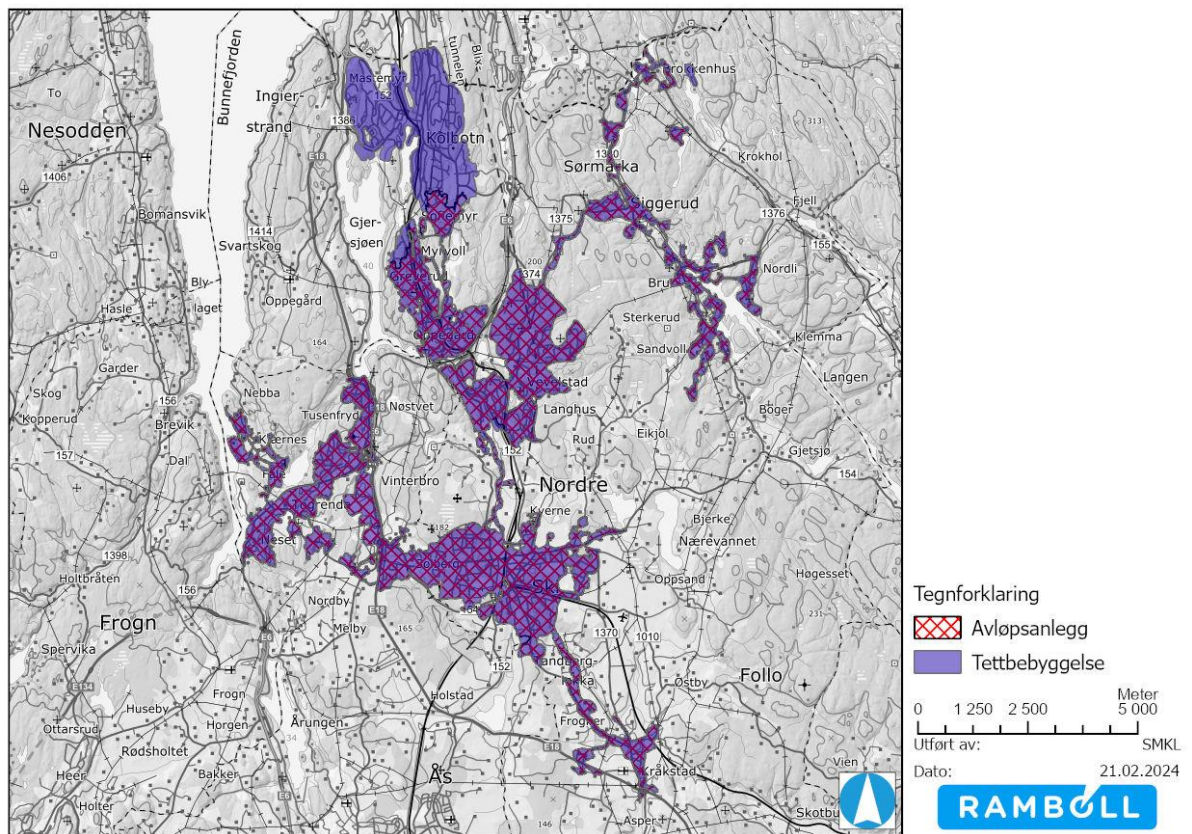
Abonnenter tilknyttet Nordre Follo renseanleggene er i hovedsak boligbebyggelse. Understory protein har påslipp av organisk materiale til Nordre Follo renseanlegg med en estimert konsentrasjon på 1 144 mg BOF₅/l. Konsentrasjonen er beregnet mhp. de molekylære strukturerne i proteinene produsert. I 2024 vil det høyeste påslippet av industrivann være 100 m³/d, mens i 2030 og 2040 øker påslippet til 240 m³/d. Fabrikken har en fordrøyningstank for å sikre jevnt belastning til Nordre Follo renseanlegg.

Sammendrag av pe-estimat er vist i Tabell 3.

Tabell 3. Forventet tilførsel til Nordre Follo renseanlegg.

Pe-maksuka	2024 i dag	2030 prognose	2040 prognose
Tettbebyggelse inkl. septik og industri	70 134 pe	78 712 pe	86 890 pe
Avløpsanlegg inkl. septik og industri	50 270 pe	59 077 pe	67 450 pe
Septik ¹⁾	3 542 pe	3 542 pe	3 542 pe
Industri	1 907 pe	4 576 pe	4 576 pe

¹⁾ Det benyttes den maksimale tilførselen av septik anlegget har mottatt de siste fem årene (170 m³/d). Denne tilførselen endres ikke over tid da septikmottaket ikke er dimensjonert til å motta mer septik.

Figur 1. Tettbebyggelsen til Nordre Follo renseanlegg i 2024.

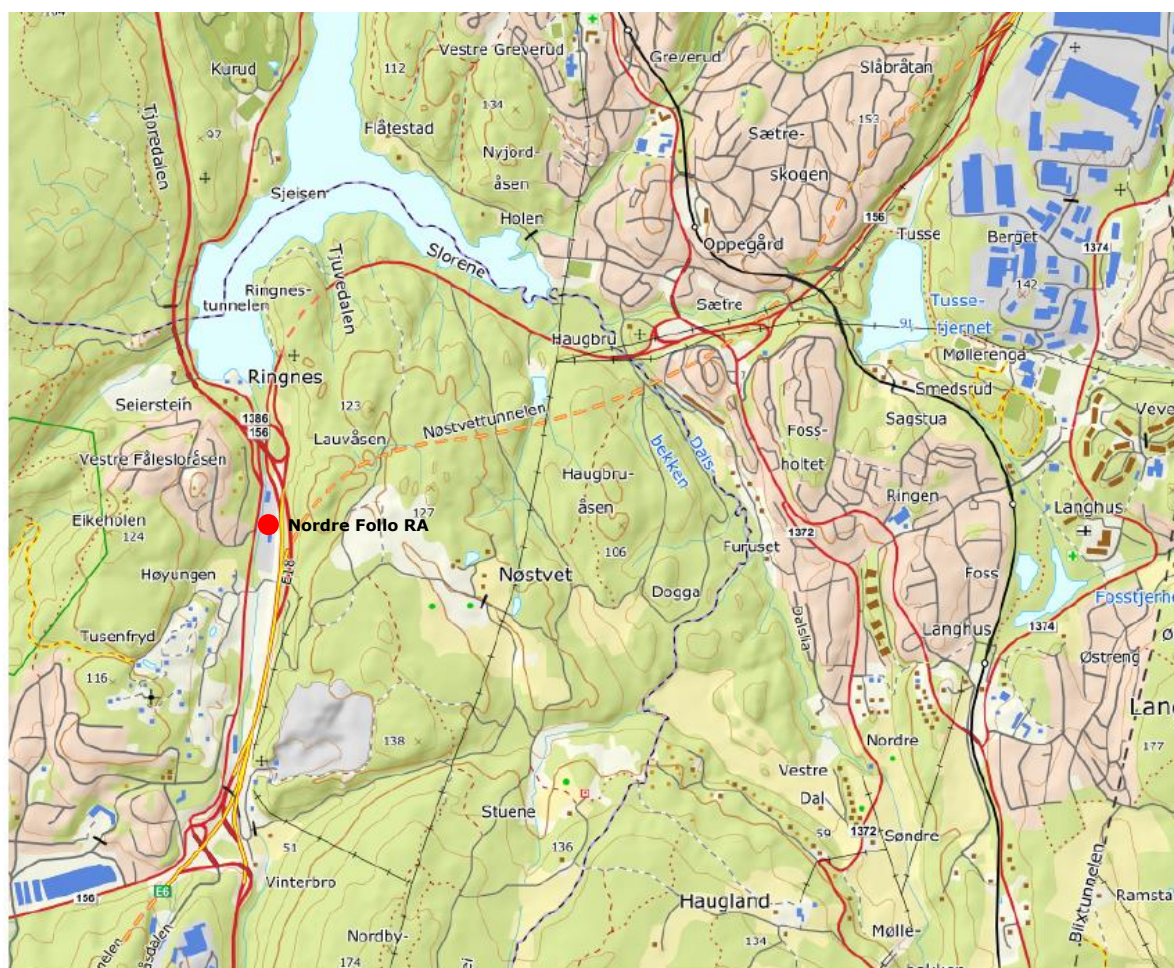
4. STATUS NORDRE FOLLO RENSEANLEGG

4.1 Status Nordre Follo renseanlegg i dag

Plassering Nordre Follo renseanlegg:

Navn på anlegg:	Nordre Follo renseanlegg
Anleggsadresse:	Høyungsletta 19, 1407 Vinterbro
Gårds- og bruksnummer:	3021-107/475
UTM-koordinater, renseanlegg:	Nord 6625278.13 Øst 600180.84 (UTM 32, EU89)
UTM-koordinater, renset avløp:	Nord 6626857.3 Øst 596812.2 (UTM 32, EU89)
UTM-koordinater, overløp:	Nord 6626713.7 Øst 597110.4 (UTM 32, EU89)
UTM-koordinater, Haugbro pumpestasjon:	Nord 6626047.81 Øst 601653.82 (UTM 32, EU89)

Nordre Follo renseanlegg er lokalisert nord i Ås kommune, og øst for Bunnefjorden som er resipient for anlegget. Figur 2 viser plassering av Nordre Follo renseanlegg.

Senterposisjon: 264493.29, 6632931.63
 Koordinatsystem: EPSG:25833
 Utskriftsdato: 22.11.2023

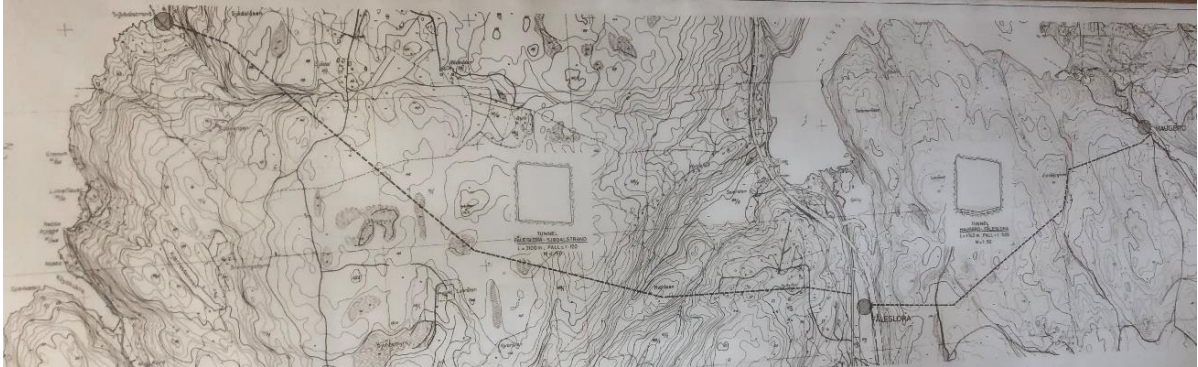
0 200 400 600 800m

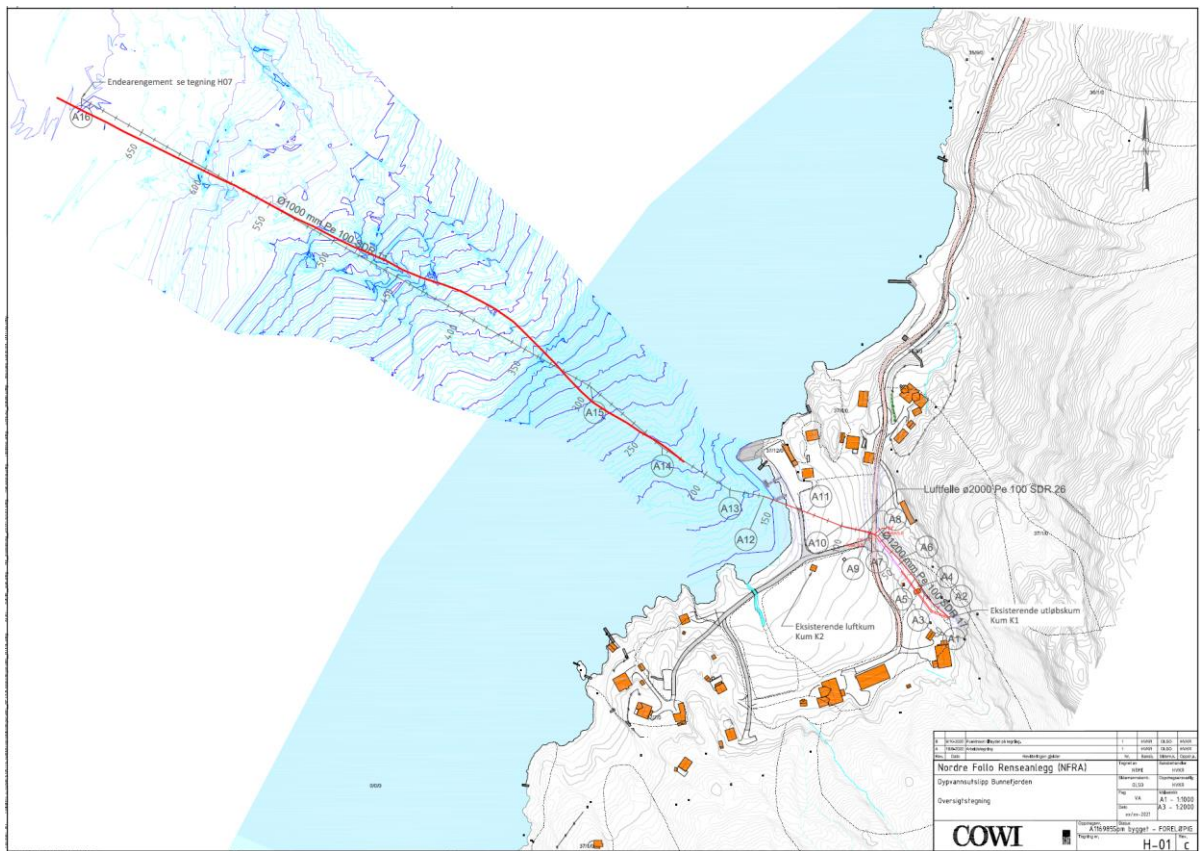
Figur 2. Plassering av Nordre Follo renseanlegg (rød prikk).

4.2 Utslippspunkt

Bunnefjorden er resipient for Nordre Follo renseanlegg. Utslippstunellen er på 3 100 m og går fra Nordre Follo renseanlegg til Sjødalstrand og videre ut i Bunnefjorden (Figur 3). Utslippstunellen frakter rensset avløpsvann og overløp fra Nordre Follo renseanlegg, samt overløpsvann fra Ås pumpestasjon. Etter råd fra NIVA og pålegg fra Statsforvalteren ble utslippet i 2020 senket ned til 137 meters dyp for å forbedre dypvannsfornyelsen i Bunnefjorden. Kartutsnitt i Figur 4 viser utslippspunktet for Nordre Follo renseanlegg. Utslippspunktet er 650 meter fra land. Overløpsledningen ligger på 50 meters dyp 350 m fra land.

Figur 3. Utslippstunell fra Nordre Follo renseanlegg i øst til Sjødalstrand i vest.

Figur 4. Kartutsnitt viser utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg i Bunnefjorden.

4.3 Offentlige planer ved renseanleggstomt

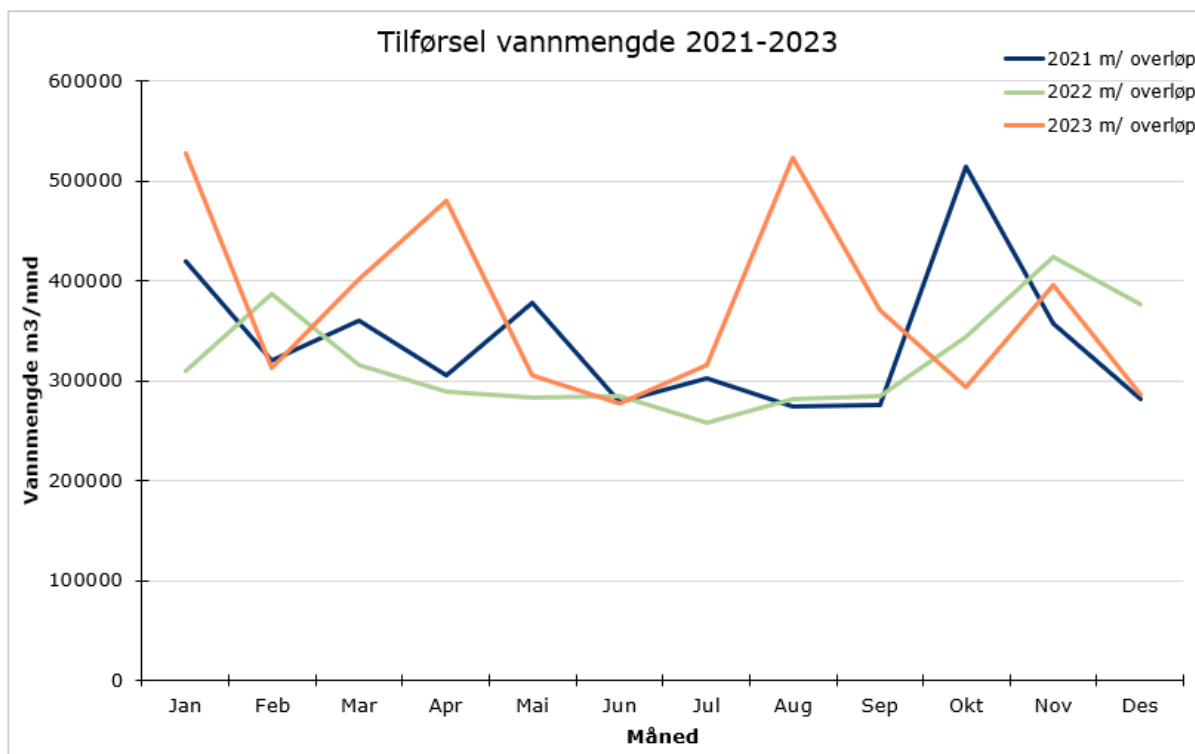
Området hvor Nordre Follo renseanlegg er lokalisert, eiendom 107/475, er regulert for å benyttes til avløpsrenseanlegg. Dette ble vedtatt i kommunestyre 27.01.1988 [9]. I kommuneplanen 2022-2034 ble formålet til tomten endret fra arealformål vei til offentlig/privat tjenesteyting [10]. Derimot førte det ikke til noen endringer for Nordre Follo renseanlegg IKS benyttelse av tomten. Se vedlegg 4 for plankart over tomten Nordre Follo renseanlegg er lokalisert.

4.4 Flom

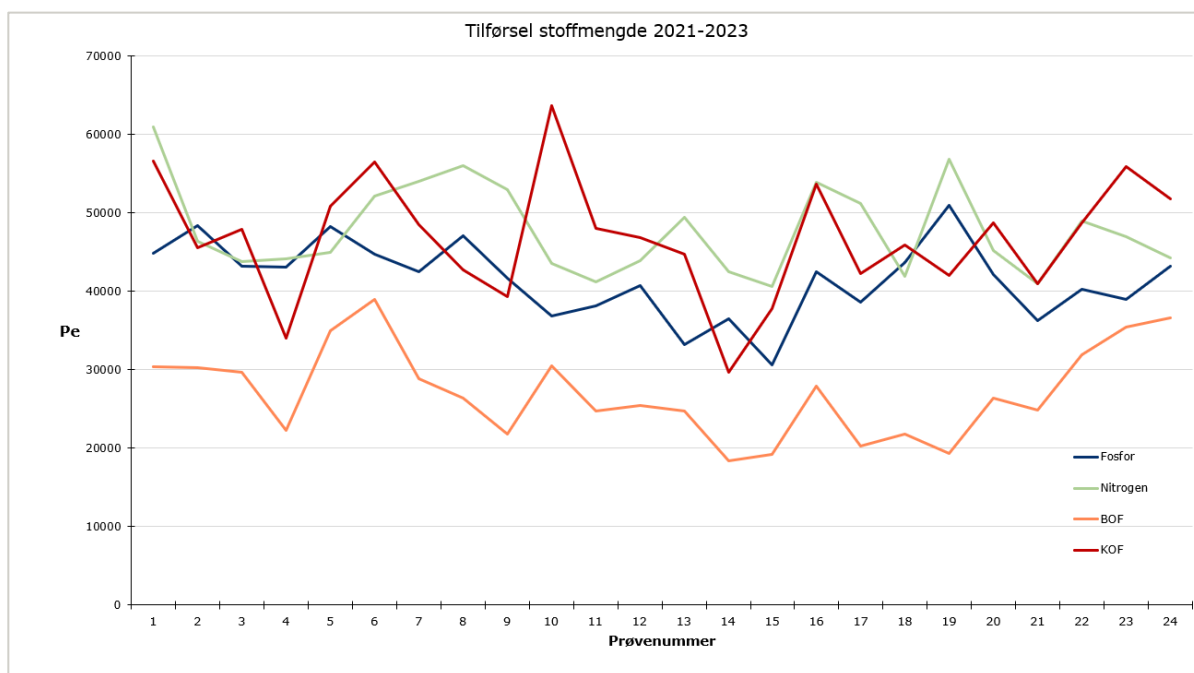
Nordre Follo renseanlegg ligger ca. 42 moh. i det laveste punktet. Vassflobekken renner langs tomten og ut i Gjersjøen, ca. 600 m nedstrøms Nordre Follo renseanlegg. Det er utarbeidet en flomberegning og hydraulisk modell iht. TEK17 § 7-2. Vurderingen konkluderte at ved en 200-årsflom med klimafaktor vil vannstanden i bekken stige med 2 meter noe som vil resultere i at tomten blir oversvømt da eksisterende voll ikke er tilstrekkelig høy (vedlegg 5). Nordre Follo renseanlegg planlegger dermed heving av flomvollen til 200 års flomnivå.

4.5 Belastning Nordre Follo renseanlegg i dag

Den hydrauliske belastningen og stoffmengden illustrert i Figur 5 og Figur 6 er målinger og analyseresultater fra Nordre Follo renseanlegg. August 2023 ble Nordre Follo renseanlegg påvirket av store mengder fremmedvann inn på anlegget, samt store mengder overløp på grunn av uværet Hans.

Figur 5. Målt tilførsel ved Nordre Follo renseanlegg i perioden 2021 – 2023.

Figur 6. Antall personekvivalenter fra analyseresultater og spesifikke verdier fra Norsk Vann rapport 256/2020.

Tabell 4. Belastning på Nordre Follo rensanlegg, registrerte mengder 2021 - 2023.

		2021	2022	2023
Vannmengde	m ³ /år	3 918 800	3 749 200	4 300 400
Tot-P	tonn/år	28 500	25 800	27 600
Tot-N	tonn/år	209 200	202 400	216 500
BOF ₅	tonn/år	564 600	622 600	596 300
KOF _{Cr}	tonn/år	2 017 800	1 948 900	2 184 100

4.6 Eksisterende rensekrav i dag

Nordre Follo renseanlegg har utslippstillatelse fra tidligere Fylkesmannen i Oslo og Viken datert 01.05.2019 [1]. Tabell 5 viser eksisterende kravene gitt i utslippstillatelsen til Nordre Follo renseanlegg.

Tabell 5. Eksisterende krav i henhold til utslippstillatelsen til Nordre Follo renseanlegg.

Parameter	Rensekrav	Antall kontrollprøver
Total fosfor	Årsmidlet renseseffekt på minst 90%	24 ukeblandprøver
Total nitrogen	Årsmidlet renseseffekt på minst 70%	24 ukeblandprøver
BOF₅	Minimum renseseffekt 70% eller mindre enn 25 mg O ₂ /l.	24 døgnblandprøver
KOF_{Cr}	Minimum renseseffekt 75% eller mindre enn 125 mg O ₂ /l.	24 døgnblandprøver
Tungmetaller		6 ukeblandprøver
Organiske miljøgifter		3 ukeblandprøver

4.7 Prosessbeskrivelse

Nordre Follo renseanlegg er et biologisk/kjemisk anlegg.

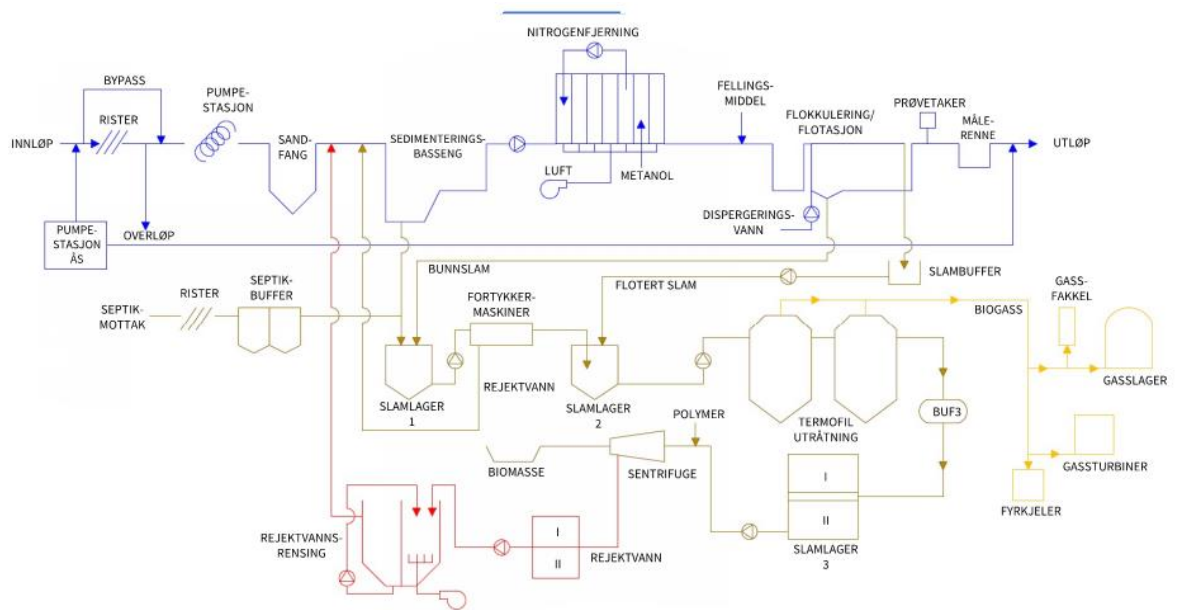
Avløpsvannet føres først til forbehandling hvor det gjennomgår behandling gjennom to trapperister, sandfang og sedimenteringsbasseng. Ristgods og sand oppbevares i separate containere. Slam fra sedimenteringen blir ført til slamlager.

Avløpsvannet blir videre pumpet fra primærrensetrinnet med forsedimentering inn til biologisk nitrogenfjerning med MBBR teknologi. Nitrogen blir fjernet før og etter reaktorene. Metanol benyttes som en ekstern karbonkilde. Etter nitrogenfjerningstrinnet føres vannet videre til kjemisk rensing med flokkulering og flotasjon. Renset avløpsvann ledes til utløpstunellen og videre ut i resipienten Bunnefjorden.

I løpet av 2025 blir det utformet et nytt nitrogenfjerningstrinn (Nitro 2) med tilsvarende renseteknologi som Nitro 1.

Slammet fra sedimenteringsbassenget, flotasjon (bunnsлам) og septikmottaket føres til slamlager 1, hvor det pumpes videre til fortykker. Rejektvannet pumpes til forsedimentering. Fra slamlager 2, som inneholder slam fra fortykkermaskinene og flotert slam, pumpes slammet via varmeveksler til to råtnetårn for termofil utråtning. Videre blir slammet tilsatt polymer, før det blir ført til avvanning i sentrifuger. Rejektvannet fra avvanningen renses for nitrogen gjennom anammoxprosessen. Renset rejektvannet føres til innløpskanalen etter innløpsprøvetakingen.

Biogass produsert i råtnetårnene føres via en gasskjøler og filter til 2 gassturbiner for produksjon av strøm og varmt vann. Overskuddsgass føres til gasslager og brennes i gassfakkel.

Figur 7. Flytskjema som beskriver renseprosessen og behandling av slam ved Nordre Follo rensanlegg.

4.8 Hydraulisk kapasitet

Dimensjonerende verdier for hydraulisk belastning på anlegget er vist i Tabell 6. Q_{dim} og $Q_{maksdim}$ er bestemt ut fra måleserier med midlere timetilrenning på timebasis inklusive overløpsmengder [11].

Tabell 6. Hydraulisk belastning på Nordre Follo renseanlegg i 2021 og 2080.

		2021	2080
Q_{dim}	m ³ /t	612	1 200
$Q_{maksdim}$	m ³ /t	1 170	2 340

4.9 Kjemikalier og substitusjoner

Nordre Follo renseanlegg benytter Ecoflock 96 som fellingskjemikalie. Lagertanken til Ecoflock 96 har et volum på ca. 30 m³ og er plassert innendørs i Nordre Follo renseanlegg, i et lokale med godt fall mot gulvsluk. Lekkasje herfra vil dermed bli tatt hånd om av anlegget. Lokalet hvor lagertanken er plassert er avlåst og sikret mot adgang for uvedkommende. Lagertanken er produsert i et materiale som utelukker at den tømmes momentant.

Til nitrogenfjerningstrinnet benyttes metanol som ekstern karbonkilde. Lagertanken til metanol har et på volum ca. 20 m³ og er plassert utendørs, i oppsamlingskar som kan lagre hele volumet. Eventuell overfylling fanges også opp i oppsamlingskaret.

Normalt benyttes egenprodusert biogass til oppvarming, men anlegget kan nødsfall benytte fyringsolje til oppvarming. Lagertanken er nedgravd og har et volum på 6 m³. Tanken er produsert i GUP (glassfiberarmert umettet polyester). Den er beskyttet med en kjøreplate av betong. Eventuell overfylling fanges opp og håndteres i anlegget lokalt. Firma med spesialkompetanse utfører ettersyn av tanken hvert femte år.

Alle tankene har nivåmåling tilknyttet scada-systemet ved anlegget, som raskt indikerer unormal nivåsenking som følge av lekkasjer. Alt personell som er knyttet til bruk av kjemikalier, vedlikehold og fylling av tanken har relevant kompetanse. Tankene og kjemikalierne er riktig merket og det finnes miljø- og sikkerhetsdatablad plassert lokalt ved tanken. Det utføres daglig ettersyn av tankene og det tilknyttede utstyret. Tankene er objekt i anleggets miljørisikovurdering. Nordre Follo renseanlegg er avlåst utenfor arbeidstid. På den måten er tankene sikret mot adgang for uvedkommende.

Tabell 7. Kjemikalieforbruk i 2021-2023.

Parameter	Enhet	2021	2022	2023
Ecoflock 96	tonn/år	434	387	338
Metanol	liter/år	212 615	187 175	189 064
Fyringsolje	liter/år	381	524	215
Polymer	tonn/år	-	-	29,3

4.10 Energiforbruk

Nordre Follo rensesanlegg produserer årlig ca. 730 000 m³ biogass. Denne gassen brukes til å produsere strøm og varme (1 200 000 kWh/år) i gassturbiner og i fyrkjeler (Tabell 8).

Tabell 8. Energiregnskap 2021-2023.

Parameter	Enhet	2021	2022	2023
Strømforbruk	GWh	4,7	3,8	3,9
Totalt produsert energi	kWh	442 900	658 800	546 400
Lvert strøm til nettet	kWh	360 600	553 500	457 500
Eget forbruk turbiner	kWh	82 100	110 000	88 900

5. STATUS TRANSPORTSYSTEM I DAG

5.1 Pumpestasjoner

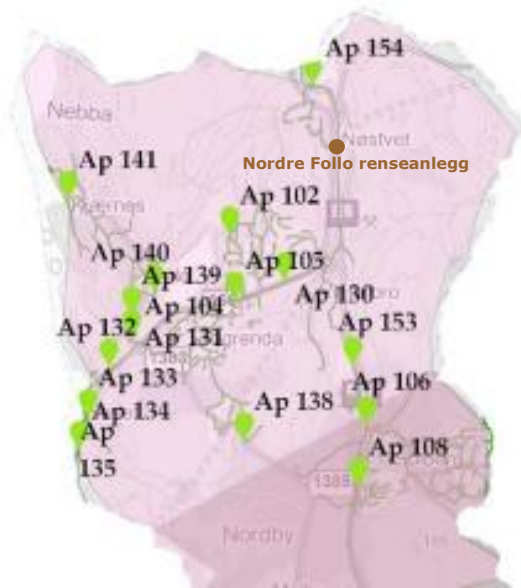
Avløpssystemet til Nordre Follo renseanlegg IKS består av Haugbro pumpestasjon med påslipp fra Ski og Oppegård, tunell med selvføll ned til Nordre Follo renseanlegg, Ås pumpestasjon med påslipp fra Ås kommune. Nordre Follo renseanlegg IKS drifter Haugbro og Ås pumpestasjon. Det er Ås kommune og Nordre Follo kommune som eier og drifter de resterende pumpestasjonene i vedlegg 6. Overløp fra Haugbro pumpestasjon går til Dalsbekken og videre til Gjersjøen, og overløp fra Ås pumpestasjon føres til utslippsledningen fra Nordre Follo renseanlegg. Haugbro og Ås pumpestasjon har kun nødoverløp, dvs. at det kun går vann i overløp ved stor hydraulisk tilrenning eller driftsproblemer i pumpestasjonene. Se vedlegg 6 for en oversikt over de kommunale pumpestasjonene innenfor Nordre Follo avløpsanlegg.

Tabell 9. Driftstid for overløp fra pumpestasjonene

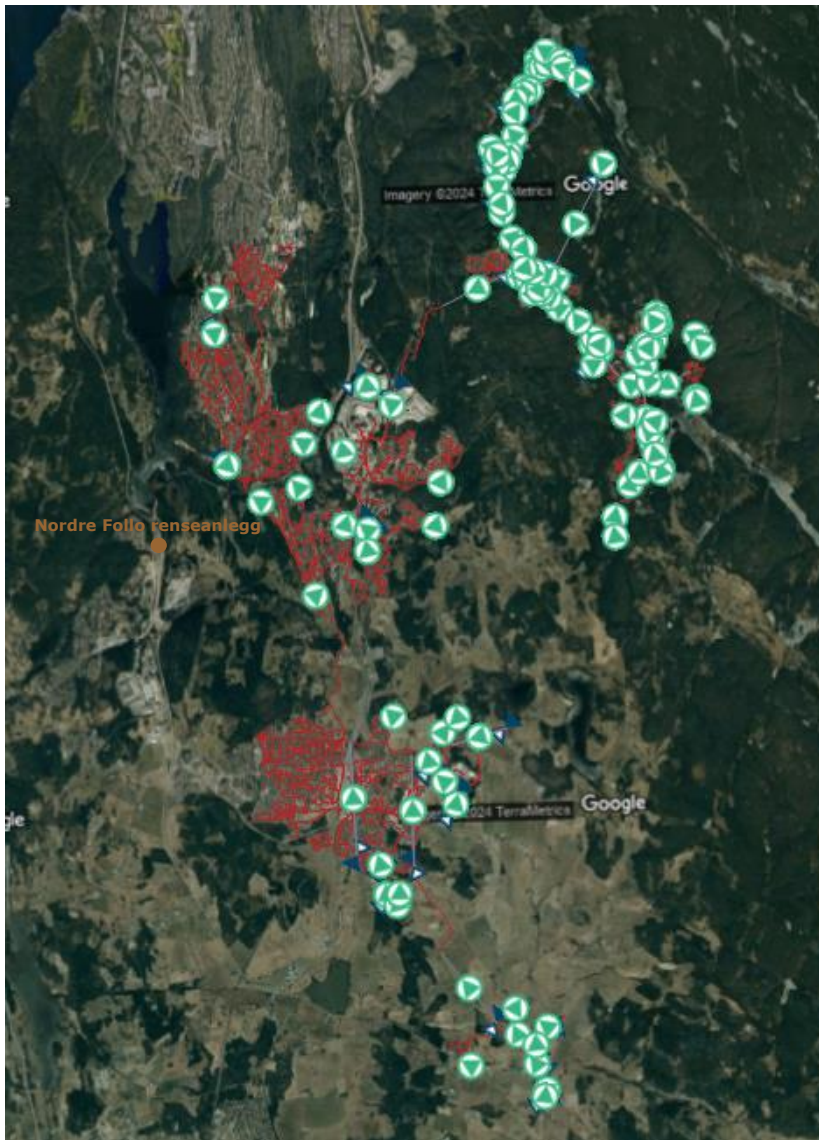
Overløp		2021	2022	2023
Haugbro pumpestasjon	timer	15	0	24
Ås pumpestasjon	timer	9	1	32
Eikelibuen pumpestasjon	timer	11	94	4
Enerhaugen pumpestasjon	timer	154	17	0
Tohellinga pumpestasjon	timer	16	12	37
Askhaug pumpestasjon	timer	0	7	4
Neset pumpestasjon	timer	0	3	0
Nederebekkvei pumpestasjon	timer	0	2	0
Bekk pumpestasjon	timer	0	2	0
Nedrebekkvei Syd pumpestasjon	timer	2	1	0
Fåle pumpestasjon	timer	2	0	12
Pollevann pumpestasjon	timer	1	0	0
Kjærnes pumpestasjon	timer	11	0	20
Finstad pumpestasjon	m ³	-	-	2 181
Ellingsrud pumpestasjon	m ³	-	-	1 500
Bjørnemyra pumpestasjon*	m ³	-	-	14 083
Vevelstad pumpestasjon*	m ³	-	-	41 429
Fosstjern pumpestasjon*	m ³	-	-	7 197
Siggerud pumpestasjon*	m ³	-	-	27 115
Elveveien pumpestasjon	m ³	-	-	1 269
Parkbakken pumpestasjon	m ³	-	-	1 494
Idrettsplassen pumpestasjon	m ³	-	-	101

* Overløpsmengden i m³ er beregnet basert teoretisk kapasitet ved fullt rør, dimensjonen til rørene og at innløpsledningen er full når det går overløp.

I tillegg til overløp, kan det være andre tap/utslipp på nettet. F.eks. utlekking, feilkoblinger, hendelser etc. som er vanskeligere å dokumentere.

Figur 8. Kartutsnitt av ledningsnett og pumpestasjoner til Nordre Follo renseanlegg innenfor Ås kommune.

Figur 9. Kartutsnitt av ledningsnett og pumpestasjoner til Nordre Follo renseanlegg innenfor Nordre Follo kommune.

5.2 Ledningsnett

Avløpsnett til Nordre Follo renseanlegg er eid av Ås kommune og Nordre Follo kommune. Ledningsnett er sterkt påvirket av innlekkasje av fremmedvann. Det er ifm. hovedplan vannforsyning, avløp og vannmiljø 2022-2029 gjort en omfattende kartlegging over hvilke soner av avløpsnett hvor innlekkasjen er størst (se Figur 7.1.2 i hovedplanen [2]). Det største samlede tapet fra transportsystemet skjer i perioder med lite nedbør. Virkningsgraden for fosfor til ledningsnett for 2023 ble beregnet til 65 % og antas å være tilsvarende lik for 2024. Det er identifisert områder på ledningsnett hvor det er spesielt mye lekkasje og innen 2025 blir disse områdene sanert slik at tapet fra ledningsnett vil reduseres med 15 % relativt hurtig. For 2030 og 2040 er det lagt til grunn realistisk tap på ledningsnett på hhv. 15 % og 10 %.

Påvirkningen på vassdragene fra lekkasjer og overløp fra spillvannsnett, overvåkes av vannområdene PURA og Morsa, samt kommunens egen kildesporing.

Tabell 10 viser prosentvis aldersfordelingen på ledningsnett samlet for Ås og Nordre Follo kommune.

Tabell 10. Oversikt over prosentvis aldersfordeling på avløpsnett til Nordre Follo renseanlegg pr. 2024. Før 1970 inkluderer ledningsnett med ukjent årstall.

Andel av ledningsnett	Før 1970	1970 -1980	1980 -1990	1990 -2000	2000 -dd
%	14	12	20	16	37

6. PRØVETAKNING OG DRIFTSOVERVÅKNING

6.1 Prøvetakning renseanlegg vann og slam

Nordre Follo renseanlegg har iht. forurensningsforskriften kapittel 14 krav om å ta ut akkrediterte vannprøver av inn- og utløpsvannet. Anlegget har akkrediteringsavtale med Driftsassistansen i Follo. Prøvene analyseres av Hardanger Miljøseniter AS som har analyseavtale med Nordre Follo renseanlegg IKS.

Tabell 11. Parametere Nordre Follo renseanlegg skal prøveta, krav for utslipp og antall prøver.

Utslippsparameter	Krav	Metode
Total fosfor (Tot-P)	Årlig gjennomsnitt: Minst 90% reduksjon av fosfor.	24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år.
Total nitrogen (Tot-N)	Årlig gjennomsnitt: Minst 70% reduksjon av nitrogen.	24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år.
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	Enkeltprøver: Minimum 70% reduksjon eller ikke overstige 25 mg O ₂ /l av BOF ₅ Ingen enkeltprøver skal overskride 50 mg O ₂ /l.	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 prøver må overholde renseeffektkravet.
Kjemisk oksygenforbruk (KOF _{cr})	Minimum 75% reduksjon eller ikke overstige 125 mg O ₂ /l av KOF _{cr} . Ingen enkeltprøver skal overskride 250 mg O ₂ /l.	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 prøver må overholde renseeffektkravet.
Tungmetaller Cd, Pb, Hg, Zn, Cr, Ni, As, Cu		6 ukeblandprøver
Organiske miljøgifter		3 ukeblandprøver

Jamfør gjødselvereforskriften tas det blandprøver av avvannet slam. Slamprøvene analyseres for tørrstoff (TS) og tungmetallene kobber (Cu), bly (Pb), krom (Cr), kvikksølv (Hg), nikkel (Ni), sink (Zn) og kadmium (Cd).

6.2 Driftsovervåkning

Nordre Follo renseanlegg har helautomatisk produksjon. Det er døgkontinuerlig overvåking med vakt og alarmvarsling. Vakten kan foreta fjernstyrte korrigeringer fra iPad. Kontornettverket er lagt over til Office365 som er skybasert og som gir tilgang uansett hvor man befinner seg.

7. SØKNAD OM UTSLIPPSTILLATELSE

7.1 Tettbebyggelse

Nordre Follo avløpsanlegg ligger i en tettbebyggelse med samlet utslipp av kommunalt avløpsvann større enn 10 000 pe til sjø, og reguleres derav av bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 14, jf. § 14-1.

Nordre Follo renseanlegg IKS søker om utslippstillatelse for Nordre Follo avløpsanlegg i perioden 2024 til 2040 i henhold til krav i forurensningsforskriften kapittel 14.

1. 2024 – Status i dag
2. 2030 – Prognoseår
3. 2040 – Prognoseår

7.2 Nordre Follo avløpsanlegg

Pe-tall for 2024 og prognose for årene 2030 og 2040 er omtalt i kapittel 3. Det er påslipp av industrivann til Nordre Follo renseanlegg, men industrien har en fordrøyningstank som fører til et jevnt påslipp. Dermed er det ikke tilknytning innenfor avløpsanleggene som tilsier større variasjoner i belastning gjennom året.

Tabell 12. Forventet tilførsel Nordre Follo renseanlegg.

	2024 i dag	2030 prognose	2040 prognose
Maksuka inkl. septik	70 134 pe	78 712 pe	86 890 pe
Septik ¹⁾	3 542 pe	3 542 pe	3 542 pe
Gjennomsnittsuka ²⁾	31 160 pe	39 970 pe	48 340 pe
Ikke tilknyttet ³⁾	0 pe	0 pe	0 pe

¹⁾ Septikbelastningen er basert på maksimal daglig tilføring av septik i løpet av de siste 5 årene.

²⁾ Gjennomsnittsuka er estimert på stoffbelastning i maksuka og en f_{maks} -faktor på 1,5.

³⁾ Ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjerbart.

7.2.1 Søknad utslipp til vann – Krav til renseanlegg og transportsystem

Avløpsvannet skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet i henhold til Vann- og Forurensningsforskriften. Utslipp fra avløpsanlegget skal ikke komme i konflikt med til enhver tid gjeldende miljømål for Bunnefjorden fastsatt i forvaltningsplan i samsvar med vannforskriften.

Forslag til maks og gjennomsnittlig restutslipp fra kommunalt avløpstransportsystem og renseanlegg i år 2024 og prognoseårene 2030 og 2040 er vist i Tabell 16 til Tabell 20. Nærmere beskrivelse av restutslipp med forutsetninger og beregningsgrunnlag er inkludert i vedlegg 1 og 2. Nordre Follo kommune og Ås kommune eier og drifter for avløpsnett tilknyttet Nordre Follo renseanlegg.

Rensekrav til fosfor ved Nordre Follo renseanlegg foreslås 90 % frem til 2040 og 93 % fra 2040. Rensekravet for nitrogen foreslås på 70 % frem til 2030 og 80 % fra 2030 (Tabell 14). Nordre Follo renseanlegg skal overholde krav til sekundærrensing i forurensningsforskriften §§ 14-2 og 14-13.

Tabell 13. Krav sekundærrensing iht. forurensningsforskriften §§ 14-2 og 14-13.

	Konsentrasjonskrav	Renseeffekt
	mg O/l	%
Biologisk oksygenforbruk - BOF ₅	25	70
Kjemisk oksygenforbruk - KOF	125	75

Tabell 14. Søknad prosentkrav til maks restutslipp fosfor ved Nordre Follo avløpsanlegg år 2024 til 2040.

Prosentkrav	år 2024 i dag	år 2030 ^{*)}	år 2040 ^{*)}	Kommentar
Tilknytningsgrad av maks uke-belastning	100 %	100 %	100 %	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.
Virkningsgrad avløpsnett ^{**}	65 %	85 %	90 %	Andel av forurensningsmengde (fosfor) som kommer frem til Nordre Follo renseanlegg.
Tap transport-system ^{**}	35 %	15 %	10 %	Utslipp pga. overløp, utlekking, hendelser, etc.
Renseeffekt fosfor	90 %	90 %	93 %	Rensegrad på Nordre Follo renseanlegg (inkl. overløp ved Nordre Follo renseanlegg).
Renseeffekt nitrogen	70 %	80 %	80 %	

^{*)} Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet befolkningsvekst. Se kap. 3 om tettbebyggelse for mer informasjon.

^{**)} Nordre Follo kommune og Ås kommune er ansvarlig for avløpsnettet til Nordre Follo renseanlegg.

7.2.1.1 Belastning og utslipp i dag og fremtiden

Belastningen og utslippet på anlegget er vist i hhv. Tabell 15 og Tabell 16; det er gitt et estimat på fremtidig belastning ut fra en framskrivning mot år 2040 (vedlegg 1 og 2). Treffsikkerheten på fremtidsestimater er naturlig nok avhengig av at prognosen slår til.

Pe-belastningen på Nordre Follo renseanlegg i gjennomsnittsuka er estimert på den teoretiske beregningen av antall pe i maksuka for avløpsanlegg (se kap. 3) dividert på f_{maks} -faktoren. Det blir benyttet den teoretiske maksuka for å inkludere tapet fra ledningsnett. Videre ble det benyttet en f_{maks} -faktor på 1,5 i stedet for 2,0 da beregningen med f_{maks} -faktor på 2 gir et lavere estimat enn gjennomsnittet av målt BOF-pe for 2021, 2022 og 2023, og den målte belastningen inkluderer ikke tapet fra ledningsnett. Det er viktig å understreke at det er usikkerhet tilknyttet bestemmelsen av pe-verdi for gjennomsnittsuka. Denne usikkerheten vil foreligge i beregnede utslippsverdier (kg/år) i Tabell 17 tom. Tabell 20 (vedlegg 1 og 2).

Stoffbelastning gjennomsnittsuka

For dagens belastning av stoffmengder for ulike parametere i gjennomsnittsuka benyttes snitt av målte verdier for perioden 2021, 2022 og 2023. For framtidspregnosene benyttes spesifikke verdier fra kap. 2.1.6.1 Norsk Vann rapport 256/2020 sammen med antatt befolkningsvekst.

Stoffbelastning maksuka

Antall pe i maksuka for år 2024 foreligger fra utført pe-telling (se kap. 3). For å estimere stoffbelastning for ulike parametere i maksuka i år 2024 er det valgt å legge til grunn spesifikke verdier som samsvarer med gjennomsnittsuka. Det er utført en beregning av spesifikke verdier (g/pe·d) ut fra beregnet gjennomsnittlig belastning til Nordre Follo renseanlegget (31 160 BOF-pe). Stoffbelastning i maksuka er deretter funnet ved å multiplisere spesifikke verdi, med pe tallet i maksuka.

For framtidspregnosene benyttes spesifikke verdier fra kap. 2.1.6.1 Norsk Vann rapport 256/2020 sammen med antatt befolkningsvekst.

Tabell 15. Belastningen til Nordre Follo renseanlegg i dag, 2030 og 2040 estimert for maksuka og gjennomsnittsuka. Verdiene utenfor parentes er ekskludert septik og verdiene innenfor parentes er inkludert septik.

	Enhet	Tot-P	Tot-N	BOF ₅	KOF _{cr}
I dag ¹⁾ (maksuka)	kg/år	62 174 (65 897)	478 678 (491 088)	1 371 657 (1 449 220)	4 730 335 (5 040 585)
I dag ²⁾ (gjennomsnittsuka)	kg/år	41 458 (45 181)	319 187 (331 597)	914 634 (992 196)	3 154 231 (3 464 481)
2030 (maksuka)	kg/år	67 962 (71 685)	517 266 (529 676)	1 564 596 (1 642 159)	5 116 213 (5 426 463)
2030 (gjennomsnittsuka)	kg/år	47 246 (50 969)	357 775 (370 185)	1 107 573 (1 185 135)	3 540 109 (3 850 359)
2040 (maksuka)	kg/år	73 461 (77 184)	553 927 (566 337)	1 747 899 (1 825 462)	5 482 819 (5 793 069)
2040 (gjennomsnittsuka)	kg/år	52 745 (56 468)	394 435 (406 845)	1 418 915 (1 496 478)	3 906 715 (4 216 965)

¹⁾ Belastningen for maksuka i dag (2024) er estimert på spesifikke forurensningsmengder kalkulert fra stoffbelastningen i gjennomsnittsuka i 2024 og estimert BOF₅-pe i gjennomsnittsuka.

²⁾ Belastningen for gjennomsnittsuka i dag (2024) er estimert på stoffbelastning i maksuka og en f_{maks}-faktor på 1,5.

Tabell 16. Utslipp fra Nordre Follo renseanlegg for i dag, 2030 og 2040 estimert for maksuka og gjennomsnittsuka.

	Enhet	Tot-P	Tot-N	BOF ₅	KOF _{cr}
I dag (maksuka)	kg/år	4 414	97 065	290 742	846 242
I dag (gjennomsnittsuka)	kg/år	3 067	65 964	201 622	590 125
2030 (maksuka)	kg/år	6 149	90 417	422 241	1 164 758
2030 (gjennomsnittsuka)	kg/år	4 388	63 304	305 700	829 836
2040 (maksuka)	kg/år	4 889	102 189	495 202	1 311 197
2040 (gjennomsnittsuka)	kg/år	3 584	73 480	406 376	956 573

Tabell 17 til Tabell 20 beregnes basert på gjennomsnittlig belastning til Nordre Follo renseanlegg.

Tabell 17. Beregnet gjennomsnittlig utslipp fosfor pr år 2024, 2030 og 2040 for gjennomsnittsuka.

	2024 i dag	2030 prognoseår	2040 prognoseår
	kg fosfor/år	kg fosfor/år	kg fosfor/år
Tap transportsystem ¹⁾	14 510 (83 %)	7 087 (62 %)	5 275 (60 %)
Utslipp renseanlegg ²⁾	3 067 (17 %)	4 388 (38 %)	3 584 (40 %)
Sum restutslipp	17 577 (100 %)	11 475 (100 %)	8 858 (100 %)

¹⁾ Ved tap fra transportsystemet på 35 % for 2024, 15 % for 2030 og 10 % for 2040.

²⁾ Ved min renseeffekt mhp. fosfor på 90 % for 2024 og 2030, og 93 % for 2040.

Tabell 18. Beregnet gjennomsnittlig utslipp nitrogen pr år 2024, 2030 og 2040.

	2024 i dag	2030 prognoseår	2040 prognoseår
	kg nitrogen/år	kg nitrogen/år	kg nitrogen/år
Tap transportsystem ¹⁾	111 715 (63 %)	53 666 (46 %)	39 444 (35 %)
Utslipp renseanlegg ²⁾	65 964 (37 %)	63 304 (54 %)	73 480 (65 %)
Sum restutslipp	177 680 (100 %)	116 970 (100 %)	112 924 (100 %)

¹⁾ Ved tap fra transportsystemet på 35 % for 2024, 15 % for 2030 og 10 % for 2040.

²⁾ Ved min renseeffekt mhp. nitrogen på 70 % for 2024 og 80 % for 2030 og 2040.

Tabell 19. Beregnet gjennomsnittlig utslipp BOF₅ pr år 2024, 2030 og 2040.

	2024 i dag	2030 prognoseår	2040 prognoseår
	kg BOF₅/år	kg BOF₅/år	kg BOF₅/år
Tap transportsystem ¹⁾	320 122 (61 %)	166 136 (35 %)	141 892 (26 %)
Utslipp renseanlegg ²⁾	201 622 (39 %)	305 700 (65 %)	406 376 (74 %)
Sum restutslipp	521 744 (100 %)	471 836 (100 %)	548 267 (100 %)

¹⁾ Ved tap fra transportsystemet på 35 % for 2024, 15 % for 2030 og 10 % for 2040.

²⁾ Ved min renseeffekt mhp. BOF₅ på 70 %.

Tabell 20. Beregnet gjennomsnittlig utslipp KOF pr år 2024, 2030 og 2040.

	2024 i dag	2030 prognoseår	2040 prognoseår
	kg KOF/år	kg KOF/år	kg KOF/år
Tap transportsystem ¹⁾	1 103 981 (65 %)	531 016 (39 %)	390 672 (29 %)
Utslipp renseanlegg ²⁾	590 125 (35 %)	829 836 (61 %)	956 573 (71 %)
Sum restutslipp	1 694 106 (100 %)	1 360 852 (100 %)	1 347 245 (100 %)

¹⁾ Ved tap fra transportsystemet på 35 % for 2024, 15 % for 2030 og 10 % for 2040.

²⁾ Ved min renseseffekt mhp. KOF på 75 %.

7.2.2 Utslipp til luft

7.2.2.1 Utslipp av lukt og støy

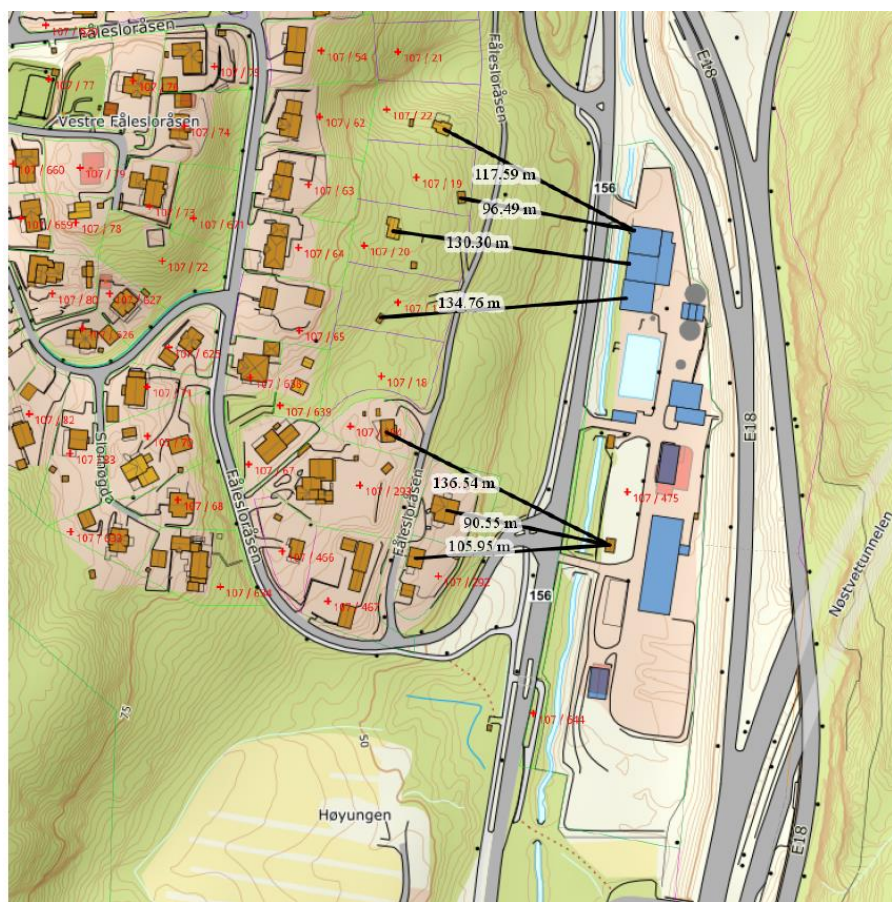
Nærmeste bebyggelse til Nordre Follo renseanlegg ligger ca. 90 meter (i luftlinje) vest for (Figur 10). Dette er noen få meter under sikkerhetsavstanden for lukt fra renseanlegg som ofte er på 100 m. Mellom den nordlige delen av Nordre Follo renseanlegg og nærmeste bebyggelse er det skog som vil redusere spredningen av lukt.

Enhver støy forbundet med daglige og ikke-daglige aktiviteter blir overdøvet av støy fra E18 og E6 som ligger 10-20 meter øst for Nordre Follo renseanlegg.

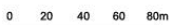
Lukt- og støyklager kan registreres i Nordre Follo renseanlegg IKS sitt avvikssystem. Det har ikke vært registrert klager de siste 7 årene.

Tabell 21. Støygrenser.

Dag (kl.07-19) LpAekv12h	Kveld (kl.19-23) LpAekv4h	Natt (kl.23-07) LpAekv8h	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23)	Natt (kl.23-07) LA1
55 dB	50 dB	45 dB	50 dB	60 dB

Senterposisjon: 263028.95, 6631543.13
 Koordinatsystem: EPSG:25833
 Utskriftsdato: 24.11.2023

Figur 10. Kart som viser avstand fra Nordre Follo renseanlegg til nærmeste boligbebyggelse.

7.2.2.2 Utslipp av klimagasser

Nordre Follo renseanlegg IKS har gjennomført klimagassberegninger ved hjelp av klimarapporteringsverktøyet for vannbransjen utarbeidet av Norsk Vann og Asplan Viak (vedlegg 7). Tabell 22 viser klimafotavtrykket til Nordre Follo renseanlegg for 2023.

Tabell 22. Klimafotavtrykket (CO₂-ekvivalent) til Nordre Follo renseanlegg for 2023.

Klimafotavtrykk kg CO₂ ekvivalent for 2023	Avløpsrensing og slam
Direkte klimagassutslipp fra nitrogenrensing og ev. biogass*	392 676
Energiforbruk drift*	402 069
Kjemikalier drift	338 008
Filtermasser forbruk rensing	-
Øvrig forbruksmateriell	106 770
Transport av kjemikalier og slam m.m.	11 615
Reiser	70 805
Øvrig bygg og anlegg drift	149 073
Øvrig maskiner og utstyr drift	163
Sum drift og vedlikehold	1 078 502
Sum ledningsfornyelse og investeringer	391 000
SUM DRIFT OG INVESTERINGER	1 469 502

*Blir beregnet basert på registreringer i bedreVANN for kommuner og selskap som deltar

7.2.3 Avfall

Ristgods, fett, sand og avløpssjøppel oppbevares i avfallskonteinere før det sendes til godkjent mottak. Stabilisert og hygienisert slam oppbevares på asfaltet flate på renseanleggstomten før disponering som gjødselvarer.

Tabell 23. Produksjon av ristgods og sand.

	Enhet	2021	2022	2023
Ristgods	tonn/år	37,8	45,2	31,7
Sand	tonn/år	5,0	5,5	13,2

7.2.4 Slam og septik

Nordre Follo rensesanlegg mottar eksternslam og septikslam fra andre rensesanlegg, og mottok maksimalt 170 m³ septikslam/døgn (3 542 pe) i løpet av de siste 5 årene. Se Figur 7 og kap. 4.7 for flytskjema og beskrivelse av prosessen. Avvannet slam blir benyttet til å produsere biogass i biogassanlegget. Det produserer årlig ca. 730 000 m³ biogass.

Tabell 24. Slamproduksjon.

	Enhet	2021	2022	2023
Avvannet slam	Tonn/år	4 021	4 082	4 217
Avvannet slam	Tonn TS/år	969	947	1 029
Slam fra andre rensesanlegg	m ³	468	174	20
Septik	m ³	16 373	16 171	14 390

8. RESIPIENTVURDERING

8.1 Dagens miljøtilstand i resipient

8.1.1 Informasjon om vannforekomsten

Nordre Follo renseanlegg har utslippsledningen til vannforekomsten Bunnefjorden (ID: 0101020701-5-C). Vannforekomsten strekker seg fra Nesoddtangen i nord og innover mot Bogenbukta i sør. Utslippsledningen er plassert på ca. 137 meters dyp, utenfor Sjødalsstrand. Utslipp fra renseanlegg vil først og fremst kunne påvirke den økologiske og kjemiske tilstanden i vannforekomsten Bunnefjorden.

Tabell 25. Informasjon om vannforekomsten Bunnefjorden. Hentet fra Vann-nett.no (hentet februar 2024).

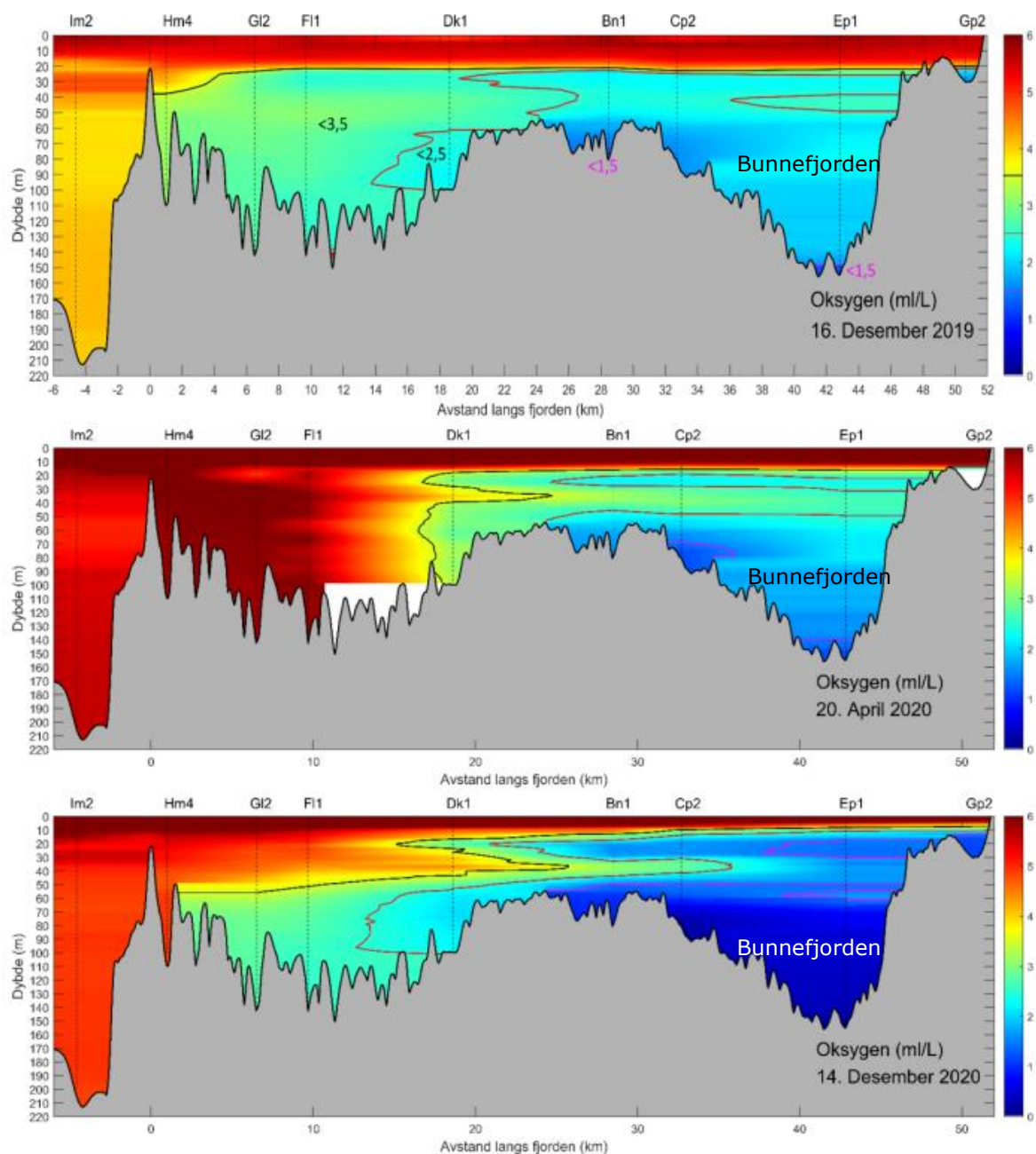
Navn	Bunnefjorden
VannforekomstID	0101020701-5-C
Vannkategori	Kystvann
Areal	44,4 km ²
Vanntypenavn	Beskyttet kyst/fjord
Nasjonal vanntype	S3
Økoregion	Skagerak
Saltholdighet	Skagerrak (>25 psu)
Tidevann	Liten (< 1m)
Bølgeeksponering	Beskyttet

Figur 11. Vannforekomst Bunnefjorden. Rød sirkel viser plassering av utslippspunkt fra Nordre Follo renseanlegg.

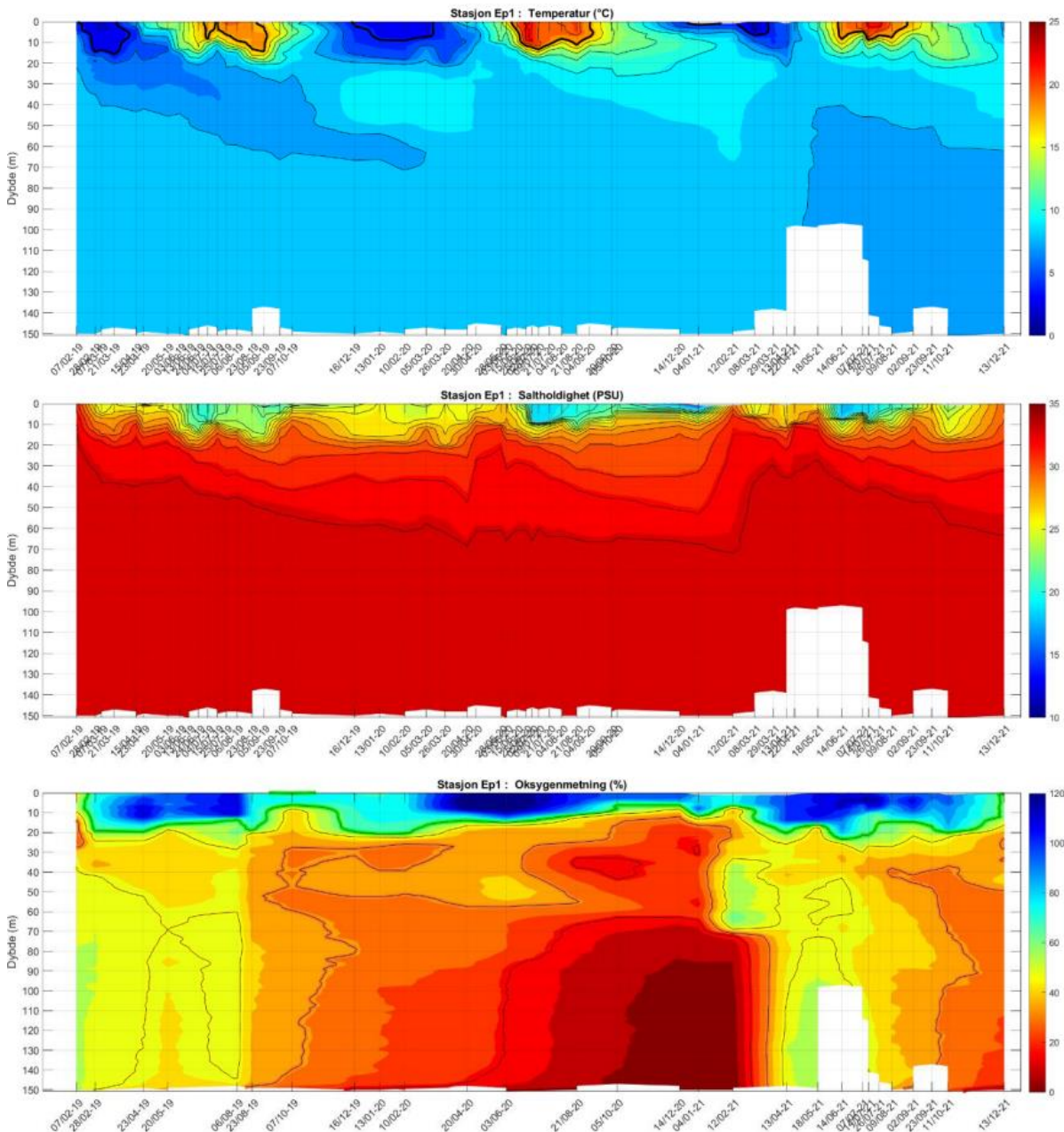
8.1.2 Hydrografi og strømforhold

Bunnefjorden er en terskelfjord hvor terskelen ligger på omtrent 60 meter, og dypeste punkt i fjorden ligger på 150 meter. Vannmassene har lang oppholdstid i Bunnefjorden, og det er varierende vannutskifting, spesielt i de dypere vannlagene, fra år til år. For at vannutskifting av dypvannet i Bunnefjorden skal skjer må vannmasser på utsiden av terskelen, og som er tyngre enn dypvannet på innsiden av terskelen, strømme inn over terskeldypet på 60 meter. Dette fører til vertikal blanding av vannmassene innenfor terskelen. Dypvannet blir på denne måten «fanget» innenfor terskelen, og i perioder med lite dypvannutskifting vil oksygenivået i dypvannet gå ned, etter hvert som det forbrukes. Figur 12 viser hvordan vannutskifting av dypvannet påvirker oksygenivået i fjorden i 2019 og 2020, hvor dypvannet gradvis blir mer oksygenfattig i løpet av 2020 innenfor terskelen [12].

Figur 12. Oksygenforholdene i indre Oslofjord fra desember 2019 til desember 2020. I løpet av 2020 ble oksygenforholdene i Bunnefjorden dårligere og dårligere. [12]

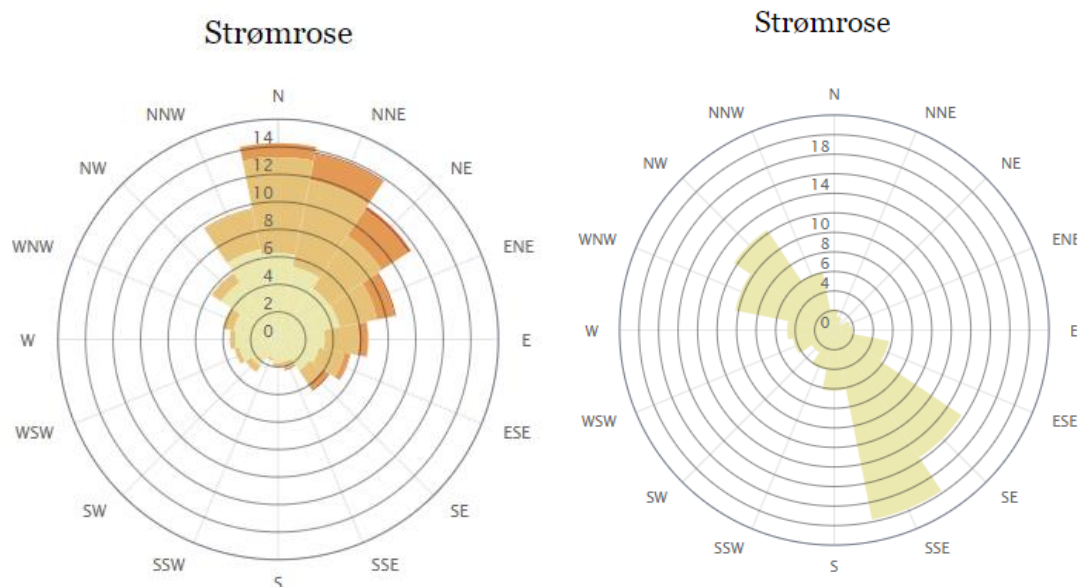
Som regler er vannmassene i kystsonen sjiktet, med ferskt og lett vann i overflatelaget, og tyngre og saltere dypvann [13]. Målt temperatur, salinitet og oksygen i 2019-2021 (Figur 13) viser sjiktning av vannmassene i Bunnefjorden [13]. I det øverste vannlaget (<30 m) varierer temperatur og salinitet med årstidene, mens det i dypvannet er stabilt året igjennom. Oksygenmetningen viser at det var utskifting av dypvannet i 2019 og 2021, og hvordan oksygenforbruk fører til oksygenfattig vann i dypvannet i perioden etter vannutskifting. Overflatelaget har høy oksygenmetning året rundt. Oksygennivået i dypvannet ble klassifisert til moderat (ml/L) og dårlig (%) tilstand i 2019 og svært dårlig tilstand i 2020, 2021 og 2022 [14]. Målingene er gjort ved stasjon Ep1, som er plassert omtrent 2 km nord for utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg.

Figur 13. Målt temperatur, salinitet og oksygen ved dypeste punkt (stasjon Ep1) i Bunnefjorden. Øverst vises temperatur med konturlinjer for hver 2. grad fra 8 til 18 °C. I midten vises saltholdighet med konturlinjer for hver fra 20 til 35 psu. Nederst vises oksygenmetning med konturlinjer for 65 % (grønn), 50 % (gul) og 35 % (oransje). [12].

Som et tiltak for å motvirke oksygenfattig dypvann, ble utslippsledningen fra Nordre Follo renseanlegg flyttet ned til 137 m i 2019. På denne måten vil utslippet kunne bidra med å øke den vertikale miksing i området og potensielt øke kapasiteten for tilførsler av næringsalter som krever forbruk av oksygen [13] [14]. Undersøkelse gjort i 2022 viste ingen dypvannsfornyelse i Bunnefjorden, men sprangsjiktet i 20-40 meters dyp var mindre skarpt enn tidligere år. Dette tyder på at lettere overflatevann var blandet nedover i vannmassene, sannsynligvis pga. det nye dypvannsutslippet til Nordre Follo renseanlegg [14].

Det er ikke gjort strømmålinger ved utslippspunktet. Havforskningsinstituttets strømkatalog [15] viser at overflatestrømmen har en hovedstrømsretning mot nord og nordøst, med bunnvannet har svake strømmer mot nordvest og sør, sørøst (Figur 14).

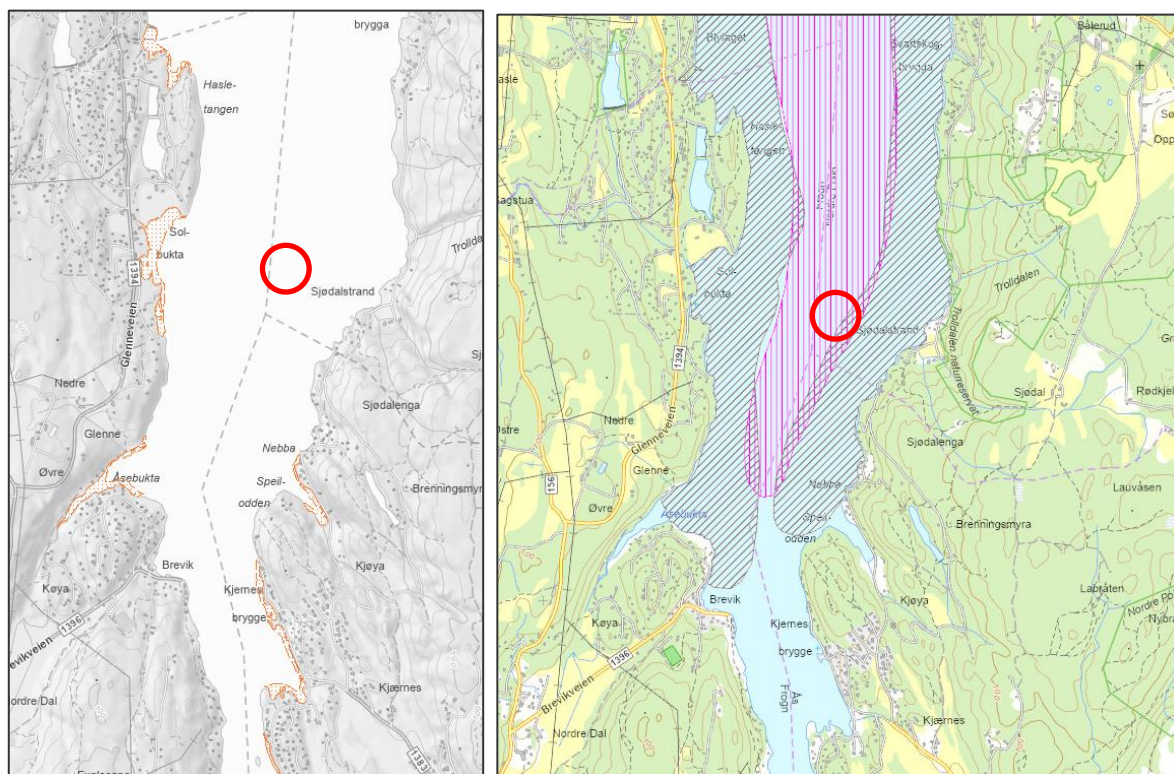

Figur 14. Til venstre er strømrose for overflatelag (0 m) og høyere en strømrose for Koordinater for strømroser 10.732, 59.784. Strømrosen gir et inntrykk av hovedretning og strømstyrke, der retningen er delt opp i 16 grupper (himmelretninger) og viser et frekvensplott for hver av retningene (indikert med tall 0-18). Lengden på hvert farget segment angir hyppigheten av strøm i den retningen. Hastighet på strømmen angis med farge, der lys farge er lav hastighet og skarpere farge er høyere hastighet. Hentet februar 2024 [15].

8.1.3 Marine naturtyper og fiskeriressurser

Det er i naturbase registrert flere områder med den marine naturtypen bløtbunnsområder i strandsonen (Figur 15). Nærmeste utslippssted ligger Solbukta (ID: BM00044458), området 700 m vest for utslippspunktet. Samtlige bløtbunnsområder er registrert som lokale viktige. Det er også en del fiskeriinteresser i området (Figur 15). Det fiskes med aktive redskap på reke, og passive redskap på torsk, sei, lyr, piggvar og rødspette, og er brukt av lokale og regionale yrkesfiskere, samt fritidsfiskere [16]. Kysttorsken er for øvrig per dags dato totalfredet hele året i Oslofjorden. NIVA har ved flere år gjort undersøkelser av reketetthet, hvor det i indre del av Bunnefjorden kun er observert noen få individer i 2010, 2011 og 2013 [14]. Det antas derfor at rekefeltet er lite brukt.

Figur 15. Til venstre: Bløtbunnsområder (oransje). Til høyre: Fiskeriinteresser, aktive redskap (skravert rosa), passive redskap (skravert svart). Utslippssted (rød sirkel) (Naturbase og Fiskeridirektoratet, februar, 2024).

8.1.4 Miljøtilstand registrert i vann-nett

Vannforskriften beskriver mål for overflatevann med at *tilstanden skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha god økologisk og kjemisk tilstand.*

Tabell 26 viser registrer økologisk og kjemisk tilsand i vann-nett for resipienten. Vannforekomsten Bunnfjorden har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. For Økologisk tilstand er dette basert på vurderinger og forhold relatert til parameterne klorofyll a, siktdyp, oksygenkonsentrasjon i dypvannet, næringsalter samt konsentrasjoner av flere vannregionspesifikke stoffer i bunnsediment og biota. For kjemisk tilstand er det forhøyede konsentrasjoner av flere av de prioriterte miljøgiftene i vann, sediment og biota som gir dårlig tilstand, blant annet enkeltforbindelser av PAH, kvikksølv og TBT.

Vannforekomsten har fått utsatt frist til å oppnå miljømålet innen vannforvaltningsplanperioden 2027-2033, men det er risiko for at miljømålet ikke nås. Det er registrert flere påvirkninger i Vann-nett, som avrenning fra jordbrukskilder, byer/tettsteder, fritidsbåter, sillvannslekasje og spredt bebyggelse. Det er også registrert påvirkning fra punktutslipp fra avløpsanlegg.

Tabell 26. Registrert økologisk og kjemisk tilstand i Vann-nett (hentet februar 2024).

Navn		Bunnefjorden
VannforekomstID		0101020701-5-C
Økologisk tilstand		Moderat – høy presisjon
Datagrunnlag		Klorofyll a (2015-2018)
		Siktdyp (2018-2018)
		Oksygenforhold (2015-2018)
		Næringsalter (2015-2018)
	Vannregionspesifikke stoffer i sediment og biota (2007-2018)	
Kjemisk tilstand		Dårlig – middels presisjon
Datagrunnlag		Industristoffer, metaller og andre stoffer (2012-2018)

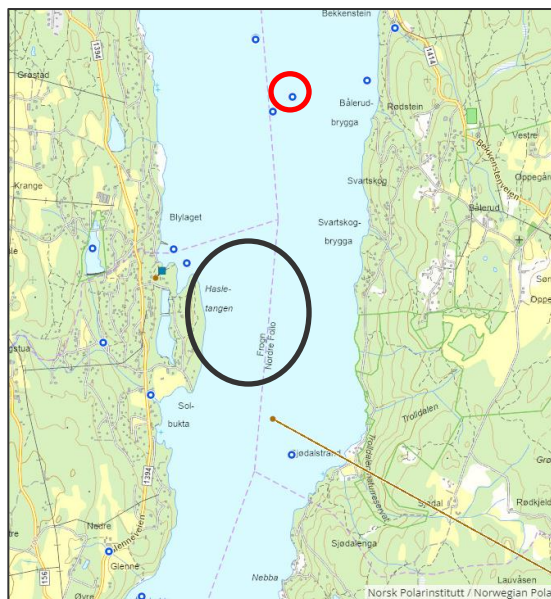
Tilstandsklasser:

Økologisk	Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Kjemisk	God		Dårlig		

8.1.5 Resultat fra utførte undersøkelser resipient

Indre Oslofjord er overvåket i lengere tid, hvor blant annet Bunnefjorden er et av områdene. Det er i perioden 2019 til 2022 undersøkt makroalger, klorofyll a og planteplankton, næringsalter, hyperbentos og miljøgifter i blåskjell [12] [13] [14] [17], samt hydrologiske forhold som er beskrevet i 8.1.2. Resultater for 2023 er ikke publisert enda.

Stasjon Ep1 ble benyttet for undersøkelser av næringsalter, klorofyll a og planteplankton, som er plassert omtrent 2 km nord for utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg (Figur 16). Undersøkelser av hyperbentos og nedre voksedyp for makroalger ble gjort i området ved Svartskog og Haslumtangen, mens dekningsgrad av makroalger ble undersøkt ved flere stasjoner i fjorden (> 20 stasjoner).

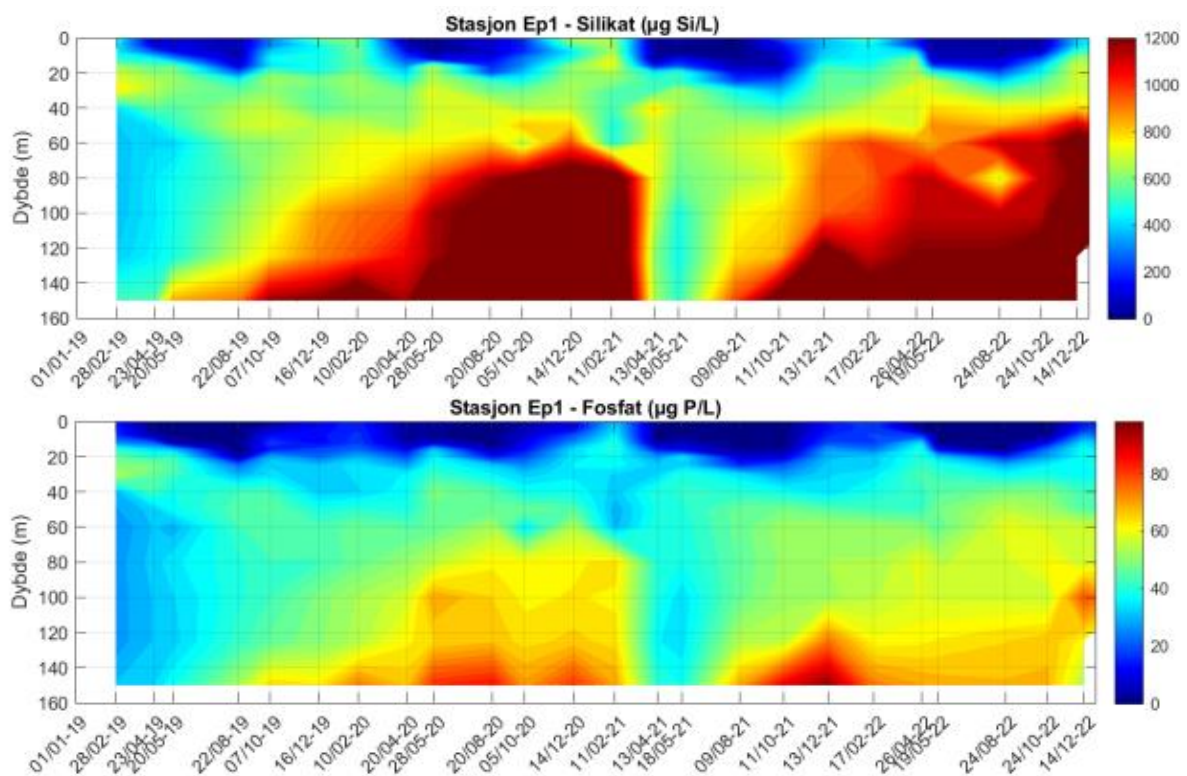

Figur 16. Registrerte vannlokaliteter i vannmiljø (blåe sirkler). Ep1 (rød sirkel) og Svartskog/Haslumtangen (svart sirkel). Utslippspunktet til Nordre Follo renseanlegg (brun linje og punkt). Øvrige vannlokaliteter i Bunnefjorden er undersøkt for miljøgifter i sediment (år 2007, 2010 og 2020).

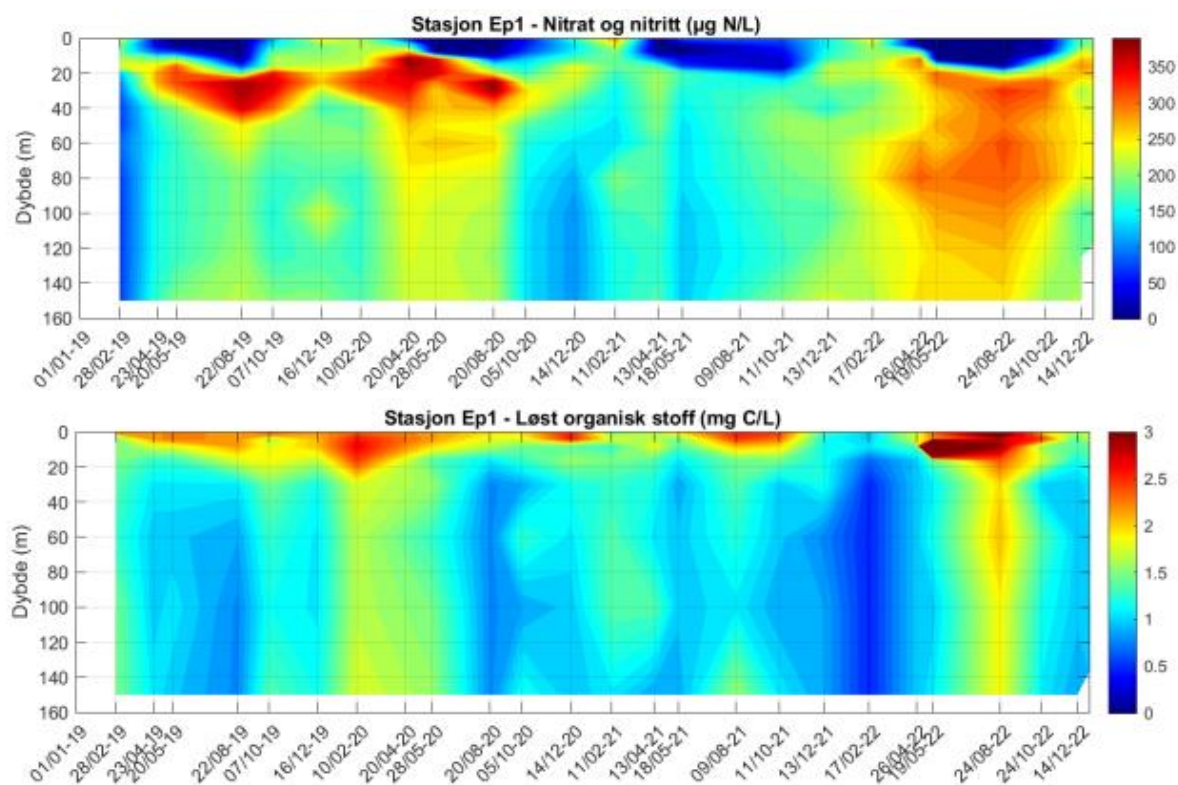
Næringssalter og klorofyll a

Konsentrasjon av næringssalter viser hovedsakelig høyere konsentrasjoner vinterstid, nedgang på våren og gjennomgå hele vekstsesongen og en økning i konsentrasjon i løpet av høsten igjen. Nedgang i næringssaltkonsentrasjonen henger tydelig sammen med vekstsesongen for planteplankton, som omsetter næringssaltene til organisk materiale. Sommerkonsentrasjonene av næringssalter er innenfor tilstandsklasse svært god for perioden 2020-2022. Vinterkonsentrasjonene er derimot høye, og totalt nitrogen og nitrat+nitritt er klassifisert med tilstandsklasse moderat i perioden 2020-2022. Målt Klorofyll a i samme periode er klassifisert med tilstandsklasse svært god.

Figur 17 viser fordeling i vannsøylen over tid for konsentrasjoner av næringssalter og organisk materiale. I overflatelaget ser man tydelig nedgang i konsentrasjonen av næringssalter, mens konsentrasjonen av organisk materiale øker i samme tidsrom. I dypvannet, hvor det ikke er planteplankton, blir det en akkumulering av næringssalter og organisk stoff, spesielt når oksygeninnholdet er lavt. Man kan også se at det våren 2021 var utskiftning av dypvann. I 2022 kan man også se større vertikal sirkulasjon der blant annet konsentrasjonene av nitrat+nitritt strekker dypere ned i vannlaget. Dette kan skyldes flytting av utslippspunktet til Nordre Follo RA, ned til 137 m. Siktdyp målt i 2020 og 2021 var innenfor tilstandsklasse moderat, mens det i 2022 var innenfor tilstandsklasse svært god.

Figur 17. Målinger gjort i Bunnefjorden (stasjon Ep.1) 2019-2022. Fra øverst til nederst: Silikat (SiO_2), Fosfat (PO_4), Nitrat (NO_3) og nitritt (NO_2), og nederst løst organisk stoff (DOC) [14].

Plantep plankton og makroalger

Selv om målinger av klorofyll a viste svært god tilstand, kan oppblomstring av skadelige plantep plankton arter være negativt for økosystemet i vannforekomsten. I Bunnefjorden ble det i 2022 identifisert høy dominans av slekten *Dinophysis*, som er en humantoksiske alge. Det ble også registrert flere arter som er giftige for fisk.

Undersøkelser av makroalger viste ingen store endringer i artssammensetningen over tid, men de siste årene har det vært en økning i arealet som er dominert av dyr. Det er i hovedsak filterspisende dyr og kan ha en sammenheng med økt partikkelbelastning i Indre Oslofjord. Det er også observert stor variasjon i nedre voksedybde fra år til år. Undersøkelsen i 2022 viste for øvrig store tettheter (> 50% dekke) av fremmedartene strømgarn og stillehavsøsters.

8.1.6 Oppsummering av miljøtilstanden

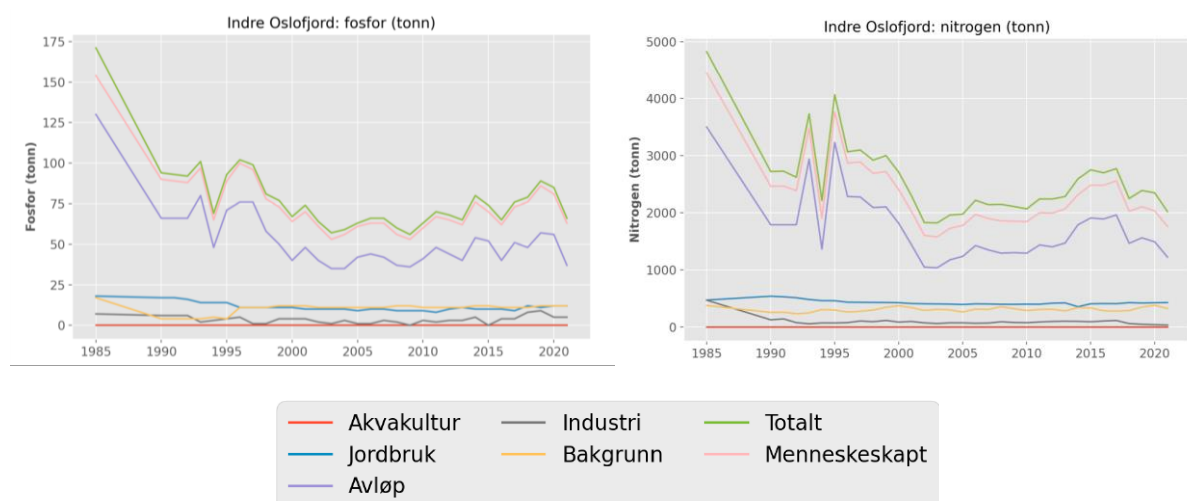
Bunnefjorden er spesielt følsom for organisk belastning, fordi oppholdstiden på bunnvannet er lang. Overvåkingen viser at fjorden har høye tilførsler av næringssalter, da det er høye konsentrasjoner i vintermånedene. I vekstsesongene for plantep plankton er næringssalt konsentrasjonene lavere og mengde klorofyll a er innenfor svært god tilstand. Artssammensetning av plantep plankton viste for øvrig et økosystem i noe ubalanse, da det ble observert høy dominans av giftige alger i 2022, samt fremmedartede strømgarn og stillehavsøsters. De omsatte næringssaltene vil synke til bunn som organisk materiale, og krever oksygen for nedbryting. Pga. fjordens topografi er dypvannsutskiftingen lav, og dypvannet blir oksygenfattig. Flytting av utslippspunktet til 137 meters dyp har økt den vertikale miksingene i Bunnefjorden. Dette kan videre ha bidratt til økt omsetning av organisk materiale, og forhindre oksygenfattig dypvann. Dette vil øke kapasiteten til resipienten, men også være fordelaktig for bunnlevende organismer, som reker, som i dag er nesten fraværende.

Tilførsler av næringsalter påvirker også sikten i fjorden, der det ved store algeoppblomstringer blir lavere gjennomtrenging av lys i vannsøylen. Siktdyp i fjorden har i flere år vært dårlig, men målinger gjort i 2022 viste god tilstand. Voksedyp for makroalger har variert fra år til år, og henger trolig sammen med vannutskiftning, siktdyp og næringstilførsel.

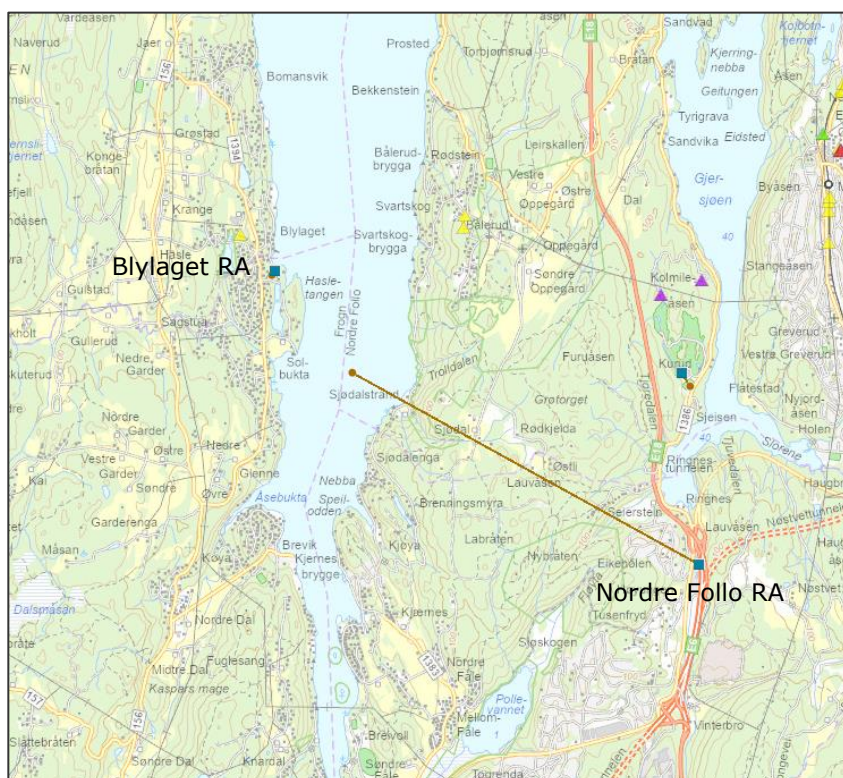
8.2 Dagens tilførselssituasjon

Tilførslene av næringssaltene fosfor og nitrogen til sjø i Indre Oslofjord er vist i Figur 18 [18]. Tilførsel av fosfor og nitrogen har gått ned i perioden 1990 til 2021 med henholdsvis ca. 30 % og ca. 26 %. I 2021 sto avløp for hovedandelen av menneskeskapte tilførsler av fosfor (59 %) og nitrogen (70 %) i indre Oslofjorden, mens bidrag fra jordbruk (19-24 %) og industri (2-7 %) var lavere. Akvakultur har ingen tilførsler.

Figur 18. Årlig tilførsel av fosfor i tonn (til venstre) og nitrogen i tonn (til høyre) fra 1900 og fram til 2021 i indre Oslofjord. Ulike farger indikerer ulike utslippsskilder. (Hentet fra NIVA, 2023) [18].

I Bunnefjorden er det registret to avløpsanlegg, Nordre Follo renseanlegg og Blylaget renseanlegg (Figur 19). Rapporterte utslippsmengder for Blylaget renseanlegg viser lave mengder sammenlignet med Nordre Follo renseanlegg (Tabell 27).

Figur 19. Registrerte avløpsanlegg (blå firkant) og utslippspunkt (brun sirkel).

Tabell 27. Utslippsmengder inkl. overløp for Nordre Follo renseanlegg og Blylaget renseanlegg i dagens situasjon [19].

	KOF (tonn/år)	BOF (tonn/år)	Tot-N (tonn/år)	Tot-P (tonn/år)
Avløp – Nordre Follo renseanlegg (2023)	132	11	57	2
Avløp – Blylaget renseanlegg (2022)	0,093	0,023	0,07	0,001

8.3 Påvirkning av utslipp fra Nordre Follo RA

Det er iverksatt en rekke tiltak for å nå miljømål for vannforekomsten og generelt i Indre Oslofjorden, hvor reduksjon i tilførsler av næringsalter og organisk materiale fra renseanleggene er en av disse.

Status ved dagens renseanlegg og prognosert situasjon (2030 og 2040) er presentert hhv. i kapittel 4 og 7. Hydraulisk belastning er prognosert å øke, og samtidig er det planlagt tiltak ved ledningsnett i kommunen. Nordre Follo renseanlegg skal fram mot 2030 og 2040 redusere total utslippsmengdene ved å redusere tap fra ledningsnett. Totale utslippstall (inkludert tap fra transportsystem) er presentert i kapittel 7. Overløp og lekkasje fra ledningsnett går til en annen resipient (Gjersjøen), og følgelig vil utbedring av ledningsnett redusere ukontrollerte utslipp til Gjersjøen som er også drikkevannskilde. Resipient for Nordre Follo renseanlegg er Bunnfjorden, og påvirkninger i resipienten Gjersjøen er ikke videre diskutert i denne søknaden.

I dette kapittelet vurderes kun endringer i resipienten Bunnfjorden. Utbedring av ledningsnett vil redusere tap fra avløpsnett (kapittel 7) og følgelig øke mengde vann som ledes til renseanlegg

og renses. Samtidig er det foreslått noe høyere renseseffekt for fosfor og nitrogen i prognosert situasjon (2030 og 2040) sammenlignet med dagens situasjon. I prognosert situasjon vil større vannmengde gå gjennom renseprosessen og slippes ut til 137 m vandndyp i Bunnefjorden.

Tabell 28 oppsummerer utslipp fra renseanlegget til Bunnefjorden (ekskludert tap fra transportsystem) i dagens situasjon og prognosert situasjon (2030 og 2040). Grunnlag til utslippsberegninger er nærmere beskrevet i kapitler 4 og 7. Utslipp fra selve renseanlegget og til dypere delen av fjorden er forventet å øke, samtidig som tap fra avløpsnettet (utslipp pga. overløp, utlekking, hendelser) reduseres betydelig (beskrevet i kapittel 7). Økning er særlig stor for organisk materiale (BOF og KOF). Utslipp av BOF forventes å øke med 102 % i 2040 sammenlignet med dagens situasjon. Økning i utslippsnivå av næringsalter er noe mindre på grunn av noe høyere renseseffekt for nitrogen og fosfor i prognosert situasjon.

Tabell 28. Beregnet gjennomsnitt utslipp (utslipp fra renseanlegget, ekskludert tap fra transportsystem). Tallene er vist for dagens situasjon (2024), samt prognose for 2030 og 2040 med % endring i utslippsmengder sammenlignet med dagens situasjon.

	Enhet	2024	2030	% endring	2040	% endring
Tot-P	kg/år	3 067	4 388	43 %	3 584	17 %
Tot-N	kg/år	65 964	63 304	-4 %	73 480	11 %
BOF	kg/år	201 622	305 700	52 %	406 376	102 %
KOF	kg/år	590 125	829 836	41 %	956 573	62 %

Utslipp fra avløpsvann er en betydelig kilde til forurensing i indre Oslofjord (beskrevet i kapittel 8.2). Omsøkt situasjon for Nordre Follo renseanlegg (prognose for 2023 og 2040) vil øke direkte tilførsel til Bunnefjorden, noe som kan ha effekter på den resipienten.

8.3.1 Innblanding av utslippet

Innlagring av utslippet er ikke modellert, men det er rimelig å anta at innlagring skjer langt under eufotisk sone (<30 m) da utslippspunktet er på 137 meters dyp. Utslipet påvirker dermed ikke næringskonsentrasjonene i overflatelaget. Utslippsvann sluppet ut på 137 m vandndyp vil heller ikke kunne medføre bakteriell forurensing i overflatelag og dermed påvirker brukerinteresser som bading.

Utslippsvannet er både mindre saltholdig og lettere enn dypvannet det slippes ut til, slik at det bidrar til vertikal miksing, som er positivt for fjorden, og er forventet å bidra til bedre oksygenforhold i dypvannet. Fortynning av utslippskonsentrasjoner er heller ikke beregnet, men den vertikale miksingen bidrar trolig til effektiv fortynning av utslippet.

8.3.2 Organisk materiale

Tilførsel av partikler og organisk materiale kan medføre nedslamming av bunnfauna, og føre til ytterlig oksygenforbruk i de vannmassene der det er tilgjengelig oksygen.

Det er ikke gjort undersøkelser av bunnfauna i Bunnefjorden, men siden oksygenivået i dypvannet er så lavt, er det trolig få levende arter her. Derfor er det lite sannsynlig at bunnfauna i nærheten av utslippssted i 137 m vandndyp blir betydelig påvirket av økt utslipp av organisk materiale.

Nedbrytning av organisk materiale i form av SS, BOF og KOF fra utslippet, vil forbruke oksygen. Siden dypvannet er oksygenfattig, skjer trolig nedbrytningen av dette sakte og kan bli liggende på

sjøbunnen over lengere tid. Samtidig vil økt utslippsmengde og økt vertikal sjikting trolig føre til økt oksygentilførelse i dypvannet, som kan øke oksygenivåer og medfører at nedbrytningen går raskere. Det er vanskelig å vurdere samlede effekten av dette, og det bør overvåkes over tid. Det foregår omfattende årlige undersøkelser i Bunnefjorden ifm. Indre Oslofjord overvåking [14, 13, 12, 17].

8.3.3 Næringsalter

Utslippene av fosfor og nitrogen til Bunnefjorden vil øke noe i 2030 og 2040 sammenlignet med dagens situasjon. Utslipp av næringsalter kan gi økt algeproduksjon og påfølgende økt oksygenforbruk ved nedbryting (eutrofiering).

Siden utslippsvannet innlagres i dypt vann, vil utslippsvann ikke påvirke den økologiske tilstanden i resipienten med tanke på næringsalter i overflatelag. I dypvannet vil tilførsel av næringsstoffer ytterlig øke nivåene av næringsstoffer i dypvannet, men dette ansees å få færre direkte påvirkninger med tanke på tilstanden i resipienten. Næringsalter fra dypvannet vil videre kunne transporteres ut fra fjorden og til Ytre deler av Oslofjorden under dypvannutskifting.

8.3.4 Oppsummering – påvirkninger

Økt tilknytning og utbedring av ledningsnett vil føre til økt utslipp til Bunnefjorden fra renseanlegget i prognosert situasjon (2030 og 2040). Samtidig vil dette redusere utslippene til Gjersjøen. Tilstanden og påvirkninger av omsøkt situasjon i Gjersjøen er ikke spesifikt vurdert i denne rapporten (Gjersjøen er ikke resipienten for Nordre Follo renseanlegg). Utslippene til Gjersjøen forventes i stor grad å bli transportert videre til Bunnefjorden via Gjersjøelva, da Gjersjøen er innenfor fjordens nedbørsfelt. Redusert utslipp til Gjersjøen forventes følgelig å redusere utslippene til Bunnefjordens brakkvannslag (overflatelag), samtidig som tilførsel av næringsalter og organisk materiale til dypvannet øker.

Utslippsledning ble i 2019 flyttet til 137 m vandndyp med hensikt å forbedre oksygentilstanden i dypvannet, ved å øke den vertikale miksing. Utslipp av organisk materiale vil øke ved omsøkt situasjon. Det er ikke gjort modellberegninger til denne rapporten for å kunne i detalj vurdere hvordan disse faktorene samlet sett vil endre oksygentilstand i bunnvannet. Likevel ansees det lite sannsynlig at økt utslipp av organisk materiale vil betydelig redusere oksygenivåer i bunnvannet i Bunnefjorden. Utslipp av næringsalter til bunnvannet øker, men dette forventes ikke å påvirke eutrofieringstilstanden i Bunnefjorden siden i primærproduksjonen i hovedsak skjer i overflatelag der det er tilstrekkelig lys. Økte utslippsmengder til dypvannet forventes ikke å kunne påvirke brukerinteresser (som bading) negativt.

Totalt sett vil omsøkt situasjon med prognoserte tall ansees som positivt når den gjelder den økologiske tilstanden i Bunnefjorden.

9. FOREBYGGING OG BEREDSKAP

9.1 Klimatilpasset ROS-analyse

Det foreligger klimatilpasset ROS-analyse ytre miljø for drift av renseanlegg, pumpestasjoner, slambehandling og utslippstunell (vedlegg 8). Analysen omfatter kartlegging og identifisering av hendelser, med vurdering av sannsynlighet og risiko. Analysen omfatter også vurdering av risiko-reducerende tiltak.

9.2 Beredskapsplan

Det foreligger beredskapsplan for Nordre Follo renseanlegg IKS (vedlegg 9). Formålet med planen er å hindre handlingslammelse når uønskede hendelser inntreffer, forenkle beslutningsprosesser gjennom definerte og utvidede fullmakter, og sikre økt kapasitet ved parallelle handlinger.

10. BIBLIOGRAFI

- [1] Fylkesmannen i Oslo og Viken, «Endring av tillatelse etter forurensningsloven til Nordre Follo Renseanlegg IKS for utslipp av kommunalt avløpsvann,» 2019.
- [2] Nordre Follo kommune, «Hovedplan vannforsyning, avløp og vannmiljø 2022-2029,» 2022.
- [3] Ås kommune, «Temaplan vannforsyning, avløp og vannmiljø 2023 - 2035,» 2023.
- [4] Statsforvalteren i Oslo og Viken, «Søknad om tillatelse,» [Internett]. Available: <https://www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken/miljo-og-klima/avlop/soknad-om-tillatelse/>. [Funnet 18 mars 2024].
- [5] Norsk Vann, Norsk Vann Rapport 256/2020 - Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg, 2020.
- [6] Nordre Follo kommune, «Økonomi- og handlingsplan 2027-2043,» 2024. [Internett]. Available: https://pub.framsikt.net/2024/nf/bm-2024-%C3%B8hp_2024-2027_kst-vedtak#/generic/summary/8bd73c55-f958-4583-871d-9ba1e67a9bd3-cn/?scrollto=t-8&search=430. [Funnet 11 03 2024].
- [7] Ås kommune, «Utbyggingsavtaler i Ås kommune,» Ås kommune, 27 04 202. [Internett]. Available: <https://www.as.kommune.no/utbyggingsavtaler.576763.no.html>. [Funnet 20 02 2024].
- [8] Ås kommune, «Vellykket mekling om Tømrernes feriehem og Askehaugåsen,» 12 01 2022. [Internett]. Available: <https://as2020.custompublish.com/vellykket-mekling-om-toemrernes-feriehem-og-askehaugaasen.6483921-514974.html>. [Funnet 18 03 2024].
- [9] Ås kommune, «Reguleringsbestemmelser i tilknytning til reguleringsplan for del av gamle Mossevei og området mellom Gamle Mossevei og E-6/E-18,» 1987.
- [10] Ås kommune, «Kommuneplanen 2022-2034: Planbeskrivelse,» 2023.
- [11] COWI, «Nordre Follo renseanlegg: M1 Vedlegg 5 - Dimensjoneringsgrunnlag,» 2022.
- [12] NIVA, «Undersøkelse av hydrografiske og biologiske forhold i Indre Oslofjord Årsrapport 2020,» NIVA, 2021.
- [13] NIVA, «Undersøkelse av hydrografiske og biologiske forhold i Indre Oslofjord Årsrapport 2021,» NIVA, 2022.
- [14] NIVA, «Undersøkelse av hydrografiske og biologiske forhold i Indre Oslofjord Årsrapport 2022,» NIVA, 2023.
- [15] HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, «Strømkatalogen,» [Internett]. Available: <https://stromkatalogen.hi.no/apps/ncis/v1/nb/>.
- [16] Fiskeridirektoratet, «Kart Akvakultur,» Fiskeridirektoratet, [Internett]. Available: <https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=87d862c458774397a8466b148e3dd147>. [Funnet 02 2024].
- [17] NIVA, «Undersøkelse av hydrografiske og biologiske forhold i Indre Oslofjord Årsrapport 2019,» NIVA, 2020.
- [18] NIVA, «Kildefordelte tilførsler av nitrogen og fosfor til norske kystområder i 2021 – tabeller, figurer og kart,» NIVA, 2023.
- [19] Miljødirektoratet, «Norske utslipp,» [Internett]. Available: <https://www.norskeutslipp.no/no/Forsiden/>.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Rambøll. (2024). *Beregning restutslipp i maksuka.*

Vedlegg 2: Rambøll. (2024). *Beregning restutslipp i gjennomsnittsuka.*

Vedlegg 3: Rambøll. (2024). *Pe-telling Nordre Follo renseanlegg.*

Vedlegg 4: Ås kommune (2022). *Plankart over renseanleggtomt.*

Vedlegg 5: COWI. (2022). *Flomberegning Nordre Follo renseanlegg.*

Vedlegg 6: Nordre Follo kommune og Ås kommune (2024). *Oversikt pumpestasjoner.*

Vedlegg 7: Nordre Follo renseanlegg IKS. (2024). *Klimagassberegninger.*

Vedlegg 8: Nordre Follo renseanlegg IKS. (2023). *Klimatilpasset ROS for Nordre Follo renseanlegg.*

Vedlegg 9: Nordre Follo renseanlegg IKS. (2021). *Beredskapsplan for Nordre Follo renseanlegg IKS.*

Beregningsgrunnlag:

	Enhet	år 2024 i dag	år 2030 *) prognose	år 2040 *) prognose	Kommentar
Tilknyttet og ikke tilknyttet					
Avløpsanlegget (tilknyttet og ikke tilknyttet, ekskludert septik):					
PE maks uke	pe	46 730	55 540	63 910	Avløpsanleggets størrelse er basert på pe-telling utført av Rambøll 2024 (vedlegg 3). Viser til kap. 3 i søknaden.
Ikke tilknyttet kommunalt nett:					
	pe	0	0	0	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.
Avløpsanlegget (tilknyttet kommunalt nett og renseanlegg):					
PE maks uke	pe	46 730	55 540	63 910	
Septik					
Q _{septik}	m ³ /d	170	170	170	Maksimal daglig tilføring av septik i løpet av de siste 5 årene. Tilsvarende 3 540 pe.
Hydraulisk belastning					
Q _{dim}	m ³ /h				
Q _{maksdim}	m ³ /h				
Prosent-krav					
Tilknytningsgrad av maks	%	100	100	100	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.
Virkningsgrad avløpsnett	%	65	85	90	Dvs andel av forurensningsmengde (fosfor) som kommer frem til renseanlegget.
Tap transportsystem	%	35	15	10	Utslipp pga overløp, utlekking, hendelser, etc.
Renseeffekt fosfor	%	90	90	93	Rensegrad på renseanlegget (inkl. overløp ved renseanlegget).
Renseeffekt nitrogen	%	70	80	80	Antatt rensegrad på renseanlegget (inkl. overløp ved renseanlegget).

*) Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet befolkningsvekst.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensningsproduksjon .....

1,80 g fosfor/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)

Spesifikk forurensningsproduksjon dagens situasjon

3,65 g fosfor/pe*d

Konsentrasjon septik .....

60 mg fosfor/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Beregnet maks tillatt utslipp fosfor pr år i perioder

Periode	Enhet	Total produksjon	Ikke tilknyttet **)	Tap avløpsnett	Tilført RA	Utslipp renseanlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg	Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde %-andel	
I dag år 2024	kg/år	62 174	0	21 761	40 413	4 041	25 802	Pr. år snitt
	pe	46 730	0	16 356	30 375	3 037	19 393	
Septik ***)	kg/år	3 723	-	-	-	372	372	Pr. år snitt
	pe	5 667	-	-	-	567	567	
Sum utslipp år 2024	kg/år	65 897	0	21 761	40 413	4 414	26 174	Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	67 962	0	10 194	57 768	5 777	15 971	Pr. år snitt
	pe	55 540	0	8 331	47 209	4 721	13 052	
Septik ***)	kg/år	3 723	-	-	-	372	372	Pr. år snitt
	pe	5 667	-	-	-	567	567	
Sum utslipp år 2030	kg/år	71 685	0	10 194	57 768	6 149	16 343	Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	73 461	0	7 346	66 115	4 628	11 974	Pr. år snitt
	pe	63 910	0	6 391	57 519	4 026	10 417	
Septik ***)	kg/år	3 723	-	-	-	261	261	Pr. år snitt
	pe	5 667	-	-	-	397	397	
Sum utslipp år 2040	kgP/år	77 184	0	7 346	66 115	4 889	12 235	Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt renseanlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensningsproduksjon .....

12,00 g nitrogen/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)

Spesifikk forurensningsproduksjon dagens situasjon

28,06 g nitrogen/pe*d

Konsentrasjon septik .....

200 mg nitrogen/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Beregnet maks tillatt utslipp nitrogen pr år i perioder

Periode	Enhet	Total produksjon	Ikke tilknyttet **)	Tap avløpsnett	Tilført RA	Utslipp renseanlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg	Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde %-andel	
I dag år 2024	kg/år	478 678	0	167 537	311 141	93 342	260 880	55 Pr. år
	pe	46 730	0	16 356	30 375	9 112	25 468	55 snitt
Septik ***)	kg/år	12 410	-	-	-	3 723	3 723	- Pr. år
	pe	2 833	-	-	-	850	850	- snitt
Sum utslipp år 2024	kg/år	491 088	0	167 537	311 141	97 065	264 603	54 Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	517 266	0	77 590	439 676	87 935	165 525	32 Pr. år
	pe	55 540	0	8 331	47 209	9 442	17 773	32 snitt
Septik ***)	kg/år	12 410	-	-	-	2 482	2 482	- Pr. år
	pe	2 833	-	-	-	567	567	- snitt
Sum utslipp år 2030	kg/år	529 676	0	77 590	439 676	90 417	168 007	32 Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	553 927	0	55 393	498 534	99 707	155 099	28 Pr. år
	pe	63 910	0	6 391	57 519	11 504	17 895	28 snitt
Septik ***)	kg/år	12 410	-	-	-	2 482	2 482	- Pr. år
	pe	2 833	-	-	-	567	567	- snitt
Sum utslipp år 2040	kg/år	566 337	0	55 393	498 534	102 189	157 581	28 Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt renseanlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

ESTIMERT RESTUTSLIPP AV BOF₅ OG KOF**Beregningsgrunnlag:**

	Enhet	år 2024 i dag	år 2030 *) prognose	år 2040 *) prognose	Kommentar
Avløpsanlegget (tilknyttet og ikke tilknyttet):					
PE maks uke	pe	46 730	55 540	63 910	
Prosent-krav					
Tilknytningsgrad	%	100	100	100	
Virkningsgrad avløpsnett	%	65	85	90	Dvs andel av forurensningsmengde (fosfor) som kommer frem til renseanlegget. Antatt tilsvarende tap av BOF ₅ og KOF.
Tap transportsystem	%	35	15	10	Utslipp pga overløp, utlekking, hendelser, etc.
Septik					
Q _{septik}	m ³ /d	170	170	170	Maksimal daglig tilføring av septik i løpet av de siste 5 årene. Tilsvarende 3 540 pe.
Prosent-krav					
Renseeffekt BOF	%	70	70	70	Rensekrav inkl. overløp ved renseanlegget.
Renseeffekt KOF	%	75	75	75	Rensekrav inkl. overløp ved renseanlegget.

*) Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet befolkningsvekst.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensningsproduksjon, ...

60 g BOF₅/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)

120 g KOF/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)

Konsentrasjon septik .....

1 250 mg BOF₅/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

5 000 mg KOF/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Spesifikk forurensningsproduksjon dagens situasjon

80,4 g BOF/pe*d

Spesifikk forurensningsproduksjon dagens situasjon

277,3 g KOF/pe*d

Beregnet maks tillatt utslipp BOF pr år i perioder

Periode	Enhet	Total produksjon	Ikke tilknyttet **)	Tap avløpsnett	Tilført RA	Utslipp renseanlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg	Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde %-andel	
I dag år 2024	kg/år	1 371 657	0	480 080	891 577	267 473	747 553	55 Pr. år
	pe	46 730	0	16 356	30 375	9 112	25 468	55 snitt
Septik ***)	kg/år	77 563	-	-	-	23 269	23 269	- Pr. år
	pe	3 542	-	-	-	1 063	1 063	- snitt
Sum utslipp år 2024	kg/år	1 449 220	0	480 080	891 577	290 742	770 822	53 Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	1 564 596	0	234 689	1 329 907	398 972	633 661	41 Pr. år
	pe	55 540	0	8 331	47 209	14 163	22 494	41 snitt
Septik ***)	kg/år	77 563	-	-	-	23 269	23 269	-
	pe	3 542	-	-	-	1 063	1 063	-
Sum utslipp år 2030	kg/år	1 642 159	0	234 689	1 329 907	422 241	656 930	40 Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	1 747 899	0	174 790	1 573 109	471 933	646 723	37 Pr. år
	pe	63 910	0	6 391	57 519	17 256	23 647	37 snitt
Septik ***)	kg/år	77 563	-	-	-	23 269	23 269	-
	pe	3 542	-	-	-	1 063	1 063	-
Sum utslipp år 2040	kg/år	1 825 462	0	174 790	1 573 109	495 202	669 991	37 Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt renseanlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

Beregnet maks tillatt utslipp KOF pr år i perioder

Periode	Enhet	Total produksjon	Ikke tilknyttet **)	Tap avløpsnett	Tilført RA	Utslipp rense- anlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg		Komm.
		mengde					mengde	mengde	
I dag år 2024	kg/år	4 730 335	0	1 655 617	3 074 718	768 679	2 424 297	51	Pr. år
	pe	46 730	0	16 356	30 375	7 594	23 949	51	snitt
Septik ***)	kg/år	310 250	-	-	-	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	7 083	-	-	-	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2024	kg/år	5 040 585	0	1 655 617	-	846 242	2 501 859	50	Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	5 116 213	0	767 432	4 348 781	1 087 195	1 854 627	36	Pr. år
	pe	55 540	0	8 331	47 209	11 802	20 133	36	snitt
Septik ***)	kg/år	310 250	-	-	-	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	7 083	-	-	-	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2030	kg/år	5 426 463	0	767 432	-	1 164 758	1 932 190	36	Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	5 482 819	0	548 282	4 934 537	1 233 634	1 781 916	33	Pr. år
	pe	63 910	0	6 391	57 519	14 380	20 771	33	snitt
Septik ***)	kg/år	310 250	-	-	-	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	7 083	-	-	-	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2040	kg/år	5 793 069	0	548 282	-	1 311 197	1 859 479	32	Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt rensesanlegg.

***) Estimat på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

Beregningsgrunnlag:

	Enhet	år 2024 i dag	år 2030 *) prognose	år 2040 *) prognose	Kommentar	
Tilknyttet og ikke tilknyttet						
Gjennomsnittlig ukentlig belastning:						
PE snittuke	pe	31 160	39 970	48 340	Gjennomsnittlig ukentlig belastning er basert på maksukebelastningen delt på f_maks-faktor (1,5).	
Ikke tilknyttet kommunalt nett:						
	pe	0	0	0		
Avløpsanlegget (tilknyttet kommunalt nett og renseanlegg):						
PE maks uke	pe	31 160	39 970	48 340	Maksimal daglig tilføring av septik i løpet av de siste 5 årene. Tilsvare 3 540 pe.	
<u>Septik</u>						
Q _{septik}	m ³ /d	170	170	170		
Hydraulisk belastning						
Q _{dim}	m ³ /h					
Q _{maksdim}	m ³ /h					
Prosent-krav						
Tilknytningsgrad av maks	%	100	100	100	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.	
Virkningsgrad avløpsnett	%	65	85	90	Dvs andel av forurensingsmengde (fosfor) som kommer frem til renseanlegget.	
Tap transportsystem	%	35	15	10	Utslipp pga overløp, utlekking, hendelser, etc.	
Renseeffekt fosfor	%	90	90	93	Rensegrad på renseanlegget (inkl. overløp ved renseanlegget).	
Renseeffekt nitrogen	%	70	80	80	Antatt rensegrad på renseanlegget (inkl. overløp ved renseanlegget).	

*) Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet befolkningsvekst.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensningsproduksjon. .... 1,80 g fosfor/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)
 Spesifikk forurensningsproduksjon dagens situasj 3,65 g fosfor/pe*d
 Konsentrasjon septik ..... 60 mg fosfor/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Beregnet maks tillatt utslipp fosfor pr år i perioder

Periode	Enhet	Tilførel RA	Tap avløps-nett	Ikke tilknyttet **)	Tot forur-produk-sjon	Utslipp rense-anlegg	Totalt tap avløps-nett og renseanlegg		Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	%-andel	
I dag år 2024	kg/år	26 948	14 510	0	41 458	2 695	17 205	42	Pr. år snitt
	pe	20 254	10 906	0	31 160	2 025	12 931	42	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	3 723	372	372	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	5 667	567	567	-	
Sum utslipp år 2024	kg/år				45 181	3 067	17 577	39	Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	40 159	7 087	0	47 246	4 016	11 103	24	Pr. år snitt
	pe	33 975	5 996	0	39 970	3 397	9 393	24	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	3 723	372	372	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	5 667	567	567	-	
Sum utslipp år 2030	kg/år				50 969	4 388	11 475	23	Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	47 471	5 275	0	52 745	3 323	8 598	16	Pr. år snitt
	pe	43 506	4 834	0	48 340	3 045	7 879	16	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	3 723	261	261	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	5 667	397	397	-	
Sum utslipp år 2040	kgP/år				56 468	3 584	8 858	16	Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt renseanlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensingsproduksjon ..... 12,00 g nitrogen/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)
 Spesifikk forurensingsproduksjon dagens situasj: **28,06** g nitrogen/pe*d

Konsentrasjon septik ..... 200 mg nitrogen/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Beregnet maks tillatt utslipp nitrogen pr år i perioder

Periode	Enhet	Tilførsel RA	Tap avløpsnett	Ikke tilknyttet **)	Tot forurproduksjon	Utslipp renseanlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg		Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	%-andel	
I dag år 2024	kg/år	207 472	111 715	0	319 187	62 241	173 957	55	Pr. år snitt
	pe	20 254	10 906	0	31 160	6 076	16 982	55	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	12 410	3 723	3 723	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	2 833	850	850	-	
Sum utslipp år 2024	kg/år				331 597	65 964	177 680	54	Pr. år snitt
Prognose år 2030	kg/år	304 109	53 666	0	357 775	60 822	114 488	32	Pr. år snitt
	pe	33 975	5 996	0	39 970	6 795	12 790	32	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	12 410	2 482	2 482	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	2 833	567	567	-	
Sum utslipp år 2030	kg/år				370 185	63 304	116 970	32	Pr. år snitt
Prognose år 2040	kg/år	354 992	39 444	0	394 435	70 998	110 442	28	Pr. år snitt
	pe	43 506	4 834	0	48 340	8 701	13 535	28	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	12 410	2 482	2 482	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	2 833	567	567	-	
Sum utslipp år 2040	kgP/år				406 845	73 480	112 924	28	Pr. år snitt

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt renseanlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra avløpsnettet.

ESTIMERT RESTUTSLIPP AV BOF₅ OG KOF

Beregningsgrunnlag:

	Enhet	år 2024 i dag	år 2030 *)	år 2040 *)	Kommentar
Gjennomsnittlig ukentlig belastning:					
PE snittuke	pe	31 160	39 970	48 340	Gjennomsnittlig ukentlig belastning er basert på maksukebelastningen delt på f_maks-faktor (1,5).
Prosent-krav					
Tilknytningsgrad	%	100	100	100	Utslipp til lokal resipient fra ikke tilknyttet bebyggelse er neglisjert i utslippsregnskapet.
Virkningsgrad avløpsnett	%	65	85	90	Dvs andel av forurensingsmengde (fosfor) som kommer frem til renseanlegget. <i>Antatt tilsvarende tap av BOF₅ og KOF.</i>
Tap transportsystem	%	35	15	10	Utslipp pga overløp, utlekking, hendelser, etc.
Septik					
Q _{septik}	m ³ /d	170	170	170	Maksimal daglig tilføring av septik i løpet av de siste 5 årene. Tilsvarende 3 540 pe.
Prosent-krav					
Renseeffekt BOF	%	70	70	70	Rensekrav inkl. overløp ved renseanlegget.
Renseeffekt KOF	%	75	75	75	Rensekrav inkl. overløp ved renseanlegget.

*) Framskrivning år 2030 og 2040 tar utgangspunkt i forventet befolkningsvekst.

Forutsetninger:

Spesifikk forurensingsproduksjon ..... 60 g BOF₅/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)
 120 g KOF/pe*d (ref. Norsk Vann rapport 256/2020)
 Spesifikk forurensingsproduksjon dagens situasj: **80** g BOF/pe*d
 Spesifikk forurensingsproduksjon dagens situasj: **277** g KOF/pe*d
 Konsentrasjon septik ..... 1 250 mg BOF₅/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)
 5 000 mg KOF/l (ref. Norsk Vann rapport 256/2020 tabell 4.8.3)

Beregnet maks tillatt utslipp BOF pr år i perioder

Periode	Enhet	Tilførsel RA	Tap avløpsnett	Ikke tilknyttet **)	Tot forurproduksjon	Utslipp renseanlegg	Totalt tap avløpsnett og renseanlegg		Komm.
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	%-andel	
I dag år 2024	kg/år	594 512	320 122	0	914 634	178 354	498 475	55	Pr. år snitt
	pe	20 254	10 906	0	31 160	6 076	16 982	55	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	77 563	23 269	23 269	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	3 542	1 063	1 063	-	
Sum utslipp år 2024	kg/år				992 196	201 622	521 744	53	Pr. år snitt
Prognose år 2030	kg/år	941 437	166 136	0	1 107 573	282 431	448 567	41	Pr. år snitt
	pe	33 975	5 996	0	39 970	10 192	16 188	41	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	77 563	23 269	23 269	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	3 542	1 063	1 063	-	
Sum utslipp år 2030	kg/år				1 185 135	305 700	471 836	40	Pr. år snitt
Prognose år 2040	kg/år	1 277 024	141 892	0	1 418 915	383 107	524 999	37	Pr. år snitt
	pe	43 506	4 834	0	48 340	13 052	17 886	37	
Septik ***)	kg/år	-	-	-	77 563	23 269	23 269	-	Pr. år snitt
	pe	-	-	-	3 542	1 063	1 063	-	
Sum utslipp år 2040	kgP/år				1 496 478	406 376	548 267	37	Pr. år snitt

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt rensianlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra

Beregnet maks tillatt utslipp KOF pr år i perioder

Periode	Enhet	Tilførsel	Tap avløps-	Ikke tilknyttet **)	Tot forur- produk- sjon	Utslipp rensianlegg	Totalt tap avløps-nett og rensianlegg		Komm.
		RA	nett				mengde	%-andel	
		mengde	mengde	mengde	mengde	mengde	mengde		
I dag år 2024	kg/år	2 050 250	1 103 981	0	3 154 231	512 563	1 616 544	51	Pr. år
	pe	20 254	10 906	0	31 160	5 064	15 970	51	snitt
Septik ***)	kg/år	-	-	-	310 250	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	-	-	-	7 083	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2024	kg/år				3 464 481	590 125	1 694 106	49	Pr. år
Prognose år 2030	kg/år	3 009 093	531 016	0	3 540 109	752 273	1 283 290	36	Pr. år
	pe	33 975	5 996	0	39 970	8 494	14 489	36	snitt
Septik ***)	kg/år	-	-	-	310 250	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	-	-	-	7 083	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2030	kg/år				3 850 359	829 836	1 360 852	35	Pr. år
Prognose år 2040	kg/år	3 516 044	390 672	0	3 906 715	879 011	1 269 682	33	Pr. år
	pe	43 506	4 834	0	48 340	10 877	15 711	33	snitt
Septik ***)	kg/år	-	-	-	310 250	77 563	77 563	-	Pr. år
	pe	-	-	-	7 083	1 771	1 771	-	snitt
Sum utslipp år 2040	kgP/år				4 216 965	956 573	1 347 245	32	Pr. år

**) Ikke tilknyttet bebyggelse har lokal rensing. Beregnet mengde er mengde til lokalt rensianlegg.

***) Estimert på utslippsbidrag fra motatt septik fra spredt bebyggelse. I tilførselen av septikmengde er det ikke fratrukket et tap fra

Pe-telling, Nordre Follo tettbebyggelse 2024

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgobelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året kg BOF/d	PE	Kommentar
				Tillegg	Fratrekk			
	dager	stk	kg BOF	kg BOF/*d	kg BOF/*d	pe		
Fast bosatte innenfor tettbebyggelsen	7	60 861	0,060	3 651,66		3 651,66	60 861	Antall fastboende fra folkeregisteret som sender avløpsvannet til Nordre Follo renseanlegg. Informasjonen ble tilsendt av Nordre Follo kommune.
Sysselsatte som pendler ut fra tettbebyggelsen	5	18 967	0,024		455,22	- 325,15	5 419	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (31 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Sysselsatte som pendler inn til tettbebyggelsen	5	15 459	0,024	371,02		265,02	4 417	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (25 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	338	0,072	24,34		24,34	406	Det er fem helseinstitusjoner med eget vaskeri innenfor tettbebyggelsen. Disse er Finstادتunet sykehjem, Greverud sykehjem og omsorgsboliger, Langhus bo- og servicesenter, Solborg bo- og aktiviseringscenter, og Høyås bo- og rehabiliteringssenter. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	153	0,060	9,18		9,18	153	Det er fire helseinstitusjoner uten eget vaskeri innenfor tettbebyggelsen. Disse er omsorgsboligene på Greverud, Kolbotn, Kråkstadunet og Langhus. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-10)	5	1 379	0,018		24,82	17,73	295	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-10. Klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er 25 skoler innenfor tettbebyggelsen og det antas at 1379 elever pendler inn til tettbebyggelsen. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-3 vgs)	5	432	0,018		7,78	5,55	93	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-3. Videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er tre videregående skole innenfor tettbebyggelsen og det antas at 432 elever pendler ut av tettbebyggelsen. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Hotell (høy standard)	7	828	0,072	59,62		59,62	994	Vurdering av antall sengeplasser ved hotell med høy standard innenfor tettbebyggelsen. Thon hotel Ski ligger innenfor tettbebyggelsen har 500 sengeplasser og Quality Hotel Mastemyr har 328 sengeplasser.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Det er ingen hotell med lav og midlere standard innenfor tettbebyggelsen
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Det er 168 hytter med vannklosett og full sanitærteknisk standard innenfor tettbebyggelsen. Det antas 4 personer per hytte og 7 bruksdøgn i maksuka.
Hytter (med innlagt vann, men uten vannklosett)	7	-	0,018	-		-	-	Det er ingen hytter med innlagt vann, men uten vannklosett innenfor tettbebyggelsen.
Hytter (uten innlagt vann)	7	-	0,006	-		-	-	Det er ingen hytter uten innlagt vann innenfor tettbebyggelsen.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Det er ingen campingplasser innenfor tettbebyggelsen.
Industri							1 907	Understory protein av Aker biomarine har påslipp av organisk materialet til Nordre Follo renseanlegg. Det er estimert en konsentrasjon på 1 144 mg BOF5 /l. Konsentrasjonen er basert på proteinet i sammensetningen med høyest karboninnhold (Tryptophan med 11 C-atomer). I 2024 er det antatt en maks daglig belastning på 100 m3. Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Understory protein. Refererer til vedlegg industri.
Septik	5					-	3542	Nordre Follo renseanlegg mottar septik fra spredt bebyggelse. Gjennom kommunikasjon med anlegget ble det bestemt å benytte den maksimale tilførselen til anlegget de siste 5 årene, som var ca. 170 m3/d i 2023.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Tusenfryd er innenfor tettbebyggelsen. I høysesongen (juli) var det i 2023 maksimalt 8 000 gjester i løpet av en dag. Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Tusenfryd.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas å bli brukt av lokalbefolkningen og neglisjeres i denne vurderingen.
Sum				4 156,13	472,26	3 737,15	70 134	

Pe-telling, Nordre Follo tettbebyggelse 2030

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgobelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året kg BOF/d	PE	Kommentar
				Tillegg	Fratrekk			
	dager	stk	kg BOF	kg BOF/*d	kg BOF/*d	pe		
Fast bosatte innenfor tettbebyggelsen	7	65 102	0,060	3 906,13		3 906,13	65 102	Antall fastboende fra folkeregisteret som sender avløpsvannet til Nordre Follo renseanlegg. Informasjonen ble tilsendt av Nordre Follo kommune. Det er også hentet informasjon fra Økonomi- og handlingsplan 2027-2043 fra Nordre Follo kommunes hjemmesider, der står det at det forventes en økning på 430 nye boliger per år mellom 2027-2043. Utbyggingsprosjekter i Ås gir en økning på 810 boenheter. Informasjonen er hentet fra detaljregulering for Solberg-området på Ås kommunes hjemmesider, samt en utbygging av Tømmerenes feriehus og Askehaugåsen fra Ås kommunes hjemmesider.
Sysselsatte som pendler ut fra tettbebyggelsen	5	20 289	0,024		486,94	- 347,81	5 797	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (32 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Sysselsatte som pendler inn til tettbebyggelsen	5	16 536	0,024	396,88		283,48	4 725	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (29 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	227	0,072	16,34		16,34	272	Antas ingen endringer fra 2024.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	81	0,060	4,86		4,86	81	Antas ingen endringer fra 2024.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-10)	5	816	0,018		14,68	10,49	175	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-10. Klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er 18 skoler innenfor tettbebyggelsen og det antas at 816 elever pendler inn til tettbebyggelsen.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-3 vgs)	5	606	0,018		10,90	- 7,79	130	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-3. Videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er tre videregående skoler innenfor tettbebyggelsen og det antas at 606 elever pendler ut av tettbebyggelsen.
Hotell (høy standard)	7	828	0,072	59,62		59,62	994	Antas ingen endringer fra 2024.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Antas ingen endringer fra 2024.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Industri							4 576	Understory protein av Aker biomarine har påslipp av organisk materialet til Nordre Follo renseanlegg. Det er estimert en konsentrasjon på 1 144 mg BOF5/l. Konsentrasjonen er basert på proteinet i sammensetningen med høyest karboninnhold (Tryptophan med 11 C-atomer). I 2030 er det antatt en maks daglig belastning på 240 m3. Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Understory protein. Refererer til vedlegg industri.
Septik							3 542	Antar ingen endring fra 2024.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Antar ingen endring fra 2024.
Overføringsledning fra Frogn kommune til Nordre Follo renseanlegg							2 100	Frogn kommune ønsker å tilknytte Brevik området innerst i Bunnefjorden til Nordre Follo renseanlegg. Tilbørlingen vil tilsvare ca. 2 100 pe.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Sum				4 424,14	490,72	3 965,63	78 712	

Pe-telling, Nordre Follo tettbebyggelse 2040

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgnbelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året	PE	Kommentar
	dager	stk	kg BOF	Tillegg kg BOF/*d	Fratrekk kg BOF/*d	kg BOF/d	pe	
	Fast bosatte innenfor tettbebyggelsen	7	73 745	0,060	4 424,71		4 424,71	
Sysselsatte som pendler ut fra tettbebyggelsen	5	22 983	0,024		551,58	- 393,99	6 566	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (32 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Sysselsatte som pendler inn til tettbebyggelsen	5	18 732	0,024	449,57		321,12	5 352	Det er benyttet pendlerstatistikk for 109 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til tettbebyggelsen er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (29 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor tettbebyggelsen.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	227	0,072	16,34		16,34	272	Antas ingen endringer fra 2024.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	81	0,060	4,86		4,86	81	Antas ingen endringer fra 2024.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-10)	5	- 332	0,018		- 5,98	- 4,27	71	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-10. Klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er 18 skoler innenfor tettbebyggelsen og det antas at 332 elever pendler ut av tettbebyggelsen.
Elever som pendler inn til tettbebyggelsen (1-3 vgs)	5	- 960	0,018		- 17,27	- 12,34	206	Vurdering av antall personer bosatt innenfor tettbebyggelsen som går på skole i 1-3. Videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av tettbebyggelsen, og estimert antall fast bosatte innenfor tettbebyggelsen. Det er tre videregående skole innenfor tettbebyggelsen og det antas at 960 elever pendler ut av tettbebyggelsen.
Hotell (høy standard)	7	828	0,072	59,62		59,62	994	Antas ingen endringer fra 2024.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med innlagt vann, men uten vannklosett)	7	-	0,018	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (uten innlagt vann)	7	-	0,006	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Industri							4 576	Antas ingen endringer fra 2030.
Septik							3 542	Antas ingen endringer fra 2024.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Antas ingen endringer fra 2024.
Overføringsledning fra Frogn kommune til Nordre Follo renseanlegg							2 100	Antas ingen endringer fra 2030.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Sum				4 995,41	528,33	4 456,37	86 890	

Pe-telling, Nordre Follo avløpsanlegg 2024

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgobelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året	PE	Kommentar
	dager	stk	kg BOF	Tillegg kg BOF/*d	Fratrekk kg BOF/*d	kg BOF/d	pe	
	Fast bosatte innenfor avløpsanlegget	7	40 777	0,060	2 446,62		2 446,62	
Sysselsatte som pendler ut fra avløpsanlegget	5	13 106	0,024		314,54	- 224,67	3 745	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (32 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Sysselsatte som pendler inn til avløpsanlegget	5	11 960	0,024	287,04		205,03	3 417	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (29 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	227	0,072	16,34		16,34	272	Det er fire helseinstitusjoner med eget vaskeri innenfor avløpsanlegget. Disse er Finstادتunet sykehjem, Greverud sykehjem og omsorgsboliger, Langhus bo- og servicesenter og Solborg bo- og aktiviseringscenter. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	81	0,060	4,86		4,86	81	Det er tre helseinstitusjoner uten eget vaskeri innenfor avløpsanlegget. Disse er omsorgsboligene på Greverud, Kråkstadtunet og Langhus. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-10)	5	1 273	0,018		22,91	16,37	273	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-10. klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er 18 skoler innenfor avløpsanlegget og det antas at 1 273 elever pendler inn til avløpsanlegget. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-3 vgs)	5	345	0,018		6,21	4,43	74	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-3. videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er tre videregående skole innenfor avløpsanlegget og det antas at 345 elever pendler inn til avløpsanlegget. Informasjon er hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommune sine hjemmesider.
Hotell (høy standard)	7	500	0,072	36,00		36,00	600	Vurdering av antall sengeplasser ved hotell med høy standard innenfor avløpsanlegget. Thon hotel Ski ligger innenfor avløpsanlegget har 500 sengeplasser.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Det er ingen hotell med lav og midlere standard innenfor avløpsanlegget
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Det er 168 hytter med vannklosett og full sanitærteknisk standard innenfor avløpsanlegget. Det antas 4 personer per hytte og 7 bruksdøgn i maksuka.
Hytter (med innlagt vann, men uten vannklosett)	7	-	0,018	-		-	-	Det er ingen hytter med innlagt vann, men uten vannklosett innenfor avløpsanlegget.
Hytter (uten innlagt vann)	7	-	0,006	-		-	-	Det er ingen hytter uten innlagt vann innenfor avløpsanlegget.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Det er ingen campingplasser innenfor avløpsanlegget.
Industri							1 907	Understory protein av Aker biomarine har påslipp av organisk materialet til Nordre Follo renseanlegg. Det er estimert en konsentrasjon på 1 144 mg BOF ₅ /l. Konsentrasjonen er basert på proteinet i sammensetningen med høyest karboninnhold (Tryptophan med 11 C-atomer). I 2024 er det antatt en maks daglig belastning på 100 m ³ . Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Understory protein. Referer til vedlegg industri.
Septik							3 542	Nordre Follo renseanlegg mottar septik fra spredt bebyggelse. Gjennom kommunikasjon med anlegget ble det bestemt å benytte den maksimale tilførselen til anlegget de siste 5 årene, som var ca. 170 m ³ /d i 2023.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Tusenfryd er innenfor avløpsanlegget. I høysenseongen (juli) var det i 2023 maksimalt 8 000 gjester i løpet av en dag. Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Tusenfryd.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas å bli brukt av lokalbefolkningen og neglisjeres i denne vurderingen.
Sum				2 831,19	343,66	2 545,30	50 270	

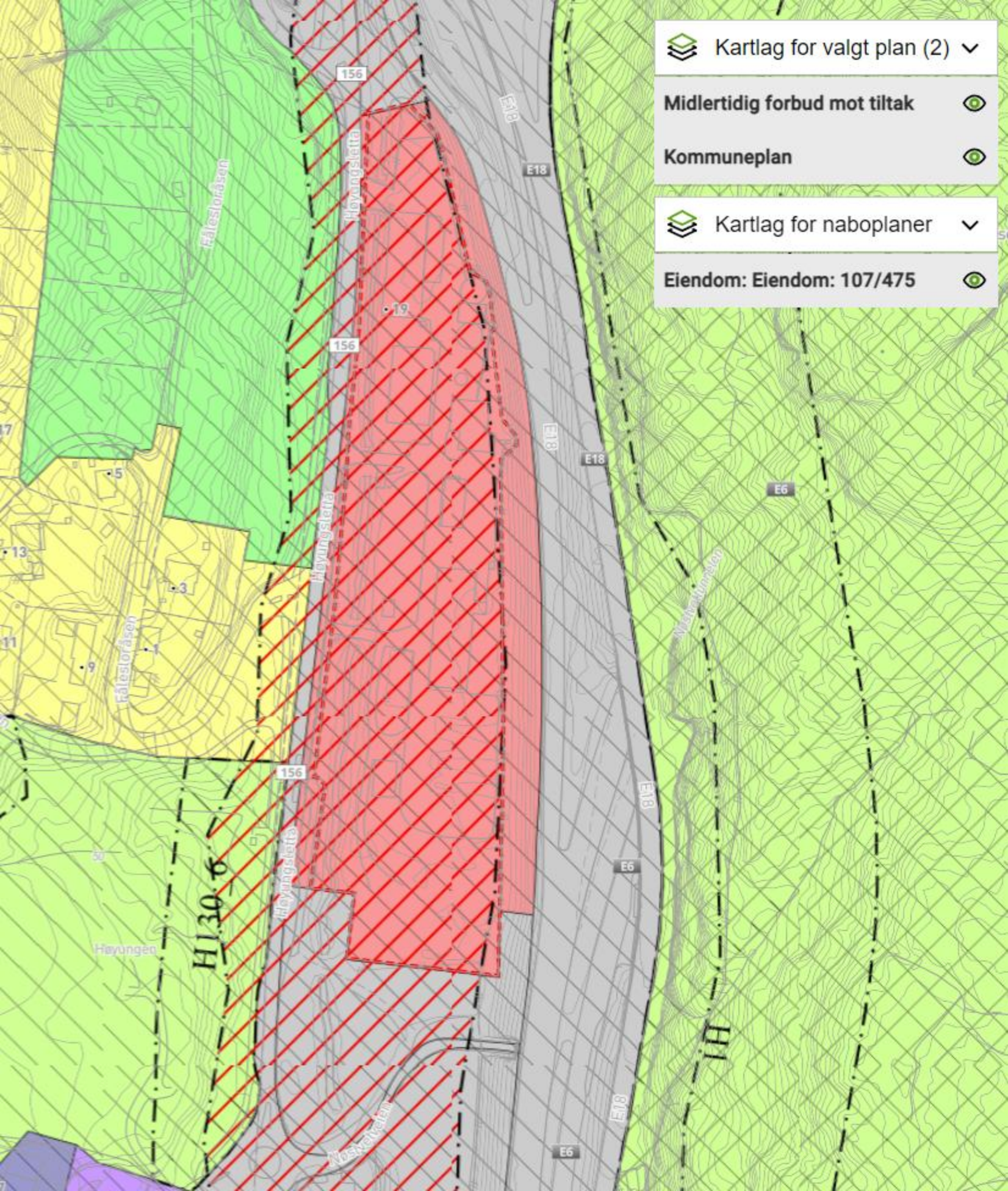
Pe-telling, Nordre Follo avløpsanlegg 2030

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgobelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året	PE	Kommentar
	dager	stk	kg BOF	Tillegg	Fratrekk	kg BOF/d	pe	
				kg BOF/*d	kg BOF/*d			
Fast bosatte innenfor avløpsanlegget	7	45 018	0,060	2 701,09		2 701,09	45 018	Antall fastboende fra folkeregisteret som sender avløpsvannet til Nordre Follo renseanlegg. Informasjonen ble tilsendt av Nordre Follo kommune. Utbyggingsprosjekter i Ås og Nordre Follo gir en økning på 2110 boenheter. Informasjonen er hentet fra Nordre Follo kommunes hjemmesider samt detaljregulering for Solberg-området på Ås kommunes hjemmesider. Det er også hentet informasjon fra Økonomi- og handlingsplan 2027-2043 fra Nordre Follo kommunes hjemmesider, der står det at det forventes en økning på 430 nye boliger per år mellom 2027-2043.
Sysselsatte som pendler ut fra avløpsanlegget	5	14 469	0,024		347,26	- 248,04	4 134	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (32 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Sysselsatte som pendler inn til avløpsanlegget	5	13 178	0,024	316,27		225,91	3 765	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (29 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	227	0,072	16,34		16,34	272	Antas ingen endringer fra 2024.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	81	0,060	4,86		4,86	81	Antas ingen endringer fra 2024.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-10)	5	693	0,018		12,48	8,91	149	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-10. klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er 18 skoler innenfor avløpsanlegget og det antas at 693 elever pendler inn til avløpsanlegget. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-3 vgs)	5	166	0,018		2,99	2,14	36	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-3. videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er tre videregående skole innenfor avløpsanlegget og det antas at 166 elever pendler inn til avløpsanlegget. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Hotell (høy standard)	7	500	0,072	36,00		36,00	600	Antas ingen endringer fra 2024.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med innlagt vann, men uten vannklosett)	7	-	0,018	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (uten innlagt vann)	7	-	0,006	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Industri							4 576	Understory protein av Aker biomarine har påslipp av organisk materialet til Nordre Follo renseanlegg. Det er estimert en konsentrasjon på 1 144 mg BOF5 /l. Konsentrasjonen er basert proteinet i sammensetningen med høyest karboninnhold (Tryptophan med 11 C-atomer). I 2030 er det antatt en maks daglig belastning på 240 m3. Informasjonen er hentet gjennom kommunikasjon med Understory protein. Refererer til vedlegg industri.
Septik							3 542	Antas ingen endringer fra 2024.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Antas ingen endringer fra 2024.
Overføringsledning fra Frogn kommune til Nordre Follo renseanlegg							2 100	Frogn kommune ønsker å tilknytte Brevik området innerst i Bunnefjorden til Nordre Follo renseanlegg. Tilbørlingen vil tilsvare ca. 2 100 pe.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Sum				3 114,88	362,73	2 787,53	59 077	

Pe-telling, Nordre Follo avløpsanlegg 2040

Type virksomhet	Antall aktive dager i uken	Antall enheter	kg BOF pr døgn pr enhet	Beregning basert på bidrag i kg BOF5 per enhet per døgn		Gjns døgobelastn. for maks ukentlig belastning gjennom året	PE	Kommentar
	dager	stk	kg BOF	Tillegg kg BOF/*d	Fratrekk kg BOF/*d	kg BOF/d	pe	
	Fast bosatte innenfor avløpsanlegget	7	53 661	0,060	3 219,67		3 219,67	
Sysselsatte som pendler ut fra avløpsanlegget	5	17 247	0,024		413,93	- 295,66	4 928	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel utpendlere fra avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen utpendlere fra grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel av antall bosatte som pendler ut av grunnkretsene (32 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Sysselsatte som pendler inn til avløpsanlegget	5	15 660	0,024	375,84		268,46	4 474	Det er benyttet pendlerstatistikk for 79 grunnkretser (hentet fra GIS). Det antas at prosentandel innpendlere til avløpsanlegget er tilsvarende prosentandelen innpendlere til grunnkretsene. Beregningen er basert på prosentandel innpendling ut fra antall bosatte i grunnkretsene (29 %), og estimert tall på antall bosatte innenfor avløpsanlegget.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Med eget vaskeri)	7	227	0,072	16,34		16,34	272	Antas ingen endringer fra 2024.
Pleiehjem, gamlehjem og andre helseinstitusjoner (Uten vaskeri)	7	81	0,060	4,86		4,86	81	Antas ingen endringer fra 2024.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-10)	5	- 488	0,018		- 8,78	- 6,27	105	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-10. klasse er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er 18 skoler innenfor avløpsanlegget og det antas at 488 elever pendler ut av avløpsanlegget. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Elever som pendler inn til avløpsanlegget (1-3 vgs)	5	- 197	0,018		- 3,55	- 2,54	42	Vurdering av antall personer bosatt innenfor avløpsanlegget som går på skole i 1-3. videregående er basert på aldersfordelingen i grunnkretser som er omfattet av avløpsanlegget, og estimert antall fast bosatte innenfor avløpsanlegget. Det er tre videregående skole innenfor avløpsanlegget og det antas at 197 elever pendler ut av avløpsanlegget. Hentet fra Ås kommune og Nordre Follo kommunes hjemmesider.
Hotell (høy standard)	7	500	0,072	36,00		36,00	600	Antas ingen endringer fra 2024.
Hotell (midlere og lav standard)	7	-	0,060	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med vannklosett og full sanitærteknisk standard)	7	672	0,060	40,32		40,32	672	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (med innlagt vann, men uten vannklosett)	7	-	0,018	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Hytter (uten innlagt vann)	7	-	0,006	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Campingplass (med vannklosett)	3	-	0,030	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Industri							4 576	Antas ingen endringer fra 2024.
Septik							3 542	Antas ingen endringer fra 2024.
Tusenfryd	7	8 000	0,018	144,00		144,00	2 400	Antas ingen endringer fra 2024.
Overføringsledning fra Frogn kommune til Nordre Follo renseanlegg							2 100	Antas ingen endringer fra 2030.
Kafe/restaurant	2	-	0,015	-		-	-	Antas ingen endringer fra 2024.
Sum				3 693,03	401,59	3 281,18	67 454	

Kartlag for valgt plan (2) ▾

Midlertidig forbud mot tiltak

Kommuneplan

Kartlag for naboplaner ▾

Eiendom: Eiendom: 107/475

FLOMBEREGNING NORDRE FOLLO RENSEANLEGG

ADRESSE COWI AS
Karvesvingen 2
Postboks 6412
Etterstad
0605 Oslo

TLF +47 02694

WWW cowi.no

OPPDAGSNR.

A230410

DOKUMENTNR.

A230410-10-NOT-RiMi-105

VERSJON

1.0

UTGIVELSESDATO

31.08.2022

BESKRIVELSE

Flomberegning

UTARBEIDET

Stefan Perzyna

KONTROLLERT

Erik Mølmann

INNHOLD

INNHOLD

1	Sammendrag	2
2	Undersøkt område	3
3	Krav til sikkerhet	4
3.1	Lovverket	4
3.2	Flom	4
3.2.1	Aktuelle krav for området	5
4	Feltbeskrivelse	6
5	Flomberegninger	7
5.1	Datagrunnlag for flomberegninger og frekvensanalyse	7
5.1.1	Sesonginndeling	7
5.2	Flomfrekvensanalyse	9
5.3	Flomformler for små felt (NIFS)	9
5.4	Klimafaktor	10
5.5	Valg av flomstørrelse	10
6	Oppbygging av modellen	11
6.1	Avgrensning av prosjektet	11
6.2	Hydrologiske data	12
6.3	Nedstrøms grensebetingelse	12
6.4	Ruhet	12
6.5	Modellerte kulverter	12
6.6	Referanse profil	16
7	Resultater	17
7.1	Beregnet hastighet og erosjonsfare	21
7.2	Oppgradering av kulverter	22
8	Konklusjon	22
9	Forslag til tiltak	22

1 Sammendrag

Nordre Follo Renseanlegg IKS skal oppgraderes. Terreng ved eksisterende anlegg ligger på ca. 42 moh i det laveste punktet. Vassflobekken renner langs tomten til eksisterende anlegg og FV156 og munner ut i Gjersjøen ca. 600 m nedstrøms. COWI er bedt om å utføre en hydraulisk analyse for området. Beregningene ivaretar krav til sikkerhet mot flom og stormflo som er beskrevet i TEK17 § 7-2.

Det er utført en flomberegning for å finne den dimensjonerende flomvannføringen. Videre ble en hydraulisk modell utarbeidet for beregning av flomvannstander og vannhastighet i brutverrsnittet. Beregningen baserer seg på en terrengmodell etablert ved hjelp av laserscannede data (LIDAR) og bunnmålinger med GNSS.

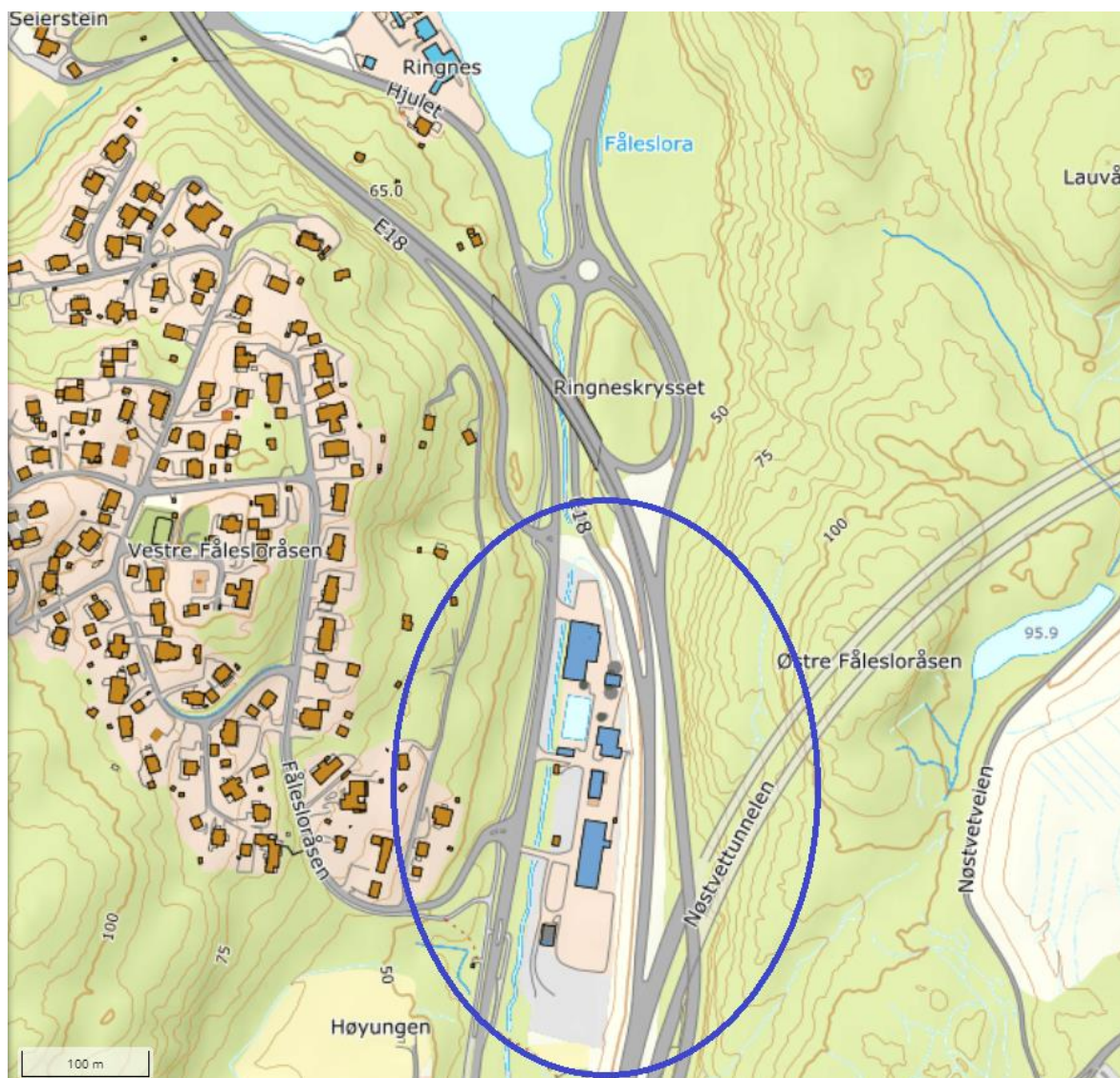
Flomberegningene ble utført ved bruk lokal flomfrekvensanalyse på observerte flomdata (FFA), og Nasjonalt formelverk for små nedbørfelt (NIFS). De hydrauliske beregningene er utført ved bruk av programmet HEC-RAS. Alle høyder er gitt i NN2000.

En dimensjonerende flomvannstand for Vassflobekken ligger på 43.4 moh. Dette tilsvarer en vannstandstigning i bekken på ca. 2 m i forhold til normalvannstand. For dagens situasjon vil tomten til Nordre Follo renseanlegg bli oversvømt da eksisterende voll er ikke tilstrekkelig høy. Som tiltak er det gitt forslag for høyde på vollen som må settes opp for å hindre oversvømmelse og ivareta krav til sikkerhet mot flom som er beskrevet i TEK17 § 7-2.

Tabell 1-1-Resultater fra flomberegningene.

Navn	Areal	Q200 flom	Klimafaktor	Q dim
	km ²	m ³ /s	F _k	m ³ /s
Vassflobekken	7.05	9.4	1.4	13

2 Undersøkt område

Figur 2-1- Vassflobekken ved Nordre Follo Renseanlegg IKS

Vassflobekken renner mellom FV 154 og tomten til Nordre Follo Renseanlegg IKS. Det er flere adkomstveier som krysser vassdraget og bekken er da lagt i kulverter under veien. Tomten til Nordre Follo Renseanlegg IKS er vist med blå farge. Det er en voll fra tidligere som skal beskytte tomten fra oversvømmelse. Området ligger innenfor NVEs aktsomhetszone for flom.

3 Krav til sikkerhet

3.1 Lovverket

Plan- og bygningsloven § 28-1 stiller krav for nybygg om tilstrekkelig sikkerhet mot fare som følge av natur -eller miljøforhold:

«Grunn kan bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. Det samme gjelder for grunn som utsettes for fare eller vesentlig ulempe som følge av tiltak.»

3.2 Flom

Krav til sikkerhet mot flom og stormflo er beskrevet i TEK17 § 7-2 (Direktoratet for byggkvalitet, 2017). Bestemmelsene gjelder sikkerhet mot saktevoksende flommer som normalt ikke medfører fare for menneskeliv. Byggverk plasseres, dimensjoneres eller sikres mot flom som vist i **Error! Reference source not found..**

Tabell 3-1-Sikkerhetsklasser for byggverk i flomutsatt område.

Sikkerhetsklasse for flom	Konsekvens	Største nominelle årlige sannsynlighet
F1	Liten	1/20
F2	Middels	1/200
F3	Stor	1/1000

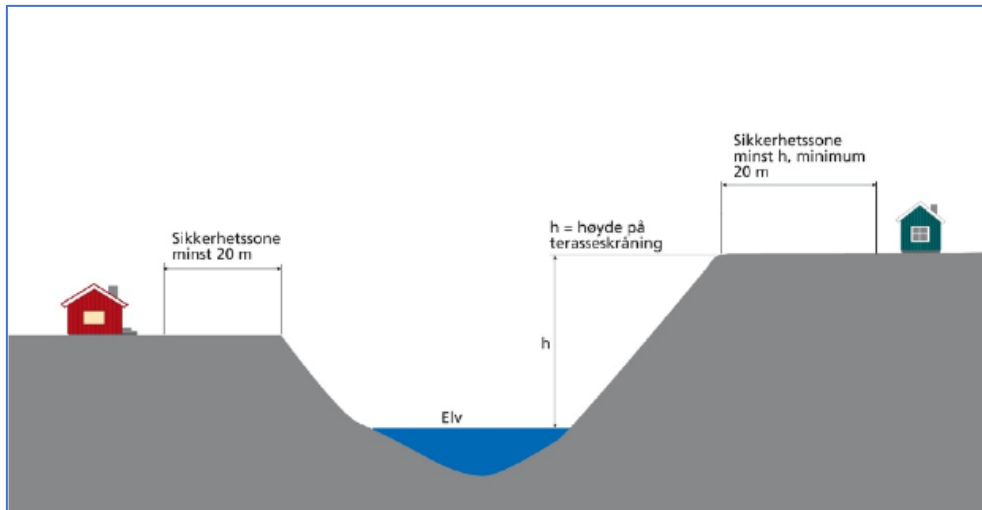
Bestemmelsen om flom omfatter også stormflo. Det betyr at de samme sikkerhetsnivåene gjelder.

Sikkerhetsklasse F1 omfatter byggverk med lite personopphold og små økonomiske eller andre samfunnsmessige konsekvenser. Eksempel på byggverk i denne sikkerhetsklassen er garasjer og lagerbygninger med lite personopphold.

Sikkerhetsklasse F2 byggverk tiltak de fleste byggverk beregnet for personopphold. Eksempel på byggverk i denne sikkerhetsklassen er bolighus, hytter, kontorer, skoler, industribygg og barnehager. Det kan tillates større økonomiske konsekvenser, men kritiske samfunnsfunksjoner skal ikke påvirkes. Ved store flomdybder (>2m) og vannhastigheter (>2m/s) hvor produktet av dybde og vannhastighet er større en $2\text{m}^2/\text{s}$ anbefales sikkerhetsklasse F3.

Sikkerhetsklasse F3 omfatter byggverk for sårbare samfunnsfunksjoner og byggverk der oversvømmelse kan gi stor forurensning på omgivelsene. Eksempel på byggverk i denne sikkerhetsklassen er sykehus og bygninger med beredskapsfunksjoner.

I paragrafens fjerde ledd er det angitt premisser for sikker plassering av bygg mot erosjon. Avstanden til erosjonsutsatt elvekant bør være minst like stor som høyden på elvekanten og ikke under 20 meter. Dersom vassdraget sikres mot erosjon kan avstanden være mindre. Illustrasjon av dette er vist i Figur 3-1.

Figur 3-1. Sikkerhetssone mot erosjon

3.2.1 Aktuelle krav for området

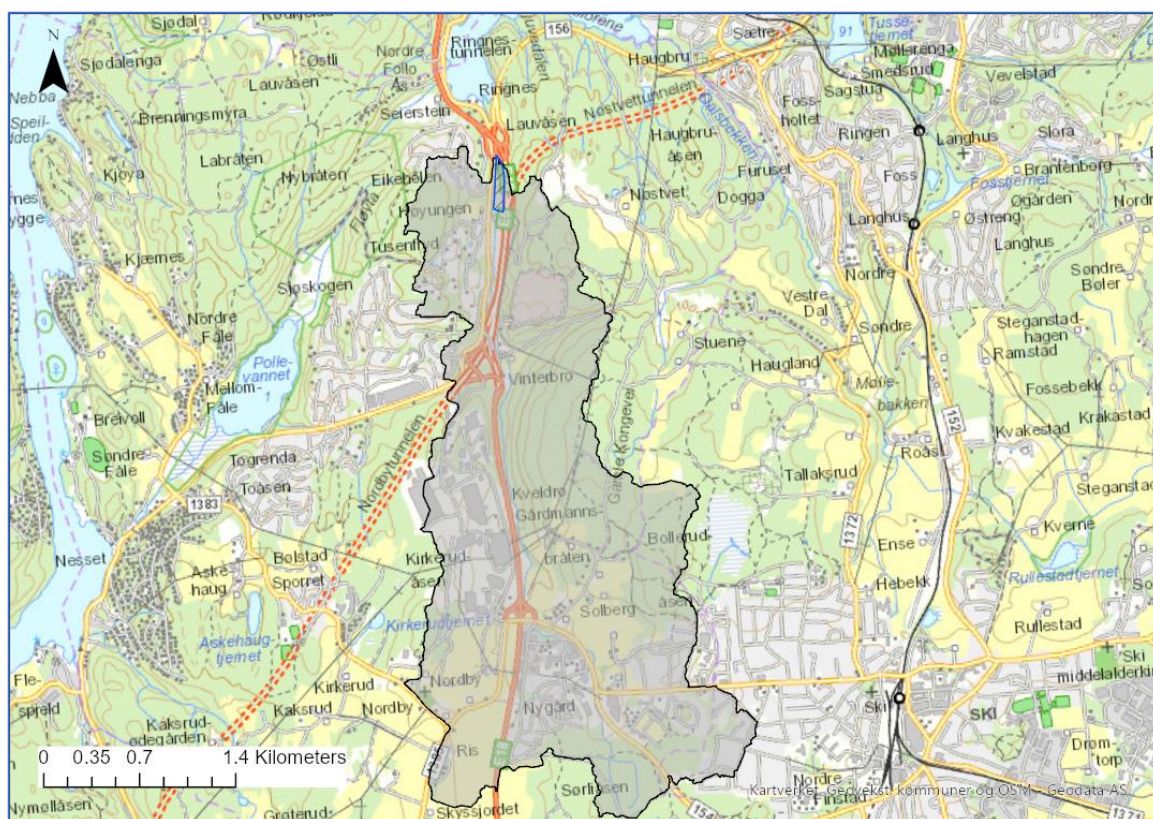
Sikkerhetsklasse for bygninger i det aktuelle området vurderes til å være sikkerhetsklasse F3.

4 Feltbeskrivelse

Feltet til Vassflobekken ligger i Nordre Follo kommune. Vassflobekken munner ut i Gjersjøen.

Vassflobekken sitt nedbørfelt er middels bratt. Høyden i nedbørfeltet strekker seg fra 43 til 181 moh., som gir en høydeforskjell på 138 m. Feltlengde er 5 km, dvs. i snitt ca. 2.8 % helning. Øvrige feltparametere er vist i Tabell 4-1. Feltet er ganske urbanisert (28%) noe som vil medføre hurtigere avrenning. Bekken er flere steder lagt i kulvert.

Det er ikke foretatt feltbefaringer for å kartlegge dreneringsveiene og feltgrensene, så disse baserer seg på analyser i webtjenestene NEVINA og Scalgo (Figur 4-1).

Figur 4-1 Nedbørs/avrenningsfeltet til Vassflobekken.

Tabell 4-1 Feltparametere.

Nedbørfelt	(A)	Qn_Nevina	(ASE)	(FL)	(EG)	HøydeMIN	HøydeMAX	Dyrket	Skog	Bebygd	Åpen fastmark
	km ²	l/skm ²	%	km	m/km	m	m	%	%	%	%
Vassflobekken	7.05	15.6	0.0	5.0	19.5	5	88	17	45	28	10

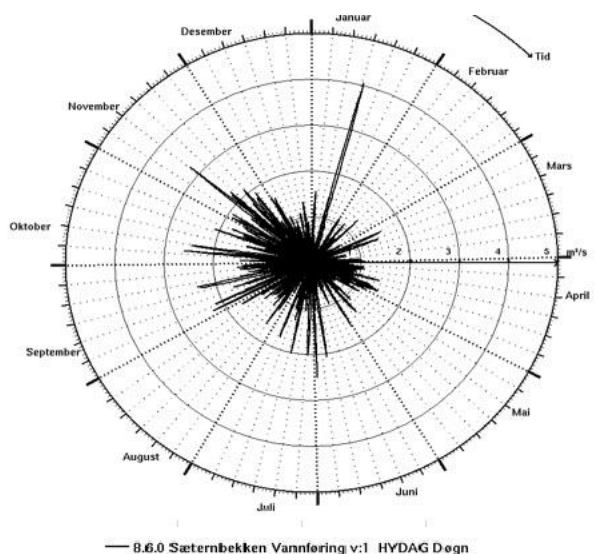
5 Flomberegninger

Det finnes ulike metoder for flomberegning avhengig av tilgjengelige data/observasjoner i området og størrelsen på nedbørsfeltet. Ifølge ny veileder fra NIFS prosjektet «Veileder for flomberegninger i små uregulerte felt» [2] bør en vurdere metodene ut fra datagrunnlag i området, men det er fornuftig å benytte flere metoder (minst to) og sammenligne resultatene før man går videre med kun én metode.

5.1 Datagrunnlag for flomberegninger og frekvensanalyse

5.1.1 Sesonginndeling

I flomberegninger er det vanlig å skille på ulike flomsesonger for å enklere kunne vurdere årsaken til flomhendelsene. I kystnære områder på Østlandet er det tradisjonelt sett høstflommer, knyttet til store nedbørhendelser, som er dominerende. Lenger inn i landet forekommer også flommer på våren som følge av snøsmelting. Figur 5-1 viser polarplott fra vannmerken 8.6.0 Sæternbekken og, hvor store flomhendelser er fordelt over året. Det kommer tydelig frem at de fleste og største flommene forekommer på høsten og tidlig på vinteren, men at også enkelte vårflokker er av betydelig størrelse. Målinger fra de andre vannmerkene bekrefter samme tendens. Fordi flommene i vassdraget kan forekomme både på høsten og på våren er flomfrekvensanalyse utført på årsflommer.

Figur 5-1-Flomfordeling gjennom året, målestasjon 8.6.0 Sæternbekken

Det er ingen aktive vannføringsmålere i feltet til Vassflobekken.

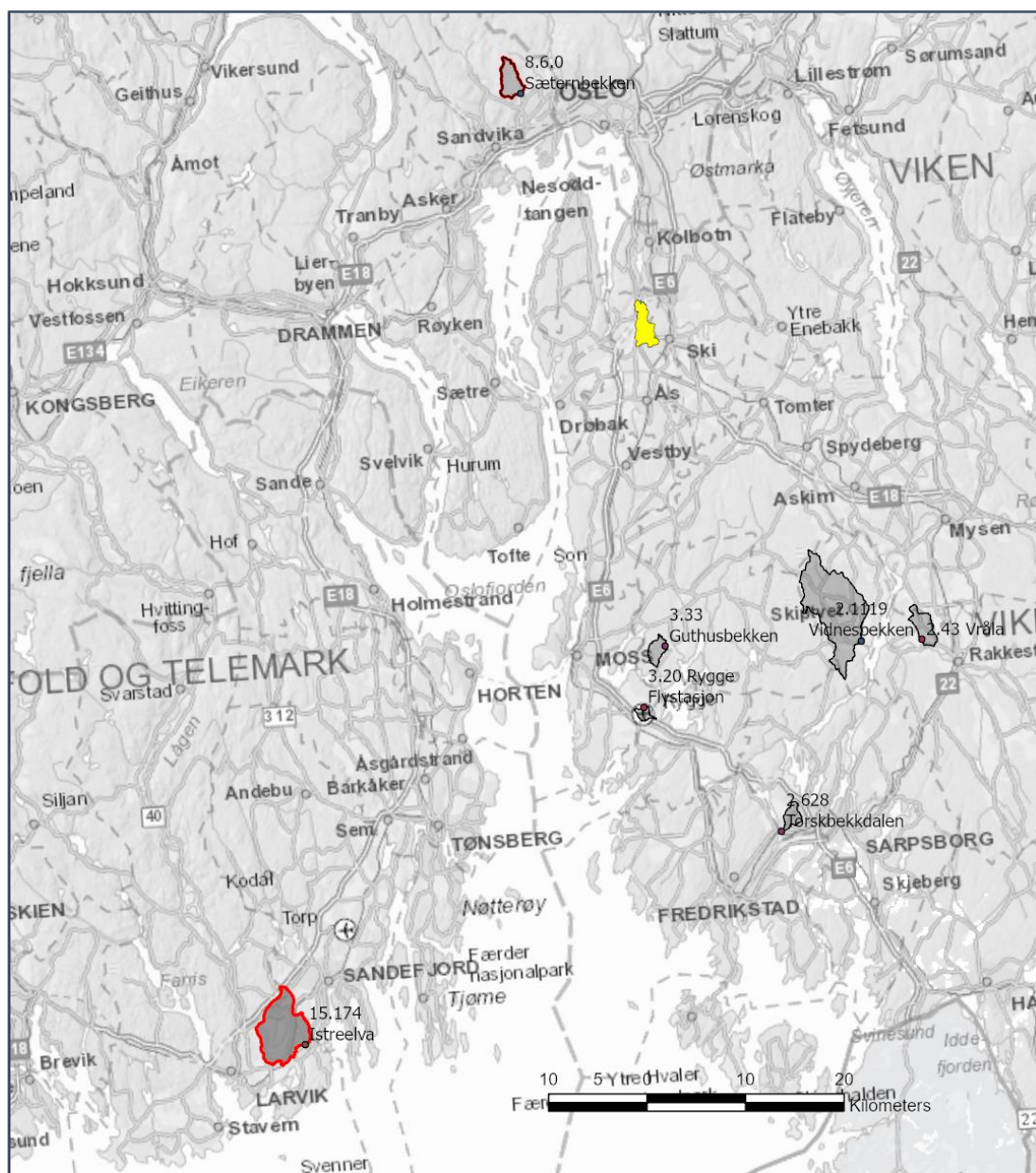
3.33 Guthusbekken og 3.20 Rygge Flystasjon ligger ca. 30 km sør fra Vassflobekken ved renseanlegget. Dessverre har begge stasjonene dårlige vannføringsdata og kan ikke brukes til FFA. Med unntak av VM 8.6 Sæternbekken har alle nærliggende stasjoner med nedbørsfelt mindre enn 10 km² enten for få år eller usammenhengende data. Disse er derfor ikke egnet til flomfrekvensanalyse.

Stasjonene som er benyttet er 15.174 Istreelva og 8.6 Sæternbekken. Data fra disse er oppsummert i Tabell 5-1. Det er lagt størst vekt på feltegenskapene som areal, effektiv sjøprosent og middelvannføring samt geografisk beliggenhet. Data viser at normalavrenning fra kart gir lavere verdier sammenlignet med beregnet middelavrenning for årene 1990-2019 fra observasjonsdata.

Tabell 5-1-Feltkarakteristikker for representative nedbørfelt.

Nr	Navn	Periode	Antal år	Areal	Qn (69-90)	Ase	Hmin- Hmax	Dyrket	Myr	Skog
				Km ²	l/s/km ²	%	Moh.	%	%	%
15.174	Istreelva	2007-2022	15	25.7	14.6	0.0	10-36-113	49.4	1.2	44.2
8.6	Sæternbekken	1971-2022	51	6.3	17.6	0.0	102-240-420	2.4	3.4	93.3
2.1119	Vidnesbekken	2012-2022	10	42.7	16.3	0.0	33-146-227	27.9	1.8	63.9
3.33	Guthusbekken	2006-2010	8	3.6	14.4	3.1	28-37-66	11.3	5.9	74.7
3.20	Rygge Flystasjon	1992-1998	6	1.7	15.9	0.0	37-49-58	9.7	0.0	7.8
2.433	Vråla	1979-1986	7	6.1	15.0	0.0	73-103-147	58.2	0.0	37.2
2.628	Torsbekkdalen	1990-2000	10	3.2	13.4	0.0	9-51-90	27.7	3.1	29.9

Figur 5-2 Kart over aktuelle målestasjoner, samt våre nedbørfelt i grønt og blått.

5.2 Flomfrekvensanalyse

Flomfrekvensanalysen er gjennomført på årsdata. Fordelingen er valgt ut ifra hvilke kurve som gir best tilpasning til data, med vekt på de store flommene. Resultater fra flomfrekvensanalyse for årsflommer med varighet et døgn er vist i Tabell 5-2.

Tabell 5-2-Flomfrekvensanalyse for utvalgte målestasjoner, døgnverdier.

Nr	Navn	Ant. År	Areal	Qm	Qm	Q200/ Qm	Q200	Q200	Ford.
			km ²	m ³ /s	l/s* km ²		m ³ /s	l/s/km ²	
2.1119	Vidnesbekken	10	42.8	13.59	317				GUM
8.6.0.	Sæternbekken	51	6.3	1.55	246	2.6	4.1	651	GEV
15.174	Istreelva	15	25.7	7.469	291	2.4	18.1	707	GUM

Gitt de sammenfallende feltkarakteristikkene mellom andre stasjoner og feltet til Vassflobekken er det sannsynlig at de vil ha spesifikk middelflom i samme størrelsesorden. Basert på FFA settes middelflommen i Vassflobekken til **260 l/s/km²**.

Flomverdiene fra frekvensanalysene er døgnverdier. For å finne kulminasjonsverdier er det brukt regionale flomformler gitt i «Retningslinjer for flomberegninger». Disse gir et forholdstal $Q_{kulm}/Q_{døgn}$ lik 2.04 for høstflommer. Den kulminerende 200-årsflommen i Vassflobekken vises i Tabell 5-3 og er beregnet til **9.4 m³/s** eller **1325 l/s/km²**.

Tabell 5-3-Flommer beregnet med flomfrekvensanalyse.

Felt	Area l	qM	Q200/QM	Q200 døgn	Q200 døgn	Qkulm/ Qdøgn	Q200 Kulminasjon	Q200 Kulminasjon
	km ²	l/skm ²		m ³ /s	l/skm ²		m ³ /s	l/skm ²
Vassflobekken	7.05	260	2.5	4.6	650	2.04	9.4	1325

5.3 Flomformler for små felt (NIFS)

NIFS flomformler er brukt for felt større en 0.2 km² og mindre en 60 km². For å anvende NIFS-flomverk må en ha tilgjengelig informasjon om nedbørfeltets areal, normalavrenning og effektiv sjøprosent. Disse tre størrelsene fås direkte ved å kjøre GIS-analyse i NVE NEVINA. Størst usikkerhet er knyttet til normalavrenningen Q_n og NVE's veileder anbefaler vurdering av denne parameteren (NVE, 2015). Avhengig av geografisk beliggenhet anslår NVE usikkerheten til verdiene fra kartavrenning til å være innenfor +/- 25%. Normal årsavrenning/middelvannføring for Vassflobekken er estimert til 15.6 l/s/km² ved bruk av NVEs webtjeneste NEVINA.

For å få et inntrykk av om avrenningskartet overvurderer eller undervurderer avrenningen i regionen, har vi beregnet den målte avrenningen ved målestasjonene i nærheten av Vassflobekken for tidsperioden 1990-2019. En sammenligning er vist i Tabell 5-4. Denne gir en tydelig indikasjon på at avrenningskartet underestimerer normalavrenningen i regionen. Alle stasjoner med lang dataserie gir en middelavrenning større enn 20 l/s/km². Det er bare Sæternbekken som har noenlunde sammenfallende verdier.

For flomberegning for Vassflobekken med NIFS flomverk er Q_n korrigert opp til 20 l/s/km².

Tabell 5-4-Normalavrenningen for stasjoner i området, hentet fra avrenningskartet og beregnet fra observasjoner.

Felt Nr	Name	Antal år med data	Q_n (NEVINA) (l/s/km ²)	Q_n (DAGUT) (l/s/km ²)	Forhold
2.1119.0	Vidnesbekken	8	16.3	19.5	1.20
2.633.0	Stortorp	29	13.5	20.2	1.49
8.6.0	Sæternbekken	49	17.6	17.8	1.01
12.192.0	Sundbyfoss	44	18.5	23.0	1.24
15.174.0	Istreelva	13	14.6	22.4	1.53

Tabellen under oppsummerer beregnede kulminasjonsverdier for flommer med 200 års gjentaksintervall.

Tabell 5-5-Beregnet Q200 flom med NIFS flomformel.

Navn	Q_n Nevina	Q_n brukt	(A)	(ASE)	Q200	Q200
	l/skm ²	l/skm ²	km ²	%	m ³ /s	l/skm ²
Vassflobekken	15.6	20	7.05	0	9	1280

5.4 Klimafaktor

I NVE-report 81-2016" Klimaendring og framtidige flommer i Norge" er det gitt anbefalinger om hvordan man skal ta hensyn til ventet klimautvikling frem til år 2100 ved beregning av flommer med forskjellige gjentaksintervall. Ut fra avsnitt 6.6 Østlandet i nevnte rapport, velger vi her å benytte en klimafaktor på 1.4.

5.5 Valg av flomstørrelse

For Vassflobekken gir flomberegning med FFA og NIFS sammenlignbare flomstørrelser. Det er valgt å gå videre med en dimensjonerende flom for Vassflobekken på $Q_{200}=9.4 \text{ m}^3$. Dimensjonerende flom Q_{200} +klima blir dermed lik:

Tabell 5-6- Dimensjonerende flom brukt i analysen.

Navn	Areal	Q200 flom	Klimafaktor	Q dim
	km ²	m ³ /s	F_k	m ³ /s
Vassflobekken	7.05	9.4	1.4	13

Dette tilsvarer en Q1000 flom som er kravet stilt for F3 etter TEK 17. Det er valgt å ikke legge på klimapåslag på en Q1000 flom da levetiden for anlegget er kortere.

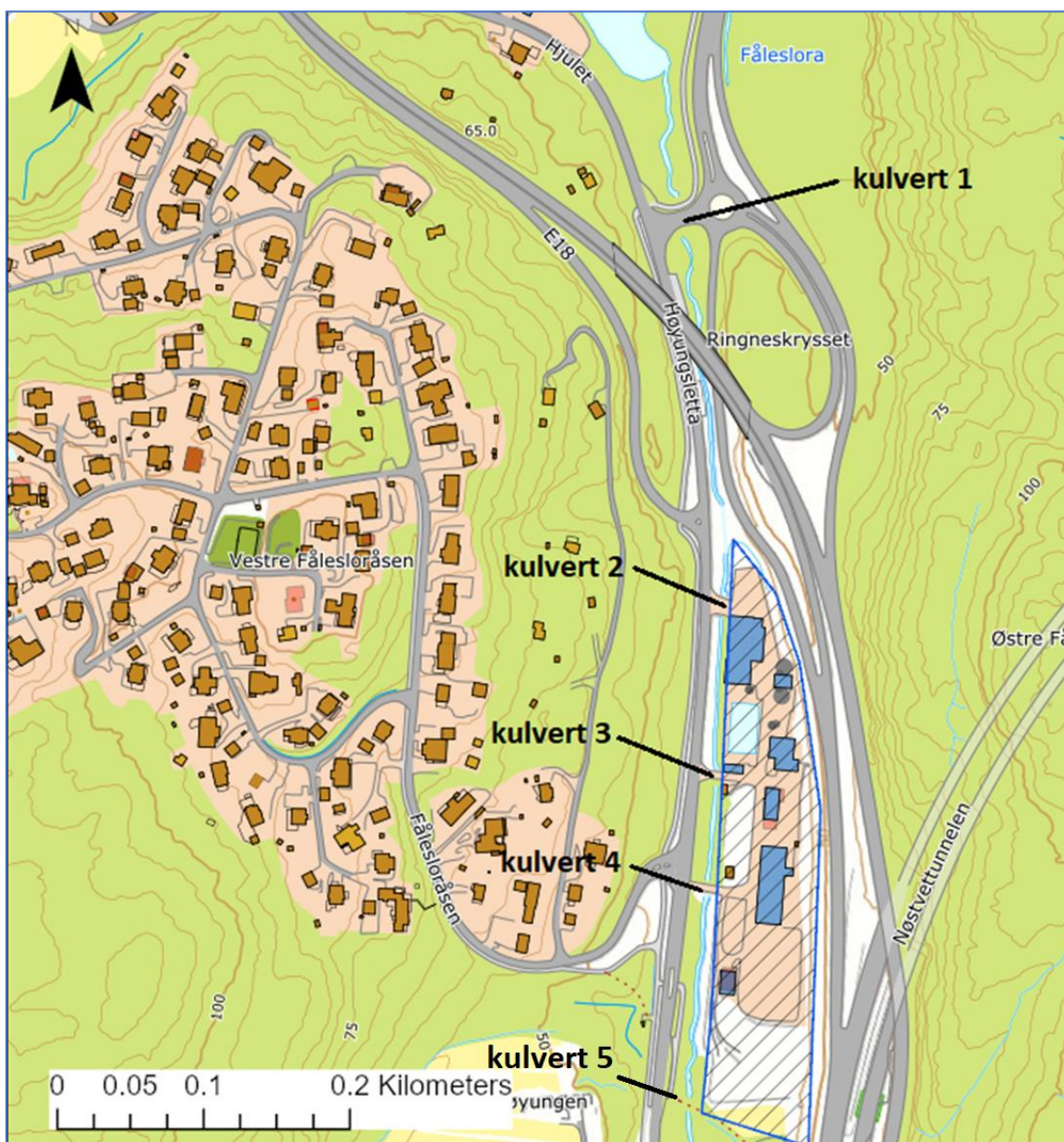
6 Oppbygging av modellen

Vannlinjeberegningene er gjennomført ved bruk av dataprogrammet Hec-Ras 6.2. Modellen er kjørt i 2D med full momentum-metode. Modellen og alle inputdata er oppgitt i høydedatamet NN2000. Inngangsdata i modellen er terrengdata samt friksjonstall i elveløpet og på elveslettene.

6.1 Avgrensning av prosjektet

Prosjektet Vassflobekken på strekningen fra Gjersjøen og ca. 700m oppstrøms. Det er lagt størst fokus på området til Nordre Follo Renseanlegg. Det er 5 kulverter på den modellerte strekningen. Geometrien på kulvertene er målt ved befarings. Kulvertene er lagt til i den hydrauliske modellen. Eksisterende voll rundt området er med i terrengmodellen.

I prosjektet er det brukt vertikalt datum: NN2000, horisontalt datum: EUREF89, projeksjon: UTM32N. Terrengmodellen er konstruert ved bruk av laserdata (terrengmodell med 0.25 m x 0.25 m oppløsning) fra prosjekt Follo 2014.

Figur 6-1- Analyseområdet.

6.2 Hydrologiske data

Dimensjonerende flom brukt for modelleringen er gitt i Tabell 6-1.

Tabell 6-1- Dimensjonerende flom.

Navn	Areal	Q _{dim}	
	km ²	m ³ /s	l/s* km ²
Vassflobekken	7.05	13	1845

Analysen er gjennomført med stasjonær strømmning.

6.3 Nedstrøms grensebetingelse

Grensebetingelse er satt i Gjersjøen med normalvannstand. Vannstanden i Gjersjøen påvirker ikke flomlinjen ved Nordre Follo renseanlegg.

6.4 Ruhet

Langs den modellerte strekningen renner vassdraget gjennom et industriområde og en park, og det er en del trær og små busker som vokser langs elvesiden. Ruheten er satt til $n=0.035$ for elveløpet og elvesidene.

6.5 Modellerte kulverter

Det er foretatt befarings for sjekke tilstand og måle størrelsen på kulvertene. Kulvert 1 er et rør med diameter 1.4 m. Kulvertene 2-5 består av to rør med diameter 1.4 m. Høyden på innløpet på disse er målt med GNSS. Kulvertene er i en dårlig tilstand. Det er stor del avsetninger som stenger lysåpningen på kulvertene. Bunnen av innløpet og utløpet ligger ca. 1m lavere enn bunnen på kanalen/bekken. Bunnen på bekken senker seg kraftig ved innløpet og utløpet til kulverten.

Figur 6-2-Kulvert 1 Innløp

Figur 6-3- Kulvert 2 Innløp

Figur 6-4- Kulvert 3 Utløp

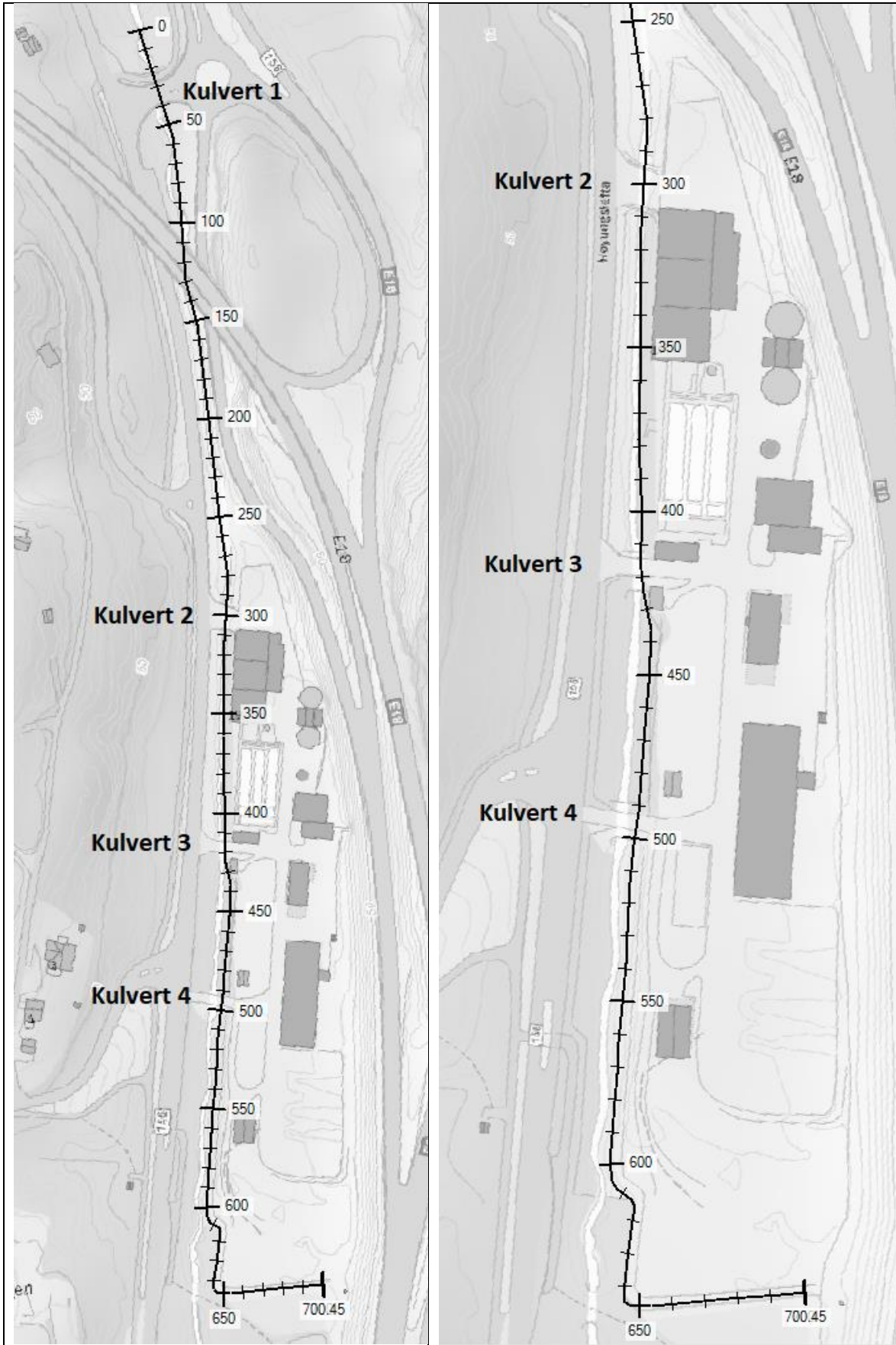
Figur 6-5- Bekkeløpet, innløp til kulvert 2.

Figur 6-6- Innløp kulvert 4

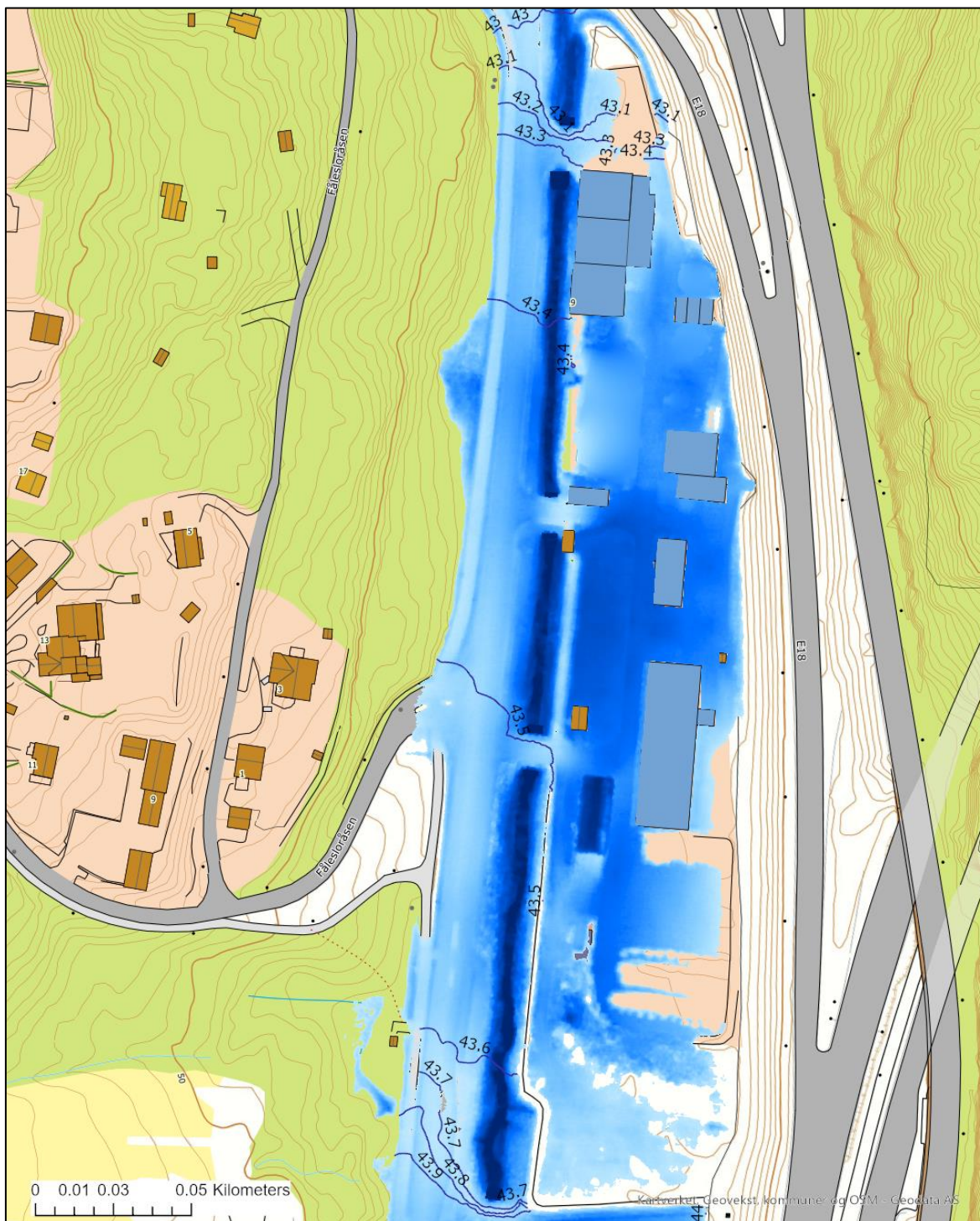
6.6 Referanse profil

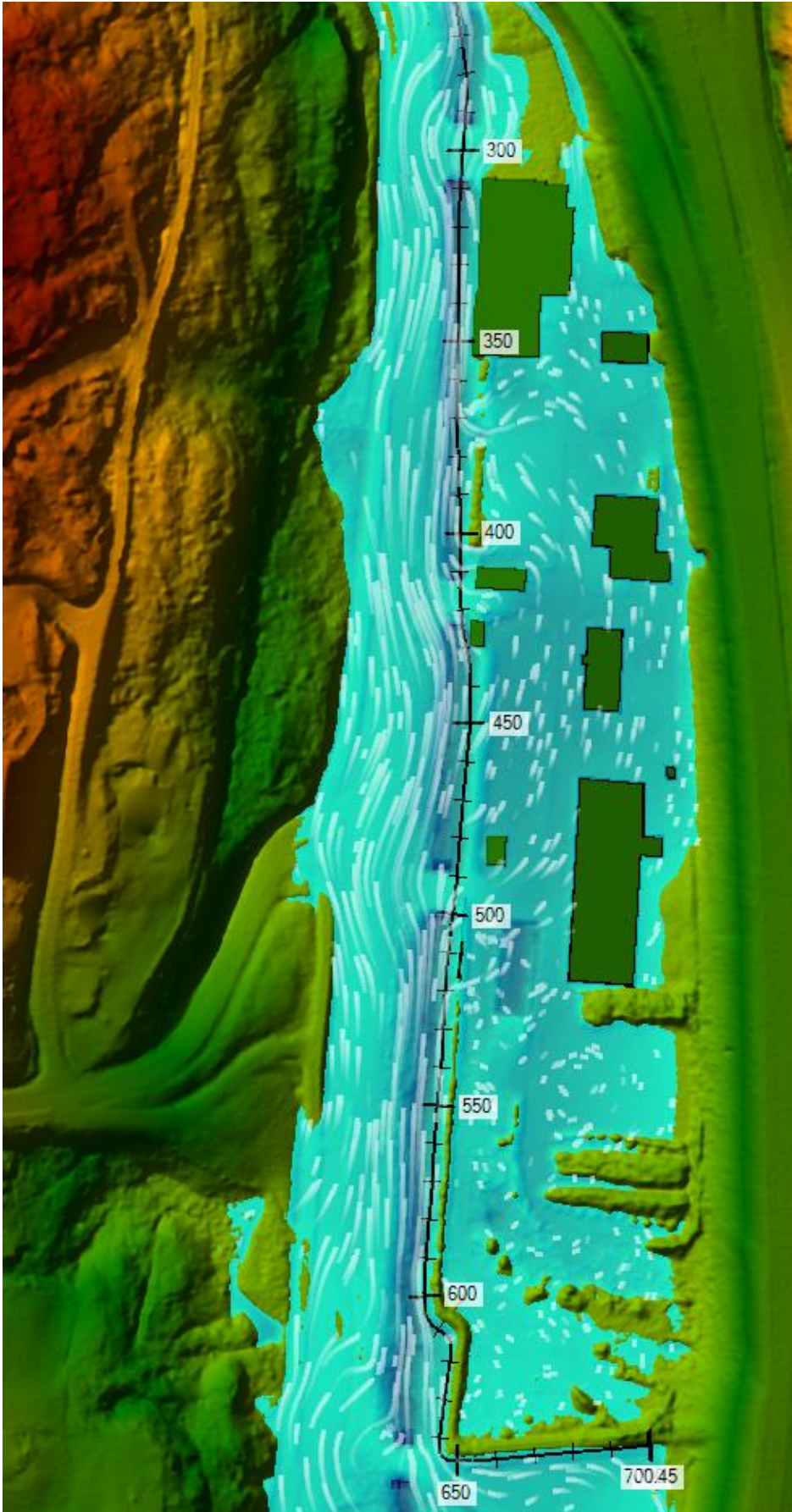
7 Resultater

Flomanalyse for dagens situasjon viser at området ikke er flomsikkert. Ingen av de modellerte kulvertene har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere den dimensjonerende flommen. Kulvertene vil gå fulle, skape oppstuvning og vannet vil stige over veien. Dagens voll er ikke tilstrekkelig til å sikre rensanleggområdet fra den dimensjonerende flommen. Dagens situasjon ved en Qdim er vist i figuren nedenfor.

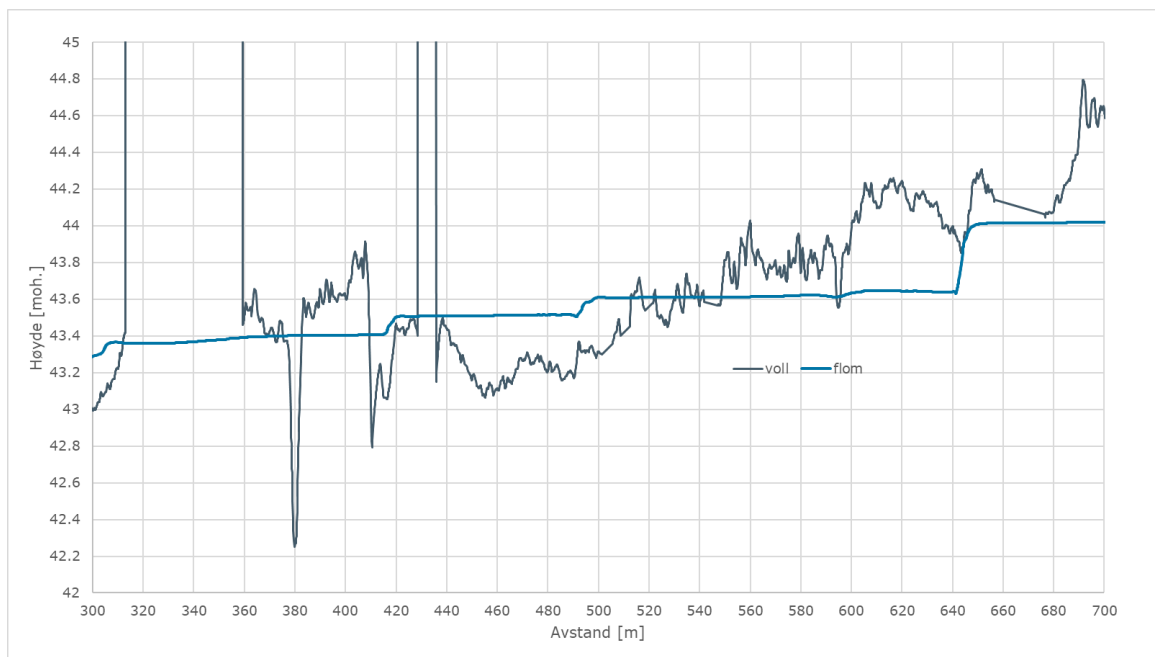
Figur 7-1- Flombredelse Q dim, dagens situasjon

Figur 7-2- Flomutbredelse ved Q dim , dagens situasjon.

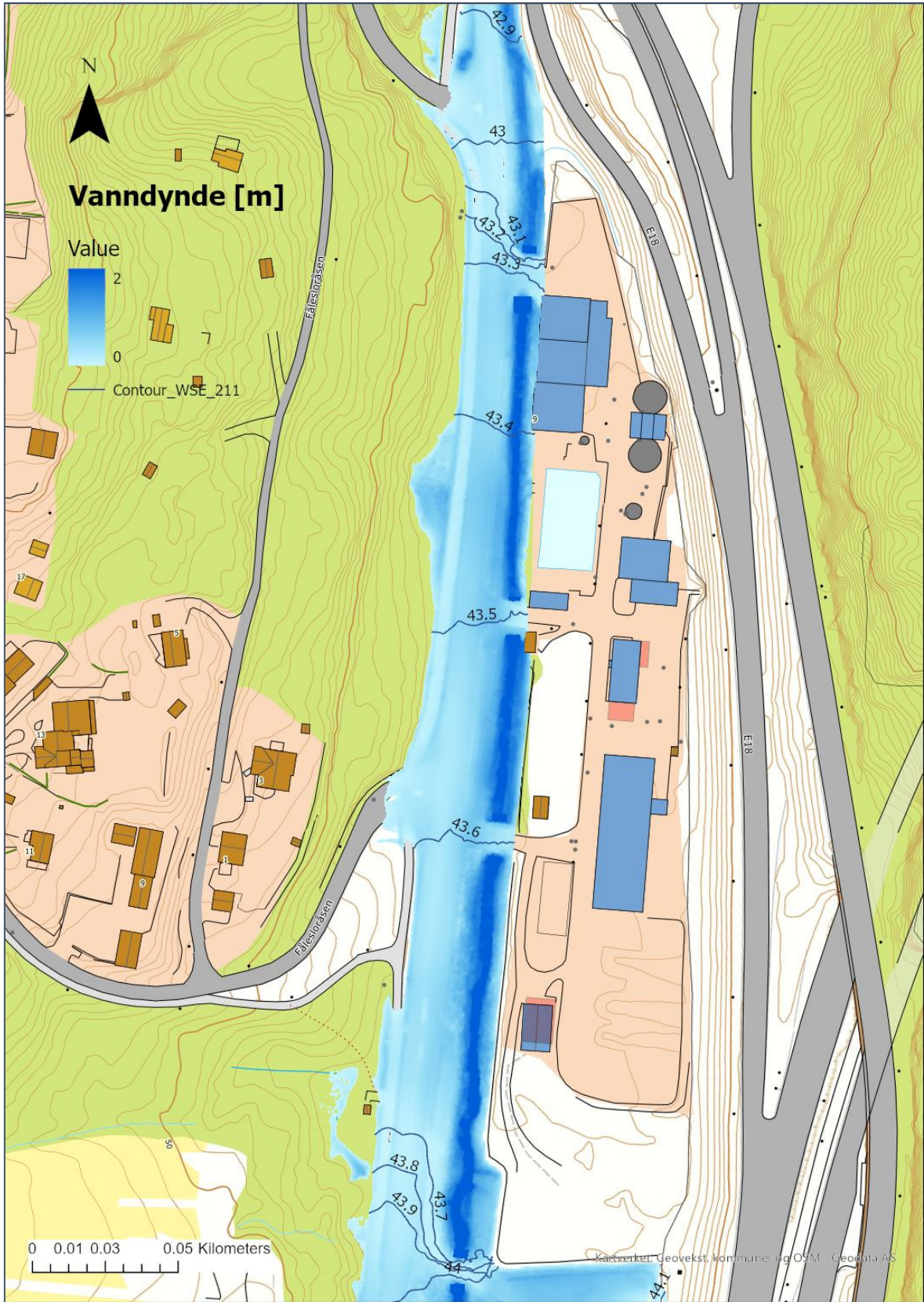
Figur 7-3 viser beregnet høyde på flommen og høyden på dagens voll. Fra Figur 7-2 og Figur 7-3 kan man se at det er spesielt mellom profil nummer 400 og 500 hvor vollen trenger heving.

Figur 7-3- Beregnet flomnivå og høyden på dagens voll

Figur 7-4 viser flomsituasjonen etter heving av vollen. Oppgradering av vollen vil øke flomnivå med ca. 5 cm. Dette vil føre til en svak negativ konsekvens for veien vest for bekken i forhold til dagens situasjon.

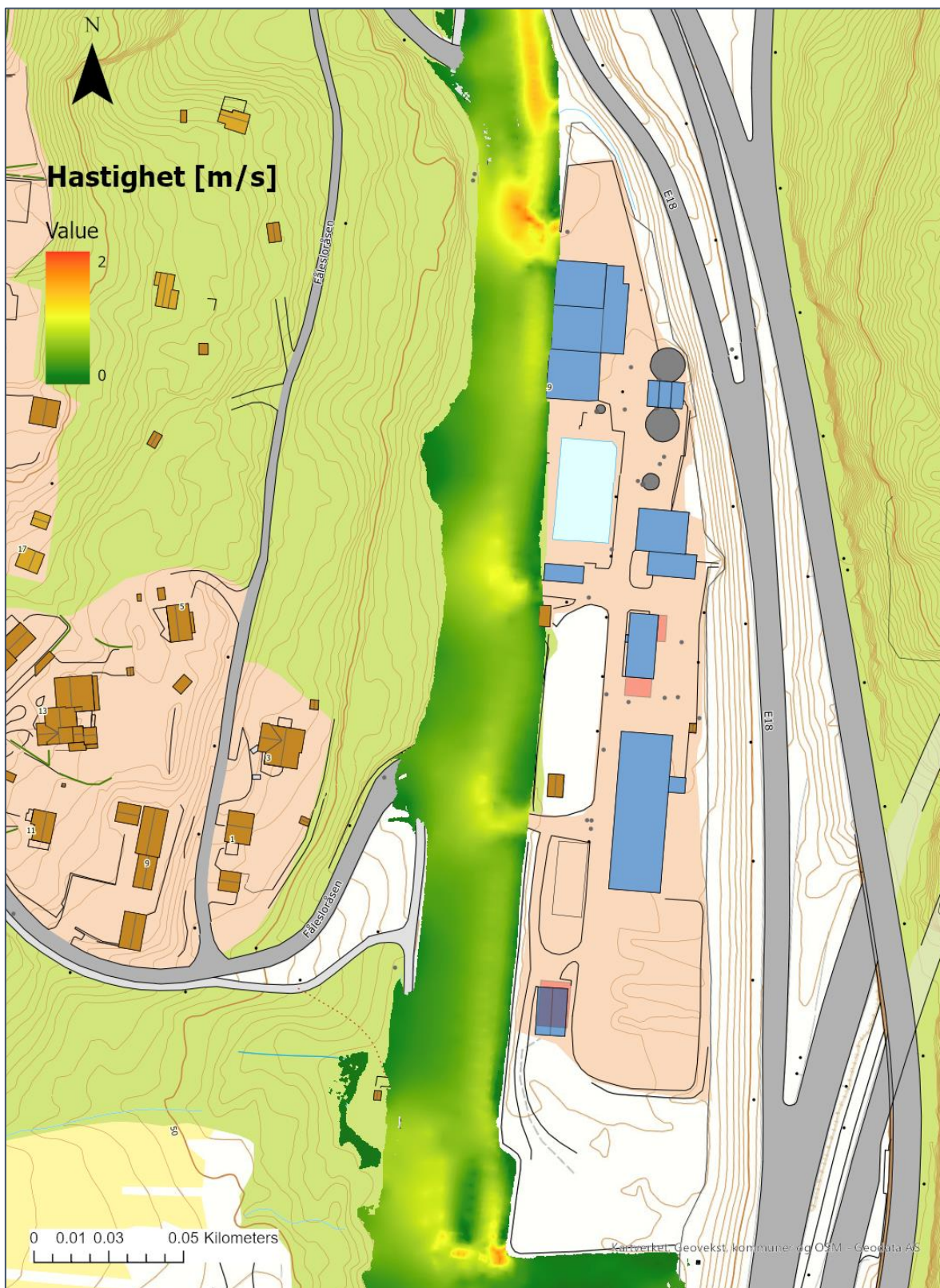

Figur 7-4- Flomvannstand og vanndynde i Vassflobekken etter heving av vollen.

7.1 Beregnet hastighet og erosjonsfare

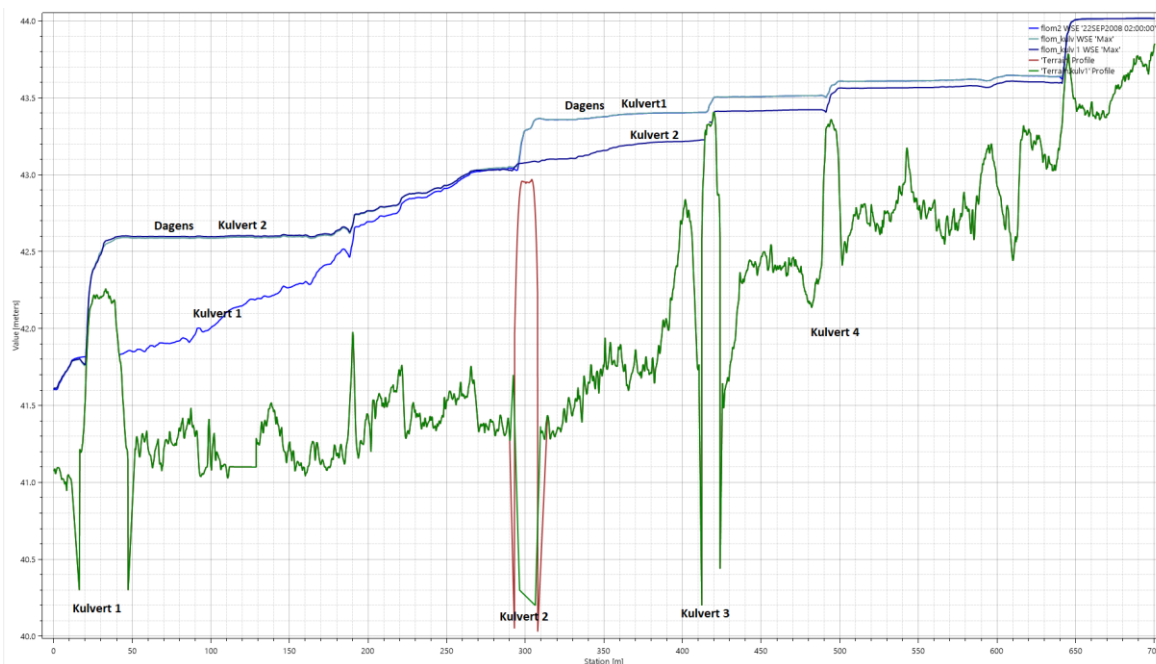
Figur 7-5 viser vannhastighet i bekken etter utbyggingen. Hastigheten på vannet vil stort sett ligge under 1 m/s. Ved befaring ble det ikke oppdaget noen tegn til erosjon. Det er derfor vurdert liten fare for erosjonsskader ved en dimensjonerende flom.

Figur 7-5- Beregnet vannhastighet i bekken, etter heving av vollen.

7.2 Oppgradering av kulverter

Det er foretatt analyse for å sjekke hvordan oppgradering av dagens kulverter vil påvirke flomlinjen. Resultatene fra analysen er at kapasitet til kulvert 1 påvirker ikke flomlinjen langs området til renseanlegget. Flomlinjen er mest avhengig av kapasitet til kulvert 2. Ved å øke størrelsen på denne er det mulig å senke flomnivå med ca. 0.3 m. Likevel, det er terrengutformingen, spesielt lite fall og liten bredde på bekkeløpet som har mest betydning for flomnivået. Det er derfor vurdert at bytting av eksisterende kulverter vil ikke gi tilstrekkelig forbedring i flomsituasjonen.

8 Konklusjon

Undersøkt område ligger ikke flomsikkert i henhold til kravene stillt i TEK 17. Det er nødvendig med et tiltak for å sikre området fra den dimensjonerende flommen.

9 Forslag til tiltak

Det er foreslått å rehabilitere dagens voll med å tilpasse høyden til det beregnede flomnivå med et fribord på 20 cm. Dagens kulverter bør renses. Fjerning av masser og mudring av kanalen vil forbedre flomsituasjonen ved de mindre flommene som opptrer mest ofte, men vil ikke alene være tilstrekkelig til å sikre anlegget mot en 200-årsflom med klimafaktor.

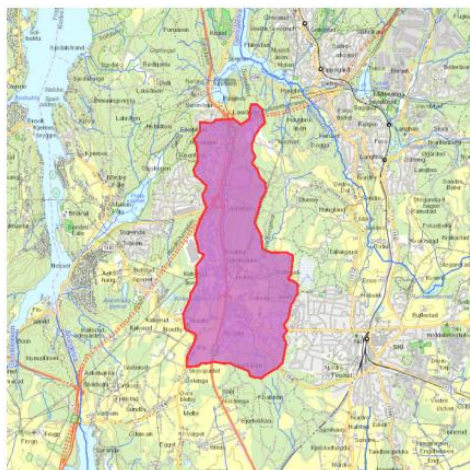
Kilder

[1] NVE Retningslinjer 04-2011: Retningslinjer for flomberegninger til §i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg.

[2] Stenius, S., Glad, P.A., Wang, T.K. og Væringstad, T. (2015): Veileder for flomberegninger i små uregulerte felt. NVE Veileder 7-2015.

[3] Lawrence, Deborah 2016. Klimaendring og framtidige flommer i Norge. NVErapport 81 2016.

[4] HEC-USACE, 2016: HEC-RAS River Analysis System, Hydraulic Reference Manual, US, Army Corps of Engineers, Hydraulic Engineering Center (HEC), Davis, CA, USA.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Kartbakgrunn: Statens Kartverk
Kartdatum: EUREF89 WGS84
Projeksjon: UTM 33N
Beregn.punkt: 263116 E
6631662 N

Nedbørfeltgrenser og feltparametere er automatisk generert og kan inneholde feil.
Resultatene må kvalitetsikres.

Feltparametere

Areal (A)	7.13	km ²
Effektiv sjø (A _{SE})	0	%
Elvleengde uten sjø (E _{FL,net})	5.7	km
Elvegradient (E _G)	19.5	m/km
Elvegradient ₁₀₈₅ (E _{G,1085})	22.7	m/km
Heining	6.1	°
Dreneringstetthet (D _T)	0.8	km ⁻¹
Feltleengde (F _L)	5.0	km

Arealklasse

Bre (A _{BRE})	0	%
Dyrket mark (A _{JORD})	17.4	%
Myr (A _{MYR})	0	%
Leire (A _{LEIRE})	43.4	%
Skog (A _{SKOG})	50.3	%
Sjø (A _{SJØ})	0.0	%
Snau fjell (A _{SF})	0	%
Urban (A _U)	8.5	%
Uklassifisert areal (A _{REST})	23.9	%

Hypsografisk kurve

Høyde _{MIN}	43	m
Høyde ₁₀	68	m
Høyde ₂₅	98	m
Høyde ₅₀	127	m
Høyde ₇₅	147	m
Høyde _{MAX}	181	m

Klima- /hydrologiske parametere

Avrenning 1961-90 (Q _N)	15.6	l/s*km ²
Nedbør juni	67	mm
Nedbør juli	78	mm
Regn og snøsmelting mai	67	mm
Regn og snøsmelting juni	72	mm
Regn og snøsmelting årlig 4d	70	mm
Regn og snøsmelting november	74	mm
Temperatur februar	-5.6	°C
Temperatur mars	-1.7	°C

Pumpestasjon (pst.)	Koordinat Nord	Koordinat Øst	Status/beskrivelse
Ap 102 Eikelibuen	6624152,23	598926,52	Ås Kommune. I drift.
Ap 104 Enerhaugen	6622998,27	597839,3	Ås Kommune. I drift.
Ap 105 Tohellinga	6623424,1	598986,26	Ås Kommune. I drift.
Ap 131 Askhaug	6622998,27	597839,3	Ås Kommune. I drift.
Ap 132 Nettet	6622681,88	597584,83	Ås Kommune. I drift.
Ap 133 Nederebekkvei	6622121,39	597351,94	Ås Kommune. I drift.
Ap 134 Bekk	6621761,55	597251,07	Ås Kommune. I drift.
Ap 135 Nederebekkvei Syd	6622121,39	597351,94	Ås Kommune. I drift.
Ap 139 Fåle	6623261,11	597834,83	Ås Kommune. I drift.
Ap 140 Pollevann	6623515,97	598087,97	Ås Kommune. I drift.
Ap 141 Kjærnes	6624545,96	597126,87	Ås Kommune. I drift.
Ap 154 Seiersten	6625823,03	599841,9	Ås Kommune. I drift.
PA0820 Elgfaret	6629696,03	606249,13	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0840 Brusaga	6629423,61	606618,81	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA204 Gjersjøveien	6626558,53	601241,89	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA205 Ekornrudveien	6630450,69	601106,49	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA201 Ekornrud	6629845,72	600984,71	Nordre Follo Kommune. I drift.
AP143 Kråkstadveien	6619581,02	603840,61	Nordre Follo Kommune. I drift.
AP144 Tandbergveien	6619548,03	604040,85	Nordre Follo Kommune. I drift.
AP145 Tandbergåsen	6619701,81	604058,76	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0460 Bjørnemyra	6627724,56	603956,09	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1740 Stasjonsveien	6617546,75	606427,9	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1250 Sandvoll	6626899,27	607981,36	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0800 Siggerud	6629598,71	605805,64	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0160 Drømtorp	6621660,98	604533,23	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0920 Siggerudveien 1031	6630474,08	605607,91	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0910 Siggerudsaga 3	6630582,12	605713,16	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1080 Brokkenhusgrenda 26	6632987,65	606238,06	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1070 Brokkenhusgrenda 31	6632846,25	606208,76	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1100 Brokkenhusgrenda 19	6632923,95	606348,8	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1110 Brokkenhusgrenda 13	6632905,51	606428,99	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0960 Ågotsvei 16	6631313,68	605754,21	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0950 Siggerudveien 1401	6631277,87	605543,54	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1000 Siggerudveien 1448	6631690,68	605457,4	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0990 Siggerudveien 1410	6631448,43	605530,43	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1120 Langårdsveien 31	6632979,9	606794,59	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1130 Langårdsveien 24	6632775,1	606843,52	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1140 Rolandsveien 40	6632527,99	606962,6	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0940 Sagatun	6631029,37	605584,2	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0930 Siggerudsaga	6630765,94	605596,11	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0810 Siggerud Legesenter	6629662,89	606057	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0470 Bøleråsen	6626247,91	604753,61	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0180 Dynamittveien	6620953,28	604894,35	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0540 Vestre Dal	6624390,28	602649,87	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0480 Vevelstad	6625615,55	603407,08	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0500 Fosstjern	6625407,86	603621,32	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA207 Kolben	6631553,46	601063,2	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA206 Haukeliveien	6628642,66	601077,94	Nordre Follo Kommune. I drift.

PA0170 Anolitveien	6621282,53	604969,89	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0490 Tusse	6626084	602498,73	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA Skansen	6626048,03	601653,71	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0510 Østreng	6625157,74	603536,07	Nordre Follo Kommune. I drift.
	6616229,95	608918,42	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0450 Regnbuen	6627850,73	603327,23	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1430 Siggerudveien 1042	6628187,3	607230,52	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1270 Sørveien 11B	6627176,97	608037,58	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1310 Gjevikkbakkene 17	6627996,23	608651,51	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1300 Lille Karlsrud	6627628,07	607938,57	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1410 Borgåveien 7	6628066,64	608083,88	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1400 Siggerudveien 971	6627958,81	607493,35	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1440 Siggerudveien 1083	6628710,99	606947,33	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1470 Siggerudveien 1180	6629401,78	606123,58	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0270 Kværnerveien	6622762,49	603995,52	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0225 Ellingsrud	6620141,15	604268,64	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1340 Bru /Fjellveien	6628371,12	607301,65	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1280 Fiskestien 1	6628199,15	607846,61	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1490 Siggerudveien 1036 Bru	6628075,92	607056,24	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1480 Siggerudåsen	6629231,9	606370,89	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1320 Gjevik/Fjellvn	6628509,08	608874,46	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1330 Gjevikveien	6627463,57	608794,6	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1380 v/ Greverudveien 62	6628945,09	608149,85	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1370 v/ Greverudveien 77	6628874,81	608085,01	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1360 v/ Greverudveien 28	6628718,02	607795,01	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1350 Greverudveien11 AS1520	6628589,73	607878,99	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1390 v/ Greverudveien 82	6628686,29	608159,5	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0240 Midtsjø	6622321,26	605728,75	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0280 Skoghus	6622191,23	604681,04	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1260 Siggerudveien 908	6627462,74	607522,43	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1230 Østre Solbergvei v/79	6626028,13	607664,41	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1240 Østre Solbergvei v/151	6625497,88	607430,62	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1220 Bondalsåsen	6626293,67	607849,15	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0830 Ekorveien	6630016,04	605962,95	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1210 Siggerudveien 785	6626546,58	608145,31	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0215 Finstad	6620327,22	603355,52	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1730 Idrettsplassen	6617641,23	605581,72	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1750 Askimveien	6616373,68	606344,94	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1710 Elveveien	6616773,46	606374,54	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1720 Parkbakken	6617382,78	606349,04	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0230 Vestveien	6621543,13	603075,57	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA208 Trelastveien	6629227,25	601047,57	Nordre Follo Kommune. I drift.
MMA 0555 Haugbro	6626022,85	601702,97	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0545 Haugbro Terrasse	6625847,68	601940,97	Nordre Follo Kommune. I drift.
	6621648,06	603438,53	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA702 Roald Amundsensvei	6628611,41	597417,73	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA 210 Bekkensten	6629428,37	597354,63	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA Hvervenbukta	6633936,75	599323,21	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA703 Svartskog	6628020,34	597457,91	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA Kråkstadveien	6618294,7	604971,04	Nordre Follo Kommune. I drift.

PA704 Linnekastveien	6627715,3	597364,74	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA705 Framveien 41	6627787,01	597805,96	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA203 Kringsjø	6626838,62	602547,51	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA200 Skogveien	6632581,04	601059,93	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1060 Brokkenhusgrenda 12	6632780,81	606246,98	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1090 Frambu	6633284,8	606362,25	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1050 Enebakkveien 605	6632478,56	606161,05	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1040 Enebakkveien 603	6632494,98	606061,26	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1030 Fridtjofsvei 19	6632386,97	605970,9	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1020 Fridtjofsvei 3	6632276,12	605790,84	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA1010 Hannas vei 18	6631969,83	605940,43	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0980 Kristiansvei 22	6631529,42	605796,03	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0970 Kristiansvei 3	6631427,32	605769,12	Nordre Follo Kommune. I drift.
PA0290 Furumo	6622540,45	605006,94	Nordre Follo Kommune. I drift.

Klimaregnskap for vann- og avløpsvirksomheter	
Dette er et klimarapporteringsverktøy for Vannbransjen utarbeidet av Norsk Vann og Asplan Viak. Her kan du finne klimafotavtrykket for hele din virksomhet. For dokumentasjon og brukerveiledning se Norsk Vann Rapport Klimagassutslipp - veiledning for vannbransjen. Dersom kommunen har ekstern produksjon av vann eller rensing av avløpsvann og slambehandling i interkommunale selskap eller ev. andre kommuner, så bør det eksterne selskapet lage klimaregnskap for denne delen. I sammenstillingen av dataene vil Norsk Vann gjøre en fordeling av kommunens andel av det eksterne fottavtrykket på hver av kommunene det gjelder. Dersom ekstern produsent ikke fører eget regnskap, må det angis kroneverdien på kjøp av tjenesten i KOSTRA regnskapet.	
Virksomhet: Nordre Follo rensanlegg Analyseår: Virksomhetens ansvarsområde: Ekstern vannproduksjon: Ekstern produksjon avløpsrensing: Ekstern slambehandling/biogassproduksjon:	

Innhold

Sammendrag av resultatene Sammendrag	Sammendraget viser virksomhetens klimaregnskap for direkte og indirekte utslipp: 1. Virksomhetens totale klimaregnskap fordelt på funksjonene for vann og avløp, fordelt på ulike innsatsfaktorer på drift og investeringer. 2. Detaljene i regnskapet avhenger av om de detaljerte inputskjemaene for hhv. vannproduksjon, avløpsrensing, vann og avløpstransport og gevinster med salg av energi er fylt ut. 3. Klimagassregnskap er også fordelt mellom direkte og indirekte utslipp (Scope-fordeling): - Scope 1: Direkteutslipp som kommer fra kilder innenfor virksomhetens grenser. Dette kan typisk være fra forbrenning av drivstoff, men også andre prosesser som forårsaker utslipp. For eksempel fra nedbrytning av organisk avfall, prosessutslipp fra avløpsbehandling eller kjemisk industri. - Scope 2: Utslipp fra produksjon og distribusjon av innkjøpt energi. For eksempel elektrisitet, varme, damp og/eller kjøling. - Scope 3: Utslipp som forårsakes av virksomhetens aktiviteter og innkjøp.

Input KOSTRA regnskapsdata Input KOSTRA regnskapsdata	Beskrivelse Alle må fylle ut skjemaet "Input KOSTRA regnskapsdata" for de funksjonene som virksomheten har. Registreres sum driftskostnader og sum investeringer på de oppgitte kostnadsartene. Dette gir et komplett klimaregnskap for hele virksomheten, VA-anleggene og de mer administrative aktivitetene i kommuner og selskap. Det skal fylles ut ett regneark for kommunen eller selskap, som omfatter alle anleggene som kommunen/selskapet eier. Ved utfylling av input-skjemaene for Vannbehandling, Avløpsrensing og Transportsystemet for vann og avløp, uarbeides det et mer detaljert og spesifikt regnskap for de viktigste innsatsfaktorene som virksomheten kan påvirke med sine valg av metoder, prosesser, materialvalg og energikilder. I disse skjemaene må også anskaffelsene i kr registreres (venstre kolonne i arkfanene). Basert på disse spesifiserte kroneverdiene blir hovedklimaregnskapet automatisk korrigert, slik at dobbeltføringer unngås. For kommuner eller selskap som ikke fyller ut input-skjemaene for Vannbehandling, Avløpsrensing og/eller Transportsystemet for vann og avløp, vil klimaregnskapet kun baseres på regnskapsførte kostnader i skjemaet Hovedklimaregnskap (også kalt Enkelt klimaregnskap). Et slikt regnskap vil da ikke være like nøyaktig som om det registreres mer detaljerte innsatsfaktorer.

Vannbehandling Vannbehandling - Input Vannbehandling - Resultater	Beskrivelse I dette regnearket registreres energiforbruk og kjemikalieforbruk for virksomhetens vannbehandlingsanlegg mer detaljert enn det som blir resultatet med kun bruk av bare Enkelt klimaregnskap. Angi forbruk for beregning av spesifikk klimafotavtrykk samt kostnader i kr, slik at totalregnskapet for virksomheten i arkfanen Enkelt klimaregnskap blir korrigert.

Transportsystemer for vann og avløp Transportsystemer - ressursfane	Beskrivelse Dette regnearket utgår for rapportering fra og med 2022 Her innsettes forbruksdata for årlig utbygging, drift og renovering av transportsystemer for vann. Drivstofforbruk for transport av masser registreres her. Alternativt kan antall km med transport per år brukes til å estimere klimafotavtrykket. Fyll også ut forbruk av rørmaterialer i kilometer, eller tonn materiale. Registrer kostnader med tiltakene i kr i venstre kolonne, slik at virksomhetssregnskapet i enkelt klimaregnskap oppdateres med disse detaljerte beregningene. Resultatene vises i kolonne R-V, mens forutsetninger og utslippsfaktorer kan stilles på i fanen transportsystemer, faktorer. For kombinerte grøfter, bør drivstofforbruk fordeles mellom vann og avløp.

Avløpsbehandling Avløpsbehandling - Input Avløpsbehandling - Direkteutslipp og biogass Avløpsbehandling - Resultater	Beskrivelse I denne arkfanen skal det registreres detaljer om energiforbruk fra ulike kilder, direkte utslipp (dersom beregninger foreligger) samt forbruk av kjemikalier til vann- og slambehandlingen på virksomhetens avløpsanlegg som grunnlag for en spesifikk klimafotavtrykk-beregning. Angi i tillegg kostnader for energi og kjemikalier, slik at virksomhetens totalregnskap (Enkelt klimaregnskap) korrigeres med disse kostnadene slik at dobbelttelling unngås.

Utslippsfaktorer Vann og Avløp Ledningsnett Avløp - Direkteutslipp og biogass	Her finner du utslippsfaktorer for alt forbruk, med mulighet til å sette inn egne dokumenterte utslippsfaktorer.

Input av regnskapsførte driftskostnader

Registre regnskapsdata for de KOSTRA-funksjonene som virksomheten har. Register driftskostnader på de oppgitte kostnadsartene. Alle virksomheter må registrere disse regnskapsdatane. Dersom virksomhetene også fyller ut de detaljerte input datane for innsatsfaktorer på Vannbehandling, avløpsrensning og energi i vann og avløpsnett, korrigeres hovedklimaregnskapet basert på KOSTRA regnskapet. Sjekk at kostnadene er korrekt bokført, slik at ev. korrigeringer i detaljert regnskap ikke fører til negativt fotavtrykk. Her registreres også fysiske data for strømforbruk i drift av vann og avløpsnett.

Utløpsfaktor størrelse	Kostnadsart	Kostnader per tjenestefunksjon 1000 kr				Klimagassutslipp per tjenestefunksjon (kg CO ₂ ekv.)					
		Produksjon av vann	Distribusjon av vann	Avløpsrensning	Avløps-transport	Produksjon av vann	Distribusjon av vann	Avløpsrensning	Avløps-transport	SUM	Størrelse
		Drift				Drift					
120	Forbruksmaterieill	1000 NOK			3 559	-	-	106 770	-	106 770	
160	Transport	1000 NOK			3	-	-	210	-	210	
170		1000 NOK			2 017	-	-	70 595	-	70 595	
180	Energi	1000 NOK			4 515	-	-	261 927	-	261 927	
181		1000 NOK				-	-	-	-	-	
182		1000 NOK				-	-	-	-	-	
183		1000 NOK				-	-	-	-	-	
184		1000 NOK			0	-	-	-	-	-	
200	Maskiner og utstyr	1000 NOK			1	-	-	37	-	37	
210		1000 NOK				-	-	-	-	-	
220		1000 NOK			9	-	-	126	-	126	
230	Bygg og anlegg	1000 NOK			6 438	-	-	109 446	-	109 446	
250		1000 NOK			629	-	-	39 627	-	39 627	
Kronebeløp som er spesifisert i faner Input, som skal korrigeres hovedregnskapet basert på regnskapstall											
	Kjemikalier (trekkes fra annen forbruksmaterieill/råvarer og tjenester)	1000 NOK	0		0						
	Transport av masser i drift (trekkes fra transportutgifter og drift av egne transportmi)	1000 NOK	0		0						
	Energi (trekkes fra de respektive energipostene)	1000 NOK	0	0	0						

Her spesifiseres strømforbruk i kWh for transportsystemer. Hvis disse er fylt ut i NOK i KOSTRA-regnskapet må disse korrigeres med kroneverdier i celle H26 og J26. Strømpris kan også spesifiseres for å beregne NOK/kWh til KOSTRA-regnskapet.	Distribusjon av vann		Avløpstransport		Distribusjon av vann		Avløpstransport	
	1000 NOK	kWh	1000 NOK	kWh	kg CO ₂ ekv.	kg CO ₂ ekv.	kg CO ₂ ekv.	kg CO ₂ ekv.
Elektrisitet i drift, transportnett, spesifisert i kWh	-	-	-	-	-	-	-	-

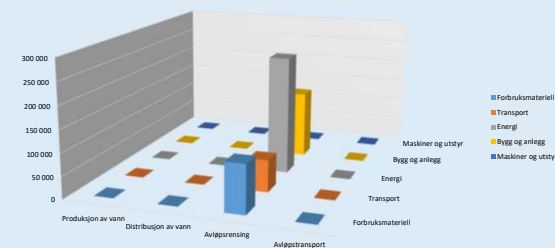
Strømpris inkl. nettleie og avgifter	Strømpris	0,86	NOK/kWh
	Nettleie	0,314	NOK/kWh
	Strømvagft	0,433	NOK/kWh
	Sum	1,607	NOK/kWh

Investeringer	Investeringer (1000 kr)				Investeringer (kg CO ₂ ekv)				SUM	
	Produksjon av vann	Distribusjon av vann	Avløpsrensning	Avløps-transport	Produksjon av vann	Distribusjon av vann	Avløpsrensning	Avløps-transport		
Entrepriisekostnader i bygge- og anleggsprosjekter	1000 NOK			23 000				391 000	-	391 000

RESULTATER (kg CO ₂ ekv.)					
TOTALT (kg CO ₂ ekv.)					
Produksjon av vann	Distribusjon av vann	Avløpsrensning	Avløpstransport	SUM	
Forbruksmaterieill	0	0	106 770	0	106 770
Transport	0	0	70 805	0	70 805
Energi	0	0	261 927	0	261 927
Bygg og anlegg	0	0	149 073	0	149 073
Maskiner og utstyr	0	0	163	0	163
SUM	0	0	588 738	0	588 738

[Tilbake til forsife](#)

[Sammen drag](#)

Samlet klimaregnskap for vann og avløp

Regnskapet kombinerer beregninger basert på regnskapsført kostnader for drift og investeringer samt mer detaljert input av innsatsfaktorer i produksjonen, dersom dette er registrert. Dette skjemaet legges til grunn ved rapporteringen av regnskapet til BedreVANN.

Klimafotavtrykk kg CO ₂ ekv./år	Sum vann og avløp	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam	Distribusjon av vann	Avløpstransport
Direkte klimagassutslipp fra nitrogenrensing og ev. biogass*	392 676	-	392 676	-	-
Energiforbruk drift*	402 069	-	402 069	-	-
Kjemikalier drift	338 008	-	338 008	-	-
Filtermasser forbruk rensing	-	-	-	-	-
Øvrig forbruksmaterieell	106 770	-	106 770	-	-
Transport av kjemikalier og slam m.m.	11 615	-	11 615	-	-
Reiser	70 805	-	70 805	-	-
Øvrig bygg og anlegg drift	149 073	-	149 073	-	-
Øvrig maskiner og utstyr drift	163	-	163	-	-
Sum drift og vedlikehold	1 078 502	0	1 078 502	0	0
Sum ledningsfornyelse og investeringer	391 000	-	391 000	-	-
SUM DRIFT OG INVESTINGER	1 469 502	0	1 469 502	0	0

*Blir beregnet basert på registreringer i BedreVANN for kommuner og selskap som deltar

Scope-fordeling for virksomheten kg CO ₂ ekv./år	Sum vann og avløp	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam	Distribusjon av vann	Avløpstransport
Scope 1	402 652	-	402 652	-	-
Scope 2	401 323	-	401 323	-	-
Scope 3	1 058 202	-	1 058 202	-	-
SUM	1 862 178	0	1 862 178	0	0

Klimagevinst salg av energi som erstatter fossil energi kg CO ₂ ekv./år*	Sum vann og avløp	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam	Distribusjon av vann	Avløpstransport
Eksporert strøm	-	-	-	-	-
Eksporert fjernvarme	-	-	-	-	-
Eksporert biogass til drivstoff	-	-	-	-	-
SUM klimagevinst kg CO₂ ekv./år	-	-	-	-	-

*Blir beregnet basert på registreringer i BedreVANN for kommuner og selskap som deltar

Resultater detaljert

Her vises resultatet på detaljert nivå, fordelt på rapporterte verdier fra KOSTRA og de øvrige fanene.

Enkelt klimaregnskap - KOSTRA	Sum vann og avløp	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam	Distribusjon av vann	Avløpsnett/innsamling
Totalsummer for virksomheten	1 471 178	0	1 471 178	0	0
Basert på KOSTRA-tall og korr. for detaljert input	kg CO₂ ekv./år	Produksjon av vann	Avløpsrensing	Distribusjon av vann	Avløpsnett/innsamling
Forbruksmaterieell	106 770	-	106 770	-	-
Transport	70 805	-	70 805	-	-
Energi	261 927	-	261 927	-	-
Bygg og anlegg	149 073	-	149 073	-	-
Maskiner og utstyr	163	-	163	-	-
Deltsum	588 738	-	588 738	-	-

Utslippsfaktorer vannbehandling

Vann og avløpsbehandling	kg CO ₂ ekv./år	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam
Energi	140 141	0	140 141
Filtermasser forbruk rensing	0	0	0
Kjemikalier – Felling	249 700	0	249 700
Karbonkilder	88 308	0	88 308
Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll	0	0	0
Andre kjemikalier	0	0	0
Transport av kjemikalier	3 358	0	3 358
Transport av slam, ristgods og masser	8 257	0	8 257
Metan og lystgassutslipp	392 676	0	392 676
Deltsum	882 440	0	882 440

Utslippsfaktorer ledningsnett

Transportsystemer	kg CO ₂ ekv./år	Distribusjon av vann	Avløpsnett/innsamling
Energiforbruk	0	0	0
Deltsum	0	0	0

Investeringer (enkelt klimaregnskap)	Sum vann og avløp	Produksjon av vann	Avløpsrensing og slam	Distribusjon av vann	Avløpsnett/innsamling
Entreprisestkostnader i bygge- og anleggsprosjekter	391 000	-	391 000	-	-
Deltsum	391 000	-	391 000	-	0

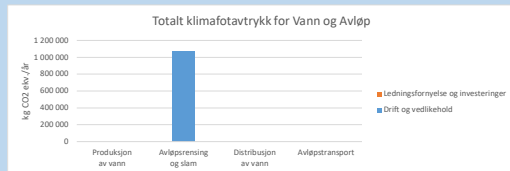
Energiregnskap

Energiregnskapet kan brukes til rapportering i BedreVann, kun fysisk rapporterte verdier benyttes i regnskapet, ikke kroneverdier. Solgt energi, hentes fra fanen "gevinst fra eksportert energi"

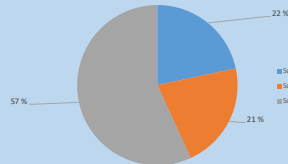
Vannbehandling					
Energibærer	Enhet	Forbruk kjøpt	Forbruk egentilvirket	Solgt, egentilvirket	Sum
Biometan	Megawatttime	0	0	0	0
Bioolje	Megawatttime	0	0	0	0
Elektrisk kraft	Megawatttime	0	0	0	0
fjernvarme	Megawatttime	0	0	0	0
lett fyringsolje	Megawatttime	0	0	0	0
naturgass	Megawatttime	0	0	0	0
pellets	Megawatttime	0	0	0	0
propan	Megawatttime	0	0	0	0
Sum	Megawatttime	0	0	0	0

Avløpsbehandling					
Energibærer	Enhet	Forbruk kjøpt	Forbruk egentilvirket	Solgt, egentilvirket	Sum
Biometan	Megawatttime	0	0	0	0
Bioolje	Megawatttime	0	0	0	0
Elektrisk kraft	Megawatttime	3861,384	553,52	0	4414,904
fjernvarme	Megawatttime	0	0	0	0
lett fyringsolje	Megawatttime	2,15	0	0	2,15
naturgass	Megawatttime	0	0	0	0
pellets	Megawatttime	0	0	0	0
propan	Megawatttime	0	0	0	0
Sum	Megawatttime	3863,534	553,52	0	4417,054

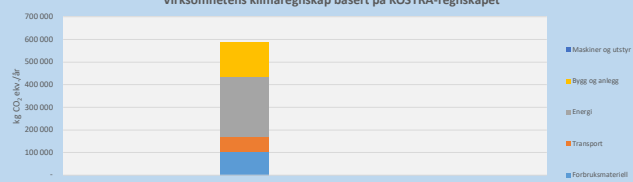
[Tilbake til forsiden](#)

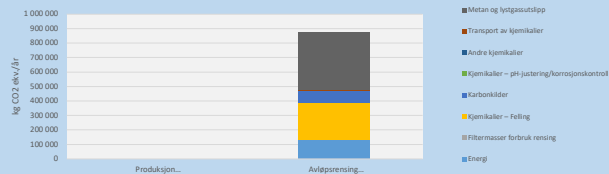
Scope-fordeling

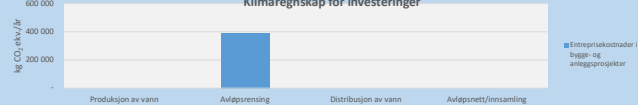
Virksomhetens klimaregnskap basert på KOSTRA-regnskapet

Vann og Avløpsbehandling - Spesifisert fotavtrykk drift av anleggene

Klimaregnskap for investeringer

Direkte utslipp av klimagasser fra avløpsvann og biogass

INPUT DATA

	Verdi	Enhet
Nitrogenfjerning på renseanleggene med biologisk N-fjerning		
Renset mengde tot.N i renseanleggene med N-rensing	164323	kg tot.N-tot/år

	Verdi	Enhet
Produksjon av rågass før ev. oppgradering		
Produsert biogass/rågass i råtnetankene	695310	Nm3/år
Metaninnhold i biogass	53 %	% CH4

	Verdi	Enhet
Direkte utslipp av biogass/rågass - før oppgradering		
Direkte utslipp av biogass (kaldfakling)	0	Nm3/år
Faklet biogass (varmfakling)	137286	Nm3/år

	Verdi	Enhet
Klimagassutslipp fra oppgraderingen biogass/rågass til biometan.		
Bruk bransjenormens klimakalkulator for beregninger og sett inn verdiene her		
Energibruk ved oppgradering		kg CO2 ekv.
Metanutslipp fra oppgradering		kg CO2 ekv.
Distribusjon av biodrivstoffet til bruker		kg CO2 ekv.

BEREGNING AV UTSLIPP

	Resultat	Enhet
Nitrogenfjerning		
Lystgassutslipp fra nitrogenfjerning	1 380	kg N2O/år

	Verdi	Enhet
Direkte utslipp av metan		
Direkte biogassutslipp	-	kg CH4/år
Faklet biogass	960	kg CH4/år

	Resultat	Enhet
Klimagassutslipp fra biogassproduksjon		
Energibruk	-	kg CO2 ekv./år
Metanutslipp fra oppgradering	-	kg CO2 ekv./år
Distribusjon	-	kg CO2 ekv./år

Oppsummering	
Klimagassutslipp	kg CO2 ekv
Nitrogenfjerning ved anlegget	365 783
Biogassproduksjon	0
Direkte utslipp av biogass - før oppgradering	26 893
Total	392 676

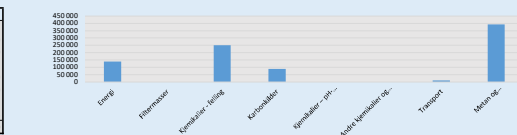
Utslippsfaktorer

	Standard utslippsfaktor	Egendefinert	Brukt utslippsfaktor	Enhet
Lystgassutslipp fra N-rensing i renseanlegg	0,008	0	0,008	kg N2O/kg N fjernet

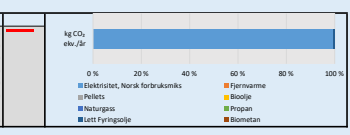
	Standard utslippsfaktor	Egendefinert	Brukt utslippsfaktor	Enhet
Metanutslipp ved kaldfakling	0,350	0	0,35	kg CH4/Nm3 biogass
Metanutslipp ved varmfakling	0,01	0	0,01	kg CH4/Nm3 biogass

Tattøret klimaregnskap for anleggene for avløpsrensing og slambehandling - bidrag fra energi, kjemikalierforbruk og direkte utslipp av klimagasser

Totale resultater	kg CO ₂ ekv./år
Energi	140 141
Filtermasser	0
Kjemikalier - felling	249 700
Karbonkilder	88 308
Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll	0
Andre kjemikalier og forbruksvarer	0
Transport	11 615
Metan og Lystgassutslipp	392 676
Sum	882 440

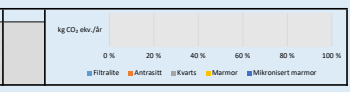
Energi	kg CO ₂ ekv./år
Elektrisitet, Norsk forbruksmiks	139 396
Fjernvarme	0
Pellets	0
Bioolje	0
Naturgass	0
Propan	0
Lett Fyringsolje	745
Biometan	0

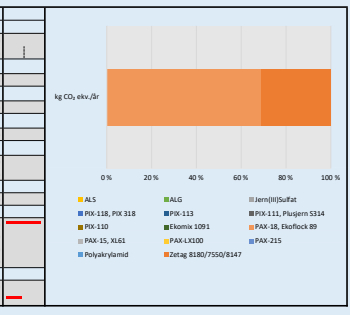
Energieregnskap
Energieregnskapet kan brukes til rapportering i BedreVann, kun fysisk rapporterte verdier benyttes i regnskapet, ikke kronerverdier. Solgt energi, hentes fra fanen "gevinst fra eksportert energi"

Energi	Energi	Enhet	Forbruk kjøpt	Forbruk egenlignet	Solgt, egenlignet
Biometan	Megawatttime		0	0	0
Bioolje	Megawatttime		0	0	0
Elektrisk kraft	Megawatttime		3861,384	553,52	0
Fjernvarme	Megawatttime		0	0	0
lett fyringsolje	Megawatttime		2,15	0	0
naturgass	Megawatttime		0	0	0
pellets	Megawatttime		0	0	0
propan	Megawatttime		0	0	0

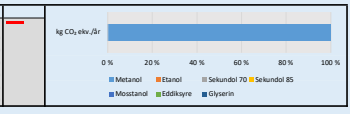
Filtermasser	kg CO ₂ ekv./år
Filteralite	0
Antrasitt	0
Kvarts	0
Marmor	0
Mikronisert marmor	0

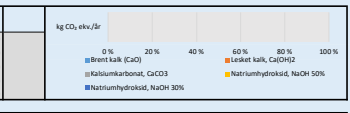
Kjemikalier - felling	kg CO ₂ ekv./år
ALS	0
ALS	0
ALS	0
FeSO ₄	0
Jern(III)sulfat	0
FeCl ₃	0
PfX-118, PfX 318	0
Fe(SO ₄) ₂	0
PfX-113	0
ESL	0
PfX-111, Plusjern S314	0
PfX-110	0
AlFeCl	0
Ekoma 1091	0
BAC	172 900
PAX-18, Ekoklock 89	0
PAX-15, XL61	0
PAX-LX100	0
PAX-215	0
Polymar	0
Polyakrylamid	0
Zetag 8180/7550/8147	76 800

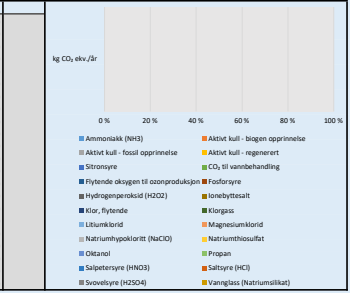
Karbonkilder	kg CO ₂ ekv./år
Metanol	88 308
Etanol	0
Sekundol 70	0
Sekundol 85	0
Mosstand	0
Eddiksyre	0
Glyserin	0

Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll	kg CO ₂ ekv./år
Brent kalk (CaO)	0
Løst kalk, Ca(OH) ₂	0
Kalsiumkarbonat, CaCO ₃	0
Natriumhydroksid, NaOH 50%	0
Natriumhydroksid, NaOH 30%	0

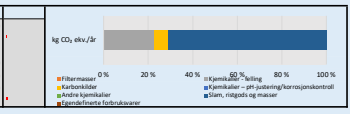

Andre kjemikalier	kg CO ₂ ekv./år
Ammoniak (NH ₃)	0
Aktivt kull - biogen opprinnelse	0
Aktivt kull - fossil opprinnelse	0
Aktivt kull - regenerert	0
Stivelsesyre	0
CO ₂ til vannbehandling	0
Flytende oksygen til ozonproduksjon	0
Fosforsyre	0
Hydrogenperoksid (H2O2)	0
lonbytesalt	0
Klor, flytende	0
Klorgass	0
Litiumklorid	0
Magnesiumklorid	0
Natriumhypokloritt (NaClO)	0
Natriumthiosulfat	0
Oktanol	0
Propan	0
Salpetersyre (HNO ₃)	0
Saltysyre (HCl)	0
Svovelsyre (H ₂ SO ₄)	0
Vannglass (Natriumsilikat)	0

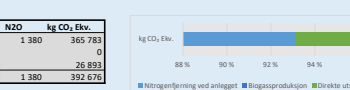

Egendefinerte forbruksvarer	kg CO ₂ ekv./år
F.eks Klor 15 %, mengde klor oppgis uten vann i tonn/	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0
Skriv navn på vare her	0

Transport	kg CO ₂ ekv./år
Filtermasser	0
Kjemikalier - felling	2 643
Karbonkilder	715
Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll	0
Andre kjemikalier	0
Egendefinerte forbruksvarer	0
Slam, råttings og masser	8 257

Metan og Lystgassutslipp	CH ₄	N ₂ O	kg CO ₂ Ekv.
Klimagassutslipp			
Nitrogenferming ved anlegget		1 380	365 783
Biogassproduksjon			0
Direkte utslipp av rågass - før oppgradering	960		26 893
Total	960	1 380	392 676

[Tilbake til forside](#)
[Utslippetsfaktorer](#)

[Sammenheng](#)

Utslippsfaktorer

Energibruk	Standard Verdi	Dokumentert verdi	Brukt verdi
Elektrisitet, Norsk forbruksmiks	0,036		0,036 kg CO ₂ ekv./kWh
Fjernvarme	0,182		0,182 kg CO ₂ ekv./kWh
Pellets	0,037		0,037 kg CO ₂ ekv./kWh
Bioolje	0,097		0,097 kg CO ₂ ekv./kWh
Naturgass	0,273		0,273 kg CO ₂ ekv./kWh
Propan	0,313		0,313 kg CO ₂ ekv./kWh
Lett fyringsolje	0,347		0,347 kg CO ₂ ekv./kWh
Biometan	0,046		0,046 kg CO ₂ ekv./kWh

Gasser			
Flytende oksygen til ozonproduksjon	170		170 kg CO ₂ ekv./tonn
CO ₂ til vannbehandling	269		269 kg CO ₂ ekv./tonn

Filtermasser			
Filtralite	254		254 kg CO ₂ ekv./tonn
Antrasitt	446		446 kg CO ₂ ekv./tonn
Kvarts	27		27 kg CO ₂ ekv./tonn
Marmor	12,6		12,6 kg CO ₂ ekv./tonn
Mikronisert marmor	11		11 kg CO ₂ ekv./tonn

Direkteutslipp			
CO ₂ , ikke biogent	1		1 kg CO ₂ ekv./kg
Metan	28		28 kg CO ₂ ekv./kg
Lystgass	265		265 kg CO ₂ ekv./kg

Karbonkilder			
Metanol	669		669 kg CO ₂ ekv./tonn
Etanol	1250		1250 kg CO ₂ ekv./tonn
Sekundol 70	2146		2146 kg CO ₂ ekv./tonn
Sekundol 85	2146		2146 kg CO ₂ ekv./tonn
Mosstanol	1339		1339 kg CO ₂ ekv./tonn
Eddiksyre	1370		1370 kg CO ₂ ekv./tonn
Glyserin	1910		1910 kg CO ₂ ekv./tonn

Kjemikalier - felling			
Aluminiumsulfat			
ALS	576		576 kg CO ₂ ekv./tonn ALS
ALG	320		320 kg CO ₂ ekv./tonn ALG
FeSO ₄			
Jern(II)Sulfat	304		304 kg CO ₂ ekv./tonn Jernsulfat
FeClSO ₄			
PIX-118, PIX 318	82		82 kg CO ₂ ekv./tonn produkt
Fe ₂ (SO ₄) ₃			
PIX-113	153		153 kg CO ₂ ekv./tonn produkt
FeCl ₃			
PIX-111, Plusjern S314	145		145 kg CO ₂ ekv./tonn produkt
PIX-110	145		145 kg CO ₂ ekv./tonn produkt
Polymer			
Polyakrylamid	2790		2790 kg CO ₂ ekv./tonn produkt
Zetag 8180/7550/8147	2560		2560 kg CO ₂ ekv./tonn produkt

AlFeCl			
Ekomix 1091	420		420 kg CO ₂ ekv./tonn

PAC			
PAX-18, Ekoflock 89	455		455 kg CO ₂ ekv./tonn
PAX-15, XL61	379		379 kg CO ₂ ekv./tonn
PAX-LX100	470		470 kg CO ₂ ekv./tonn
PAX-215	110		110 kg CO ₂ ekv./tonn

Kjemikalier - pH-justering/korrosjonskontroll			
Brent kalk (CaO)	1130		1130 kg CO ₂ ekv./tonn
Lesket kalk, Ca(OH) ₂	871		871 kg CO ₂ ekv./tonn
Kalsiumkarbonat, CaCO ₃	12,6		12,6 kg CO ₂ ekv./tonn
Natriumhydroksid, NaOH 50%	403		403 kg CO ₂ ekv./tonn
Natriumhydroksid, NaOH 30%	242		242 kg CO ₂ ekv./tonn

Utslippsfaktor per mengde virkestoff uten vanninnhold

Andre kjemikalier			
Ammoniak (NH ₃)	2880		2880 kg CO ₂ ekv./tonn
Aktivt kull - biogen opprinnelse	1130		1130 kg CO ₂ ekv./tonn
Aktivt kull - fossil opprinnelse	3390		3390 kg CO ₂ ekv./tonn
Aktivt kull - regenerert	932		932 kg CO ₂ ekv./tonn
Sitronsyre	2810		2810 kg CO ₂ ekv./tonn
Fosforsyre	1000		1000 kg CO ₂ ekv./tonn
Hydrogenperoksid (H ₂ O ₂)	1200		1200 kg CO ₂ ekv./tonn
lonebyttesalt	119		119 kg CO ₂ ekv./tonn
Klor, flytende	1310		1310 kg CO ₂ ekv./tonn Cl
Klorgass	780		780 kg CO ₂ ekv./tonn Cl
Litiumklorid	4160		4160 kg CO ₂ ekv./tonn
Magnesiumklorid	506		506 kg CO ₂ ekv./tonn MgCl ₂
Natriumhypokloritt (NaClO)	2420		2420 kg CO ₂ ekv./tonn NaClO
Natriumthiosulfat	2100		2100 kg CO ₂ ekv./tonn
Oktanol	353		353 kg CO ₂ ekv./tonn
Propan	777		777 kg CO ₂ ekv./tonn
Salpetersyre (HNO ₃)	551		551 kg CO ₂ ekv./tonn
Saltsyre (HCl)	1120		1120 kg CO ₂ ekv./tonn HCl
Sovelsyre (H ₂ SO ₄)	10		10 kg CO ₂ ekv./tonn
Vannglass (Natriumsilikat)	929		929,28 kg CO ₂ ekv./tonn Vannglass

STRØMFAKTORER	kg CO ₂ ekv./kWh	Kilde
Elektrisitet, Norsk forbruksmiks	0,0361	Ecoinvent v3.4 & EUROSTAT (snitt for 2014-2018) og ENTSO-E produksjon og importstatistikk.
Elektrisitet, Nordisk forbruksmiks	0,128	Ecoinvent v3.4 & EUROSTAT (snitt for 2014-2018) og ENTSO-E produksjon og importstatistikk.
Egendefinert	0	

Kilde
Ecoinvent v3.4 & EUROSTAT (snitt for 2014-2018) og ENTSO-E produksjon og importstatistikk.
Ecoinvent v3.4, nasjonal produksjonsmiks, klimagassutslipp fra avfallsbehandling er fordelt på varmeproduksjon og DEFRA: Greenhouse gas reporting: conversion factors 2023
DEFRA: Greenhouse gas reporting: conversion factors 2023
Ecoinvent v3.4
Ecoinvent v3.4
Ecoinvent v3.4
DEFRA: Greenhouse gas reporting: conversion factors 2023

Ecoinvent v3.4, Oxygen, liquid (RER) | air separation, cryogenic, justert for norsk energibruk
Ecoinvent v3.4, Carbon dioxide, liquid (RER) | production, justert for norsk energibruk.

Ecoinvent v3.4, expanded clay (DE) | production
Ecoinvent v3.4, Hard coal (RoW) | hard coal mine operation and hard coal preparation
Ecoinvent v3.4, Silica sand (DE)
Ecoinvent v3.4, Lime, packed (CH) | production
Ecoinvent v3.4 74% Lime, packed (CH) | production, 26% Water, ultrapure (RER) | production

IPCC (2014)
IPCC (2014)
IPCC (2014)

Ecoinvent v3.4, Methanol (GLO) production
Ecoinvent v3.4, Ethanol, without water, in 99,7% solution state, from ethylene (RER) | ethylene hydration
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Ecoinvent v3.4, Acetic acid, without water, in 98% solution state (RER) | acetic acid production
Ecoinvent v3.4, Glycerine (Europe without Switzerland) | esterification of rape oil

Ecoinvent v3.4 Aluminium sulfate, powder (RER) | production
Data from Kemira. E-post 2019, ALG = granulert aluminiumsulfat

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Data from Kemira. report, U-704, from IVL 2003.

Ecoinvent v.3.4, Polyacrylamide (GLO) | production
Ecoinvent v.3.4

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)

Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Data from Kemira. Report, U-735, from IVL 2003

Ecoinvent v.3.4, Quicklime, milled, packed (CH) | production
Ecoinvent v.3.4, Lime, hydrated, packed (CH) | production
Ecoinvent v3.4, Lime, packed (CH) | production
Ecoinvent v.3.4, Sodium hydroxide, without water, in 50% solution state (RER) | chlor-alkali electrolysis, membrane cell
Ecoinvent v.3.4, Sodium hydroxide, without water, in 50% solution state (RER) | chlor-alkali electrolysis, membrane cell

Ecoinvent v 3.4, Ammonia, liquid (RER) | ammonia production, partial oxidation
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Carbon footprint of wastewater treatment plants (2015)
Ecoinvent v. 3.7, Activated carbon, granular (RER), treatment of spent activated carbon, reactivation
Ecoinvent v.3.7, Citric Acid (RER) | production
Ecoinvent v.3.4, Phosphoric acid, fertilizer grade, without water, in 70% solution state (GLO) | market for
Ecoinvent v.3.4, Hydrogen peroxide, without water, in 50% solution state (RER) | hydrogen peroxide production
Krüger Aqua (2012)
Ecoinvent v.3.4, Chlorine, liquid (GLO) | production
Ecoinvent v.3.4, Chlorine, gaseous (RER) | chlor-alkali electrolysis, membrane cell
Ecoinvent v.3.4, Lithium chloride (GLO) | production
EPD for MG kombi, EPDnr: NEPD-2802-1405-NO, justert for virkestoffinnhold på 47%
Ecoinvent v.3.4, Sodium hypochlorite, without water, in 15% solution state (RER) | sodium hypochlorite production
Ecoinvent v3: Chemical, inorganic
Approximation in relation to Pentanol in Ecolvent Database 2.0
Ecoinvent v.3.4, Propane (GLO) | extraction, from liquefied petroleum gas
Yara (2010) Yara (2013). Klimatavtryck. http://www.yara.se/doc/30031_Klimatavtryck_broschyr.pdf.
Ecoinvent v.3.4, Hydrochloric acid, without water, in 30% solution state (RER) | hydrochloric acid production, from the reaction of hydrogen with chlorine
Ecoinvent v.3.4, Sulfuric acid (RER) | production
Ecoinvent v.3.4, Sodium silicate, without water, in 48% solution state (RER) | sodium silicate production

	Produksjon av vann			Avløpsrensing			Distribusjon av vann			Avløpsnett innsamling		
	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Scope 1	Scope 2	Scope 3
ENKELT KLIMAREGNSKAP												
Forbruksmateriell			0			106 770			0			0
Transport			0			70 805			0			0
Strøm		-			261 927			-			-	
Fjernvarme		-			-			-			-	
Fyringsolje	-			-				-			-	
Naturgass	-			-				-			-	
Bioenergi			-			-			-			-
Bygg og anlegg			0			149 073			0			0
Maskiner og utstyr			0			163			0			0
VANNBEHANDLING												
Elektrisitet, Norsk forbruksmiks		0										
Fjernvarme		0										
Pellets			0									
Bioolje			0									
Naturgass	0											
Propan	0											
Lett fyringsolje	0											
Biometan			0									
Filtermasser			0									
Kjemikalier - felling			0									
Karbonkilder			0									
Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll			0									
Andre kjemikalier og forbruksvarer			0									
Transport	0	0	0									
TRANSPORTSYSTEMER VANN												
Energibruk								0				
TRANSPORTSYSTEMER AVLØP												
Energibruk											0	
AVLØPSBEHANDLING												
Elektrisitet, Norsk forbruksmiks					139 396							
Fjernvarme					0							
Pellets						0						
Bioolje						0						
Naturgass				0								
Propan				0								
Lett fyringsolje				745								
Biometan						0						
Filtermasser						0						
Kjemikalier - felling						249 700						
Karbonkilder						88 308						
Kjemikalier – pH-justering/korrosjonskontroll						0						
Andre kjemikalier og forbruksvarer						0						
Transport				9231,29592	0	2383,49034						
Metan og Lystgassutslipp				392 676								
INVESTINGER FOR ALLE TJENESTEFUNKSJONER												
Annet (Vedlikehold og byggetjenester)			-			391 000			-			-
SUM	0	0	0	402652	401323	1058202	0	0	0	0	0	0

SUM	
Scope 1	402652
Scope 2	401323
Scope 3	1058202
	1862178

KLIMATILPASSET ROS FOR NORDRE FOLLO RENSEANLEGG

ROS 2023

Innholdsfortegnelse

1.	Sammendrag	3
9.	Innledning	4
10.	Situasjonsbeskrivelse av NFRA	5
10.1.	Utslippskrav	5
10.2.	Kort beskrivelse av avløpssystemet til NFRA	6
10.3.	Beskrivelse av renseanlegget	7
10.4.	Dimensjonering	8
10.4.1.	Hydraulisk kapasitet	8
10.5.	Beskrivelse av kapasitet og fremmedvannsituasjon ved anlegget	8
10.6.	Resipienter	8
10.6.1.	Bunnefjorden	9
10.6.2.	Dalsbekken og Gjersjøen	10
11.	Metodikk for risikovurdering	11
11.1.	Generelt om risikovurderinger	11
11.2.	Rammebetingelser og risikoakseptkriterier	12
11.2.1.	Sannsynlighetsklasser	12
11.2.2.	Konsekvensklasser	12
11.2.3.	Risikoakseptkriterier og risikomatrise	13
11.3.	Hendelser	14
12.	Risikoanalyse av NFRA og avløpssystemet	15
13.	Gjennomgang av risikoområdene	15
13.1.	Pumpestasjoner	15
13.2.	Renseprosesser for avløpsvann.	17
13.3.	Slambehandling	20
13.3.1.	Biogassanlegg	20
13.3.2.	Slamavvanning og mottak av septikslam	22
13.3.3.	Rejektvannsrensing	23
13.4.	Interne prosesser	24
14.	Risikoevaluering	25
15.	Konklusjon og forslag til handlingsplan	26
	Vedlegg 1 Risikomatriser for ledningsnett, renseanlegg og interne prosesser	26
	Vedlegg 2 Flytskjema NFRA	46

1. Sammendrag

Nordre Follo renseanlegg (NFFR) er et mellomstort anlegg med kjemisk felling og biologisk nitrogenfjerning som mottar avløpsvann fra Nordre Follo kommune og Ås kommune.

Fra renseanlegget føres det rensede vannet gjennom en 3100 m lang tunnel fram til Sjødalstrand ved Bunnefjorden, hvor avløpsvannet ledes ut på 139 meters dyp, ca. 550 meter fra land.

Denne risikovurderingen tar hensyn til forhold som øker risiko for utslipp til ytre miljø og forhold som påvirkes av klimaendringer. Herunder økt frekvens av ustabile vintrer med hyppige fryse/tine episoder og nedbør som regn, økt nedbørintensitet generelt og lengre tørkeepisoder om sommeren.

Nordre Follo renseanlegg har 7 hovedutfordringer knyttet til fare for utslipp til ytre miljø:

1. Som følge av omfattende innlekking av fremmedvann i ledningsnett fra Oppegård (Nordre Follo kommune) kan det ved ekstreme regnskyll bli hydraulisk overbelastning på Haugbro pumpestasjon med påfølgende overløp til Gjersjøen. Det påligger Nordre Follo kommune å redusere innlekkingen i ledningsnett. **(1.1.3, Risiko: 6)**
2. Lukene i enden av inntakstunellen mangler kapasitet. Urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en fare for ansatte og for driften av anlegget. **(1.3.1, Risiko 12)**
3. Feil styring av dropp-sekvens medfører oversvømmelse der urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en helsemessig fare for de ansatte. **(1.3.2, Risiko 8)**
4. Avleiringer, fett og søppel fra tunellen løsner og blokkerer lukene. Urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en fare for ansatte og for driften av anlegget. **(1.3.3, Risiko 6)**
5. Vassflobekken (også kalt Fåleslora) vil kunne gå over sine bredder ved ekstreme regnskyll. Opprenskning av Bekkeløpet har redusert risikoen for oversvømmelse av renseanlegget, men det gjenstår å heve flomvollen på enkelte steder samt å forbedre kapasiteten til kritiske kulverter. **(1.6.1, risiko 4)**
6. Mye fremmedvann vil kunne gi hydrauliske overbelastning i inntakshuset og avløpsvann vil kunne renne ut i inntakshuset og ut på anleggs-området. Urenset avløpsvann ut på området representerer en fare for ansatte og for driften. **(2.1.2, Risiko 6)**
7. Påslipp av humusvann fra Stangåsen vannverk skaper store problemer for sedimentering, fortykning og flotasjon. Stangåsen har iverksatt flere tiltak for å utjevne påslippene. Endelig løsning er noe frem i tid. **(2.2.3 og 2.5.3, Risiko 6)**

8. Innledning

Nordre Follo renseanlegg IKS (NFRA) fikk ny utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Oslo og Viken den 1. mai 2019. Tillatelsen gjelder utslipp av kommunalt avløpsvann fra Nordre Follo renseanlegg via utslippsledning utenfor Sjødalsstrand til Bunnefjorden og pumpestasjon ved Haugbro med overløp til Dalsbekken og nødoverløp til utslippsledning fra pumpestasjonen hvor Ås kommune har sitt påslipp.

Et av kravene i utslippstillatelsen er at det skal gjennomføres en «Klimatilpasset risikovurdering av avløpssystemet». Det skal gjøres en kritisk gjennomgang av forhold som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp, herunder en analyse av konsekvensene av klimaendringer for avløpssystemet. Risikoreduserende tiltak skal identifiseres med hensyn til hendelser med uakseptabel risiko samt økt tilrenning knyttet til befolkningsvekst i eierkommunene. Identifikasjonen av mulige tiltak gjøres utfra de farer, hendelseskjeder og konsekvenser, samt vektning av disse, som er beskrevet i risikoanalysen. For hvert av tiltakene skal det vurderes risikoreduserende effekt.

Denne risikovurderingen tar hensyn til forhold som øker risiko for utslipp til ytre miljø, herunder og forhold som påvirkes av klimaendringer, herunder økt frekvens av ustabile vintrer med hyppige fryse-/tine-episoder, økt nedbørintensitet generelt og lengre tørke-episoder om sommeren som kan føre til tilslamming av ledningsnett som kan gi driftsproblemer på renseanlegg når dette brått slipper løst.

Denne risikovurderingen skal danne grunnlaget for en handlingsplan for risikoreduserende tiltak. Det skal utarbeides en handlingsplan for forebyggende tiltak, som viser tiltaks-prioritering, beslutninger om tiltak og planlagt gjennomføring av tiltak i tid. I planen bør det fremgå et resultatoppfølgingssystem på effekten av gjennomførte tiltak. Handlingsplanen vil være en del av denne rapporten. Det er allerede utarbeidet en handlingsplan for reduksjon av direkte overløpsutslipp til Dalsbekken fra Haugbro pumpestasjon.

9. Situasjonsbeskrivelse av NFRA

9.1. Utslippskrav

NFRA har en utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus datert 1. mai 2019. Tillatelsen omfatter utslipp til Bunnefjorden fra Nordre Follo rensesanlegg. I tillegg omfatter tillatelsen pumpestasjonen ved Haugbro med overløp hvor avløpsvannet fra Oppegård pumpes opp i tunell som føres til rensesanlegget. Tillatelsen omfatter også pumpestasjonen der Ås kommune har sitt påslipp. Nødoverløp fra pumpestasjonen herfra føres inn på utløpsledning fra rensesanlegget.

Utslippskravene er angitt i tabellen under.

Parametre	Min. renseseffekt* inkludert overløp	Antall kontrollprøver	Øvrige prøver ** inn og utløp
Total fosfor (tot.P)	90%	24 ukeblandprøver	
Total nitrogen (Kjeldahl totN)	70%	24 ukeblandprøver	
BOF ₅ og KOF	70% BOF ₅ eller mindre enn 25 mg BOF ₅ /l i utløp 75% KOF eller mindre enn 125 mg/KOF/l	24 **** døgnblandprøver	
Tungmetallene: Cd,Pb,Hg,Zn,Cr,Ni,As og Cu			6 ukeblandprøver
Organiske miljøgifter***			3 ukeblandprøver

* Med overløp menes her overløpet inne på rensesanlegget

** Krav til registrering av utslippsmengde pr. år.

Ved vurdering av resultatene, skal analyseverdiene og utslippsmengdene fra rensesanlegget justeres for overløp i eller ved rensesanlegget. I tillegg er det et krav i forurensningsforskriften kapittel 14 § 14-11 at vannføringen skal måles med en usikkerhet på maksimalt 10 % når prøver tas. I tillegg har NFRA krav til akkreditert prøvetaking.

9.2. Kort beskrivelse av avløpssystemet til NFRA

NFRA mottar avløpsvann fra deler av Nordre Follo kommune (via Haugbro) og deler av Ås kommune (fra Nesset, Kjærnes, Nordby skole og Vinterbro). Totalt antall persontilknytninger fra Nordre Follo kommune (NFK) var per 31.12.2022: 41149 PE. Fra Ås var det per 01.03.2021: 5715 PE. Per 1.okt. 2023 antas det at antall PE totalt er ca 48000. Fram mot år 2080 antas det at antall PE vil øke til 87000.

Avløpssystemet til NFRA består av Haugbro pumpestasjon samt tunell med selvføll ned til rensenanlegget, pumpestasjon med påslipp fra Ås kommune, samt utslippstunell på 3100 meter som går fra rensenanlegget til Sjødalstrand og videre ut i Bunnefjorden. Dagens utslipp er på 139 meters dyp, 550 meter fra land.

Avløpssystemet inkluderer overløp fra Haugbro pumpestasjon som går til Dalsbekken og videre til Gjersjøen, og overløp fra Ås pumpestasjon som føres til utslippsledningen fra rensenanlegget. Begge overløp er nødoverløp, dvs. at det kun går vann i overløp ved store hydraulisk tilrenning eller driftsproblemer i pumpestasjonene.

Renseanlegget har et avlastningsoverløp etter ristene, som er i drift ved stor vannføring inn til rensenanlegget på grunn av kraftig nedbør/snøsmelting. Overløpsvannet føres til utslippsledningen fra rensenanlegget og slippes ut sammen med rensset avløpsvann. Mengden vann som går i overløp måles og registreres i anleggets driftskontrollsystem. En enkel skisse over avløpssystemet er vist i Figur 1.

1. Haugbro pumpestasjon med alarm
  - Avløpsvann fra Oppegård
  - Nødoverløp til Dalsbekken og Gjersjøen
2. Ås pumpestasjon
  - Avløpsvann fra Ås
  - Nødoverløp til utløpstunnel direkte
3. Nordre Follo rensenanlegg
  - Avløpsvann fra Haugbro ps og Ås ps
  - Renset avløpsvann til utløpstunnel
  - Avlastningsoverløp etter ristene til utløpstunnel
4. Utløpstunell og utløpsledning
  - Utløpstunell med rensset vann fra NFRA og overløpsvann fra Ås ps og NFRA
  - Hovedutløp på 139 meters dyp 550 meter fra landm)
  - Overløpsledning på 50 meters dyp 350 m fra land
  - Trykkum med mulighet for å stenge ventil manuelt og føre vann til bekk, Sjødalstrand og videre til Bunnefjorden. (Kun ved arbeider på tunnel nedstrøms.)

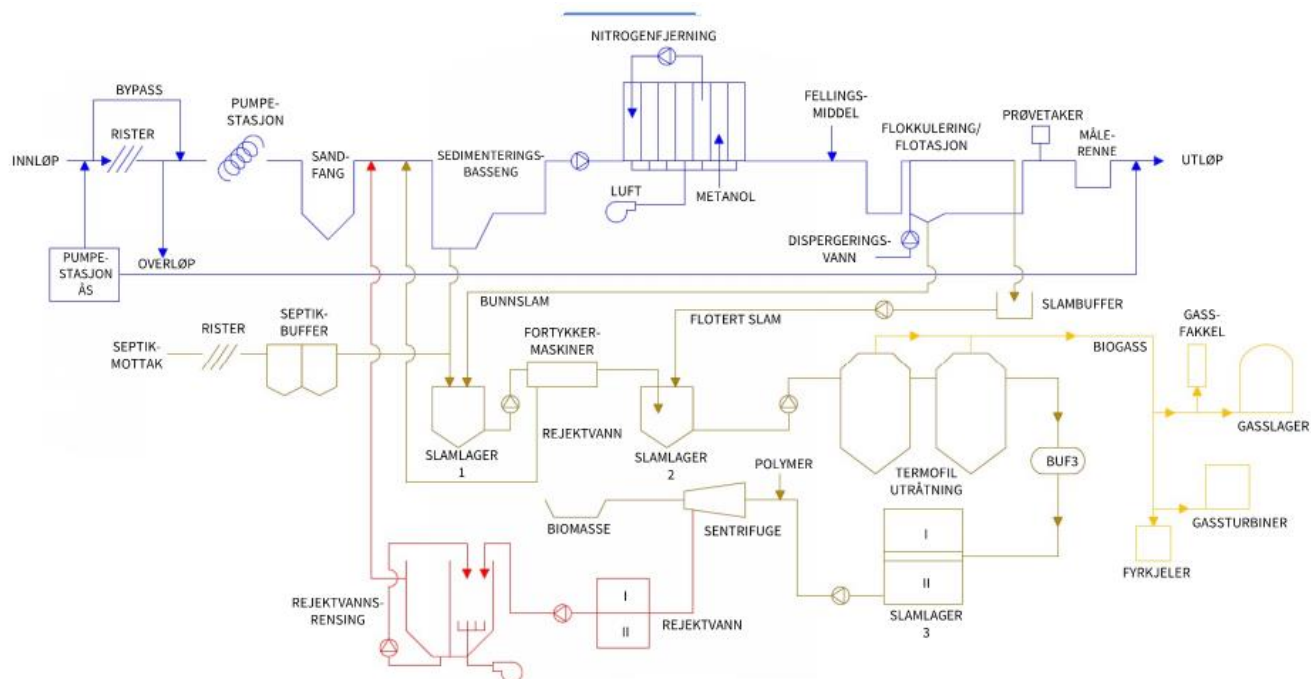

Figur 1 Skisse over avløpssystemet til NFRA.

9.3. Beskrivelse av renseanlegget

Skisse av anlegget er vist i Figur 2.

Figur 2 Forenklet flytskjema som viser prosessene for rensing av avløpsvann og behandling av slam ved NFRA.

Renseanlegget har følgende prosessstrinn for rensing av avløpsvann:

- Rist
- Sandfang
- Forsedimentering
- Biologisk nitrogenfjerning med MBBR teknologi
- Kjemisk rensing med flokkulering og flotasjon
- Anitamox nitrogenfjerning for rensing av rejeckt vann

Renseanlegget har følgende prosesser for håndtering av ristgods, sand og slam:

- Ristgodsvasker og skrupresse for ristgods/avløpssøppel til avfallskonteiner. Ristgodset leveres til godkjent mottak
- Sandfang med sandvasking – Vasket sand leveres til godkjent mottak
- Septikmottak med ristgodsvasker og skrupresse for avløpssøppel til avfallskonteiner. Søppel leveres godkjent mottak.
- Slamfortykkermaskiner (2 stk.)
- Anaerob stabilisering av slam, inkludert hygienisering (termofil utråtning)
- Avvanning av slam med sentrifuger
- Lagring av avvannet, stabilisert og hygienisert slam på egen eiendom på asfaltert flate før endelig disponering som gjødselvarer

Renseanlegget har følgende håndtering av produsert biogass

- Biogass fra råtnetårn til gasslager/klokke
- Biogass til gassturbin for strøm- og varmeproduksjon
- Fyrkjeler for varmeproduksjon
- Overskuddsgass til fakkel

9.4. Dimensjonering

9.4.1. Hydraulisk kapasitet

Q_{dim} (m^3/t) er dimensjonerende tilrenning og er definert som maksimal timetilrenning som overskrides i 50 % av årets døgn. $Q_{maksdim}$ (m^3/t) er maksimal dimensjonerende timetilrenning som skal kunne behandles i alle trinn i rensaneanlegget. Bestemmes ut fra hvor stor andel av den totale tilrenningen over året som kreves behandlet i anlegget. Q_{dim} for NFRA er 208 l/s ($750 m^3/h$) og teoretisk $Q_{maksdim}$ er 313 l/s ($1125 m^3/h$). Dette tilsvarer henholdsvis 18.000 m^3 per døgn og 27.000 m^3 per døgn.

Generelt sett i forhold til klimatilpasning, kan dimensjonerende vannmengde være kritisk for et rensaneanlegg dersom det er mye fellessystemer på ledningsnett og lite fordrøyingskapasitet på nettet. Selv om det er pågående arbeid i de tilknyttede kommunene for å separere avløpssystemet, vil det ved NFRA i nedbørsituasjoner med store nedbørsmengder gå i overløp anlegget og direkte til Bunnefjorden via tunellen.

9.5. Beskrivelse av kapasitet og fremmedvannsituasjon ved anlegget

Mye fremmedvann inn på anlegget vil gi økt utslipp siden den hydrauliske kapasiteten ikke vil kunne håndtere vannmengdene, i tillegg vil det biologiske rensetrinn og kjemisk rensetrinn ikke har mulighet for å være like effektive ved tynt avløpsvann. Nøkkeltall fra Hovedplan (2015-2021) Vannforsyning, avløp i og vannmiljø fra tidligere Oppegård kommune tilsier at det er 65% fremmedvann som tilføres NFRA.

Ut fra årsrapporter fra 2017 til 2022 har det vært mellom 2,4 til 6,4 % av avløpsvannet som har gått i overløp som gir et snitt på 4,8%. De siste 2 årene har den hydrauliske kapasiteten ved anlegget vært utvidet med det resultat at overløpet har gått ned fra 6,4% i 2020 til 2.4% i 2022.

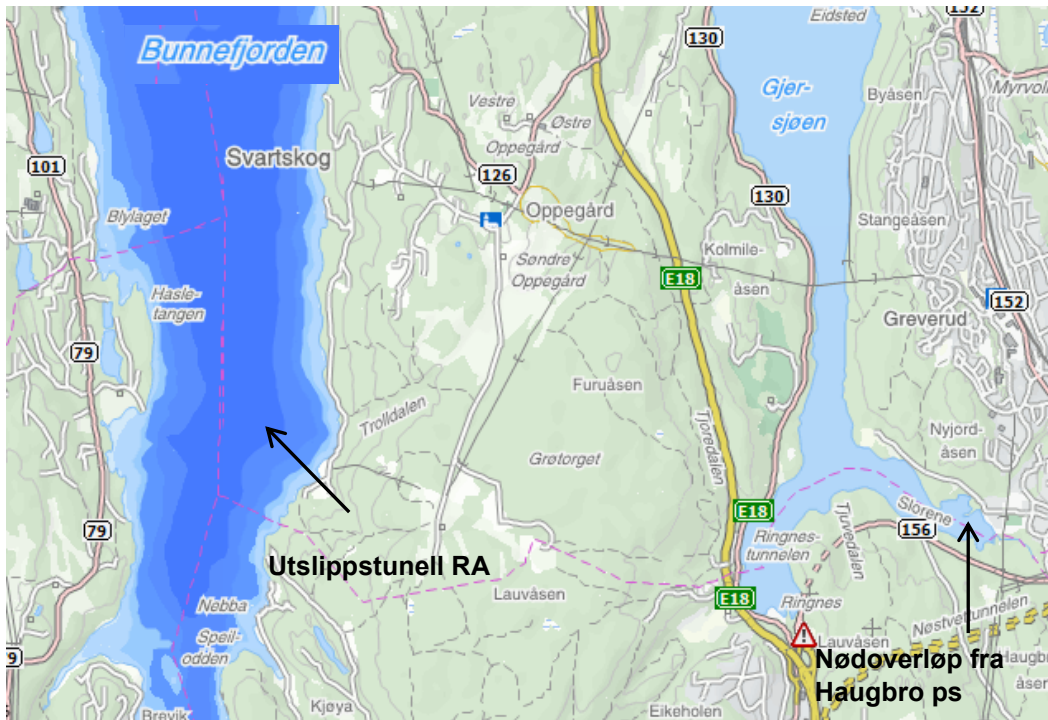
9.6. Resipienter

Det totale avløpssystemet til NFRA har to resipienter, Bunnefjorden og Gjersjøen via Dalsbekken, se Figur 3, og disse er en del av vannregion Glomma/indre Oslofjord.

Renset avløpsvann, samt urensset avløpsvann fra overløpet etter ristene og fra Ås pumpestasjonen, føres sammen i utløpstunnelen med utslipp i Bunnefjorden 550 meter utenfor Sjødalsstrand på 139 meters dyp. Kapasiteten på utslippssystemet har vært testet til 5700 m^3/t . I tillegg fungerer det gamle systemet med utslippspunkt på 50 meters dyp, som overløpsanlegg

Det er også en mulighet for å føre utløpsvannet utenom den siste delen av hovedtunnelen i et nødoverløp, som må åpnes manuelt med en ventil, som fører vannet til en bekk med utløp ved Sjødalsstrand. Dette gjøres kun ved planlagte arbeider på tunnelen nedstrøms eller ved hendelser som gjør at siste del av tunnelen ikke kan benyttes (ras e.l.).

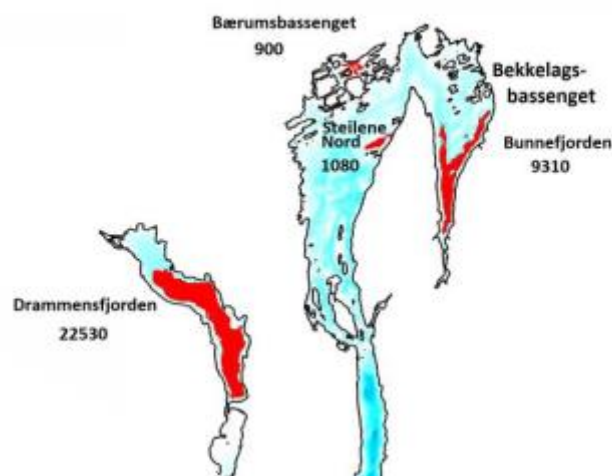
Ved overløp fra Haugbro pumpestasjon, går urensset avløpssvann til Dalsbekken og videre ut i Gjersjøen.

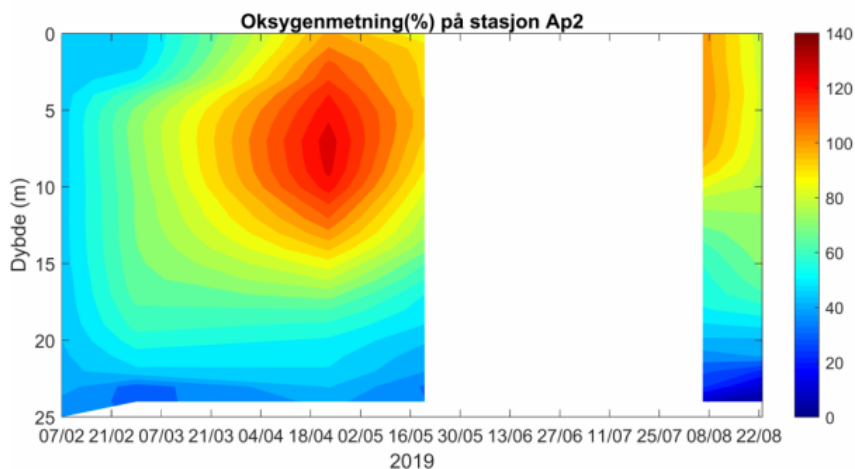
Figur 3 Oversikt over resipienter for utslipp fra avløpssystemet til NFRA

9.6.1. Bunnefjorden

Selve Bunnefjorden er adskilt fra Vestfjorden med en terskel på østsiden av Nesoddtangen. Terskelen medfører uregelmessig utskiftning av vannet i Bunnefjorden noe som i perioder gir dårlig vannkvalitet og oksygenvinn i dypere vannsjikt. Hovedutfordringen i Bunnefjorden er miljøgifter i sedimentene, overgjødning (eutrofiering) og bakterier. Det anslås at mer enn 70 % av miljøpåvirkningene i Bunnefjorden er fra eksterne kilder. (Figur 4). Undersøkelser gjort av Niva viser at senkning av utslippspunktet til 139 meters dyp har hatt positiv effekt på vannkvaliteten i Bunnefjorden.

Figur 4. Kartet viser områder merket i rødt hvor det vanligvis oppstår anoksisk bunnvann. Tallene angir bunnareal i dekar (dvs. 1000 m²). Den blå fargeskalaen angir bunndybden, hvor mørkeblått viser de dypeste områdene. (Figurer er laget av NIVA³)

Figur 5. Oksygenmetning i bunnefjord 2019. Det ble ikke målt oksygenkonsentrasjon i en periode mellom mai og august. (Bilde laget av NIVA, 2019³)

9.6.2. Dalsbekken og Gjersjøen

Dalsbekken er en vannforekomst som består av en rekke mindre elver og bekker i Nordre Follo og Ås kommuner og er en del av Gjersjøvassdraget. Dalsbekken har et vernet område nederst ved utløpet til Gjersjøen og er erosjonspåvirket og eutrof. Den er påvirket av forurensningskilder som kommunalt avløpsvann, jordbruk, spredt avløp og avrenning fra tette flater. Det har ikke vært noen signifikant endring i vannkvaliteten fra 1994 til 2018. Økologisk tilstand er vurdert å være god i 2018. Middelkonsentrasjonen av fosfor kan variere mye fra år til år, men har ikke vist noen langsiktig endring i utviklingen siden 1996.

Gjersjøen er drikkevannskilde for Nordre Follo og Ås kommuner, og forsyner i underkant av 40.000 innbyggere med drikkevann. Innsjøen benyttes også til friluftsliv, bading og fritidsfiske. Den sørlige delen, Slørene, er naturvernområde (våtmarksområde). Områdene rundt vannforekomsten er rik på kulturminner og turstier. Den totale økologiske tilstanden er klassifisert som god i 2018¹. Dersom det skjer overløp fra Haugbro pumpestasjon, går urensset avløpsvann til Dalsbekken og videre ut i Gjersjøen.

Gjersjøen er spesielt sårbar ettersom innsjøen er drikkevannskilde for mange mennesker, og beredskap mot akuttutslipp må derfor være høy, spesielt med hensyn på E6, E18 og gamle Mossevei som passerer gjennom nedbørsfeltet. Nærheten til disse sterkt trafikkerte veiene medfører et behov for fokus på salt-problematikk.

Middelkonsentrasjonen av total fosfor har variert mellom 10-18 µg/L siden 1990, men det har vært en betydelig forbedring siden 1960-1980-tallet grunnet omfattende tiltak innen avløp. I 2018 er miljømålet for total fosfor (<17 µg/l) nådd. Middelkonsentrasjonen av total fosfor var på 8,1 µg/l, og dette er det laveste nivået som har blitt målt i Gjersjøen på alle de årene innsjøen har blitt overvåket.

Middelkonsentrasjonen av total nitrogen viste en økning frem til begynnelsen av 1980-årene. Siden har det vært på omtrent samme nivå.

¹ PURA vannområde Follo/Oslo (2018) Årsrapport 2018 vannområde Årungen og Gjersjøvassdraget

10. Metodikk for risikovurdering

10.1. Generelt om risikovurderinger

En miljørisikovurdering er en systematisk kartlegging av forhold som kan føre til uønskede hendelser som gir økt risiko for utslipp til ytre miljø. Hensikten er å danne et bilde av risikoen virksomheten står overfor, slik at den kan planlegge og implementere sikringstiltak samt ha nødvendig beredskap.

Før man iverksetter en risikovurdering må man:

- 1 Definere rammebetingelser
- 2 Fastsette og identifisere risikoakseptkriterier

Disse kriteriene er vanligvis basert på krav i utslippstillatelse, lov og forskrift samt politiske eller andre interne miljømål.

En risikovurdering gjennomføres i tre faser:

1. Planleggingsfase
  - 1.1. Arbeidsomfang og mål
  - 1.2. Organisere arbeidet
  - 1.3. Metodevalg med beskrivelse (f.eks. ROS)
2. Risikoanalyse
  - 2.1. Identifisere mulige kilder til risiko
  - 2.2. Identifisere mulige uønskede hendelser
  - 2.3. Fastsette sannsynlighet for at hendelsen skal skje
  - 2.4. Fastsette konsekvensen av hendelsen
  - 2.5. Beskrive risiko i en risikomatrix hvor man fastsetter risiko for hendelsen. Risikofaktoren bestemmes ved å multiplisere sannsynligheten (frekvensen) for at en hendelse kan skje med omfanget av de negative konsekvensene av hendelsen (effekten). Tallfesting av sannsynlighet og konsekvens for alle potensielle hendelser.
3. Risikoevaluering
  - 3.1. Sammenlikne med risikoakseptkriterier
  - 3.2. Identifisere mulige tiltak
  - 3.3. Dokumentasjon og konklusjon

Sannsynligheten for, og konsekvensene av mulige uønskede hendelser er vurdert. Med uønskede hendelser menes driftsforstyrrelser eller uhell som kan forårsake at avløpsanlegget ikke kan overholde kravene i forurensningsforskriften del 4 for avløp, utslippstillatelsen og dermed gir negative effekter for det ytre miljø. Risiko er et produkt av sannsynlighet og konsekvens. Det vil derfor i hovedsak fokuseres på hendelser som er av med stor sannsynlighet kan inntreffe eller som kan gi store konsekvenser. Hendelser med liten sannsynlighet, kombinert med begrenset konsekvens kan være vurdert men ikke gitt plass i denne rapporten.

10.2. Rammebetingelser og risikoakseptkriterier

Forhold som kan utgjøre helsefare for de som arbeider på anlegget er ikke vurdert da denne risikovurderingen kun omhandler ytre miljø. Lukt er omhandlet i egen rapport og vurderes ikke her.

Kriteriene for vurdering av risiko som er benyttet i dette prosjektet, er hentet fra Norsk Vann rapport 197/2013 «Avløpsanlegg – Risikovurdering for ytre miljø».

10.2.1. Sannsynlighetsklasser

Det er benyttet fire sannsynlighetsklasser som er gitt henholdsvis vektall 1, 2, 3 og 4, se Tabell 1. For hendelser der man ikke har erfaringstall for hvor ofte hendelsene har forekommet, er det gjort en skjønnsmessig vurdering. Vurderingen av sannsynlighet er derfor basert på erfaringer i bransjen og NFRA sin egen driftserfaring. 30 år er valgt som laveste sannsynlighet.

Tabell 1 Oversikt over sannsynlighetsklasser (hendelser)

Sannsynlighetsklasser	Vektall	Frekvens
Lite sannsynlig	1	Sjeldnere enn hvert 30. år (mindre enn 1 gang per 30 år)
Moderat sannsynlig	2	Sjeldnere enn 1 gang årlig men mer enn en gang per 30 år
Sannsynlig	3	Fra 1 gang pr. måned til 1 gang årlig (inntil 12 ganger i året)
Svært sannsynlig	4	Oftere enn 1 gang pr. måned-(flere enn 12 ganger i året)

10.2.2. Konsekvensklasser

Konsekvensklassene vurderes ut fra mulige virkninger av hendelsene. Det er benyttet to konsekvensinndelinger, en for ytre miljø og en for overtredelse av forurensingsforskriften. med henholdsvis 4 og 3 konsekvensklasser: Ufarlig, Betydelig, Alvorlig og Katastrofal, som gis henholdsvis vektall 1, 2, 3 og 4. Vurderingen er basert på kunnskap om de lokale forholdene. De kriteriene som er beskrevet er benyttet ved vurdering av:

- Hendelser som har innvirkning på renseanleggets funksjon og effekt, som fører til at utslippstillatelsen ikke overholdes og som igjen fører til negativ innvirkning på organismene og miljøet i utslippsområdet.
- Hendelser på anlegget som ikke er relatert til selve renseprosessen og som kan gi utslipp til ytre miljø, herunder gassutslipp, oljeutslipp, kjemikalieutslipp osv.
- Negativ innvirkning på miljøet og de organismene som lever i utslippsområdet ved direkte utslipp fra anlegget eller fra overløp.
- Annet utslipp, for eksempel utslipp til grunn og vann via grunnforurensning.

Tabell 2 Oversikt over konsekvensklasser basert på innvirkning på ytre miljø, her resipienter som luft, grunn og vann (Gjersjøen, Dalsbekken og Bunnefjorden)

Konsekvensklasse	Vekttall	Beskrivelse av konsekvens
Ufarlig (Lite miljøfarlig)	1	Ingen eller ubetydelige endringer for ytre miljø
Betydelig	2	Ingen eller ubetydelige endringer for ytre miljø, men som likevel kan gi kortvarige effekter ved utslippsområdet
Alvorlig (Kan være miljøfarlig)	3	Miljøskade i stort omfang men kortvarige effekter av: • Økt tilførsel av lett nedbrytbart organisk stoff (KOF, BOF) og/eller næringssalter (eutrofiering) • Tilførsel av partikler (tilslamming av gyteplasser for fisk) • Tilførsel av miljøgifter (organiske miljøgifter, tungmetaller) • pH-endringer (skade på fisk og bunndyr)
Katastrofal (Miljøfarlig)	4	Forurensning i så stor grad (og over så lang tid) at tilførslene kan forårsake varig endring i vannkvalitet og forholdene for organismer i utslippsområdet (langtidseffekter)

Tabell 3 Konsekvensklasse i forhold til brudd på utslippstillatelsen

Konsekvensklasse	Vekttall	Beskrivelse av konsekvens
Ingen fare for brudd på utslippstillatelsen	1	Konsekvenser som ikke berører kravene i forurensingsforskriften eller krav i utslippstillatelsen
Betydelig fare	2	Dersom det ikke gjennomføres tiltak vil man bryte utslippstillatelsen. F.eks. avvik på interne mål og grenseverdier i en driftsituasjon.
Brudd på utslippstillatelsen	3	Brudd på krav i forurensingsforskrift eller i utslippstillatelsen. Varsel til Fylkesmannen skal iverksettes

10.2.3. Risikoakseptkriterier og risikomatrix

Risikomatriksen angir konsekvensen av en uønsket hendelse for det ytre miljø, og vil være et verktøy for å identifisere kritiske punkter og prosesser i anlegget, samt å kartlegge hvor det bør settes i verk tiltak. Risiko beregnes ved å multiplisere sannsynlighet og konsekvens og risikoproduktene deles inn i tre vekttall, lav, middels og høy risiko som er å anse som risikoakseptkriterier, se Tabell 4.

Risikoprodukt mellom 8-16 Risikoreduserende tiltak skal iverksettes

Risikoprodukt mellom 3-8 Risikoreduserende tiltak skal vurderes

Risikoprodukt mellom 1-4 Risikoreduserende tiltak er ikke nødvendig

Noen risiko-områder vil falle mellom rødt og gult, og disse områdene må vurderes i hvert tilfelle. Rødt og gult område (høy risiko og middels risiko) vil derfor være områder som må styres i internkontrollen gjennom rutiner, prosedyrer og beredskapsplaner eventuelt sette i verk fysiske tiltak. Man bør planlegge beredskapsøvelser som berører høyrisikoområdene med jevne mellomrom. Områder med lav risiko vil vanligvis styres i kvalitetssystemet av andre hensyn som for eksempel driftsstabilitet, økonomi, trivsel på arbeidsplassen, samt HMS osv.

Tabell 4 Risikomatrixe og risikoakseptkriterier.

Sannsynlighet	Konsekvens			
	Ufarlig	Betydelig	Alvorlig	Katastrofal
Svært sannsynlig	4 (4•1)	8 (4•2)	12 (4•3)	16 (4•4)
Sannsynlig	3 (3•1)	6 (3•2)	9 (3•3)	12 (3•4)
Moderat sannsynlig	2 (2•1)	4 (2•2)	6(2•3)	8 (2•4)
Liten sannsynlig	1 (1•1)	2 (1•2)	3 (1•3)	4 (1•4)

LAV RISIKO	MIDDELS RISIKO	HØY RISIKO

10.3. Hendelser

Hendelser som har skjedd og som kan skje ved anlegget er identifisert og vurdert. Disse hendelsene anses som relevante for NFRA og kan knyttes til en miljørisikovurdering av utslipp fra anlegget.

- Branntilløp og brann
- Eksplosjon og brann i tilknytning til gassanlegg og kjel
- Flom knyttet til Vassflobekken (også kalt Fåleslora)
- Ras eller utglidinger
- Strømbrydd på renseanlegget / pumpestasjon
- Havari i anleggsdeler, herunder doseringspumper, skruer, blåsere, skraper, rister osv.
- Mangler i leveranse av kjemikalier (metanol, fellingskjemikalier, polymer)
- Feil i signalanlegg for styring av anlegget
- Lekkasje fra tanker
- Avløpsvannets sammensetning som påvirker slamkvalitet og eller utslipp av miljøgifter
- Manglende kommunikasjon mellom eierkommuner og renseanlegget mht. påslipp.
- Hydraulisk overbelastning på anleggsdeler

11. Risikoanalyse av NFRA og avløpssystemet

Selve avløpssystemet består av flere anleggsdeler/prosesser og risikovurderingen er delt i fire deler, se Tabell 5.

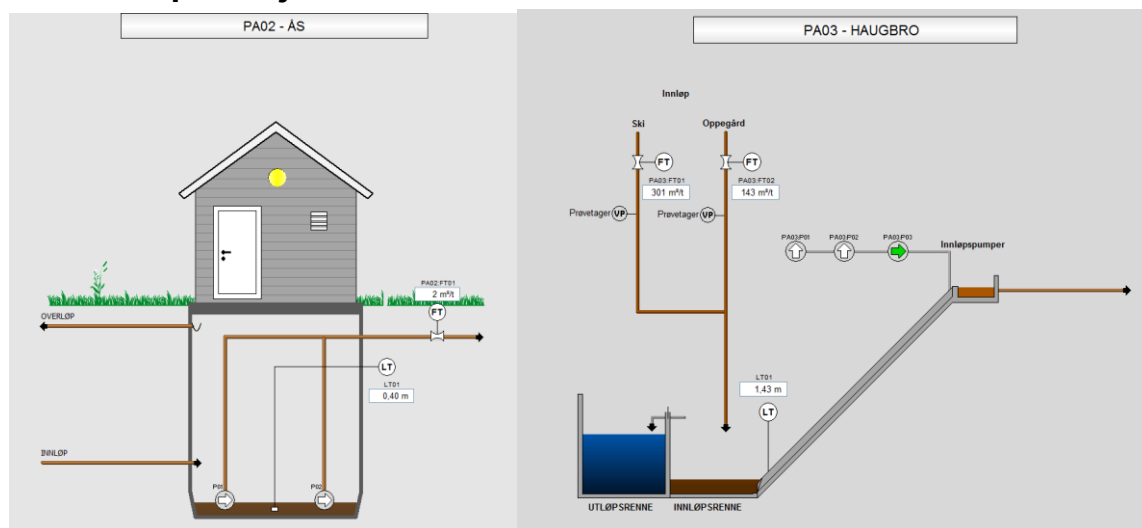
Tabell 5 Oversikt over de ulike anleggsdelene til NFRA hvor det er gjennomført risikovurdering

Del av anlegg / prosess		Risiko for
1. Ledningsnett	Tilførselstunnel, 2 pumpestasjoner med overløp, renseanlegget med overløp og utslippsledning	Utslipp av urensset avløpsvann til resipient
2. Renseanlegg	Rist, sandfang, forsedimenteringsbasseng, nitrogenfjerning, kjemisk rensing, flotasjon, rejektvannrensing	Utslipp av urensset eller dårlig rensset avløpsvann til resipient
3. Slambehandling inkludert biogassanlegg	Mottak av eksternt slam, hygienisering og utkjøring av slam. Rånetanker, gassturbin og fakkel	Utslipp av klimagasser herunder metan. Utslipp av lukt, forurenset og ikke hygienisert slam
4. Interne prosesser	Mottak, lagring og håndtering av kjemikalier og fyringsolje som benyttes på anlegget.	Utslipp av kjemikalier mm.

12. Gjennomgang av risikoområdene

I tabellene 6 til 10 er det en mer utfyllende beskrivelse av utvalgte kritiske punkter ved de ulike delene ved anlegget. I vedlegg 1 finnes selve matrisen for risikoanalysen. Nummereringen for de ulike punktene i tabellene og risikoanalysen i vedlegget er sammenfallende.

12.1. Pumpestasjoner

Figur 6 Ås og Haugbro pumpestasjon

Tabell 6 Kritiske punkter/områder og aktiviteter som kan forårsake uønskede hendelser i tilknytning til ledningsnett og pumpestasjoner

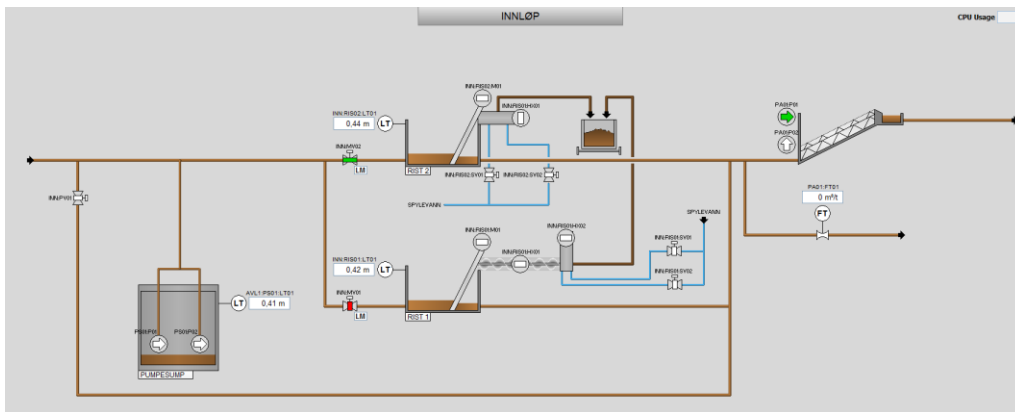
Nr.	Kritiske punkter	Tiltak	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
1.1	Haugbro pumpestasjon har 2 skruerpumper tilgjengelige. Disse pumpene dekker behovet i 99,74% av tiden. Utslipp til Dalsbekken vil kunne oppstå ved: 1. strømutfall i kombinasjon med havari på nødstrømsaggregat Strømutfall i kombinasjon med stor vannføring.	Installasjon av nytt nødaggregat med kapasitet til å drifte 3 skruerpumper skal sikre drift ved strømutfall. Stasjonen er tilknyttet driftskontrollanlegget til NFRA. Vakt får alarm ved strømbrudd, høyt nivå, pumpestopp osv. I tillegg sjekker vakt driftsdata rutinemessig hver kveld. Lagt fiberkabel opp til pumpestasjonen slik at det er stabil forbindelse.	Ny dykket ledning fra Ski har redusert vannmengden inn på pumpestasjonen med 60%. Systemet reduserer sannsynligheten for overløp på Haugbro. Fra Haugbro pumpestasjon har det vært registrert nødoverløp i 24 timer i i perioden jan-okt 2023. Årsaken til overløpet skyldes innlekking av store mengder fremmedvann i ledningssystemet fra Oppegård.
1.2	Svikt ved Ås pumpestasjon som medfører utslipp av urensset avløpsvann: • Hydraulisk overbelastning • Pumpestopp • Strømbrudd • Annen hendelse	Pumpestasjonen har nødstrøm til å drive begge pumpene. Stasjonen er tilknyttet driftskontrollanlegget til NFRA. Vakt får alarm ved strømbrudd, høyt nivå, pumpestopp osv. I tillegg sjekker vakt driftsdata rutinemessig hver kveld.	I perioden jan-okt 2023 har Ås pumpestasjon hatt tilstrekkelig kapasitet i 99,64% av tiden. Ved overløp føres vannet til utløpstunellen til NFRA og resipienten Bunnefjorden. Overløpsvannet er meget fortynnet.
1.3	Flom i Vassflobekken og oversvømmelse på anlegget.	Kapasiteten i Vassflobekken er bedret ved opprensning og mudring. Det er bygget voll med membran mellom renseanlegget og Vassflobekken for å hindre at flomvann trenger inn på anlegget.	Flommene i august 2023 har vist at selve bekkeløpet har tilstrekkelig kapasitet men flomvollen må utbedres og heves der setninger har redusert høyden. Kapasiteten på kritiske kulverter må økes.
1.4	Nåværende lukesystem i enden av tunellen fra Haugbro har ikke kapasitet til å håndtere vannmengder over ca 3600 m³/t. Avløpsvann renner ut gjennom døra på tunellen og inn på anleggsområdet.	Mengden fremmedvann må reduseres. Lukesystemet må redesignes. Overløpsledning som omgår lukesystemet må lages.	Flomsituasjonene i august har skapt uholdbare situasjoner.

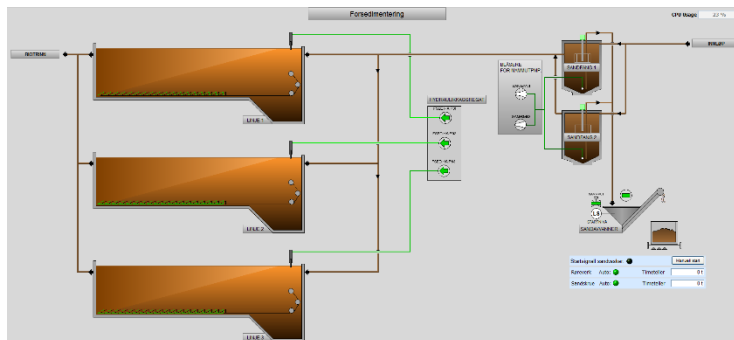
Nr.	Kritiske punkter	Tiltak	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
1.5	Overbelastning som følge av feil styring av droptankene på Skiledningen	Styringen av droptankene må forbedres.	Det har vært flere uheldige situasjoner som følge av suboptimal styring av dropp.

12.2. Renseprosesser for avløpsvann.

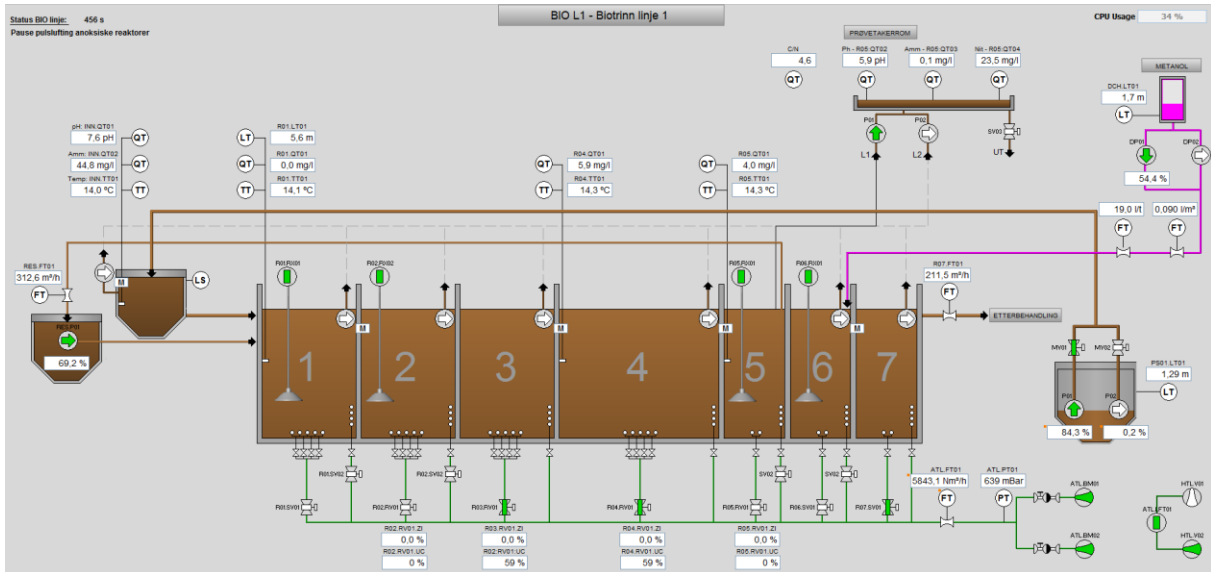
Renseanlegget består av følgende anleggsdeler, rister i Figur 7, forbehandling i Figur 8, biotrinn i Figur 9 og kjemisk rensetrinn med flotasjon i Figur 10. Beskrivelse av funn er listet i Tabell 7 og risikomatrixe i Vedlegg 1.

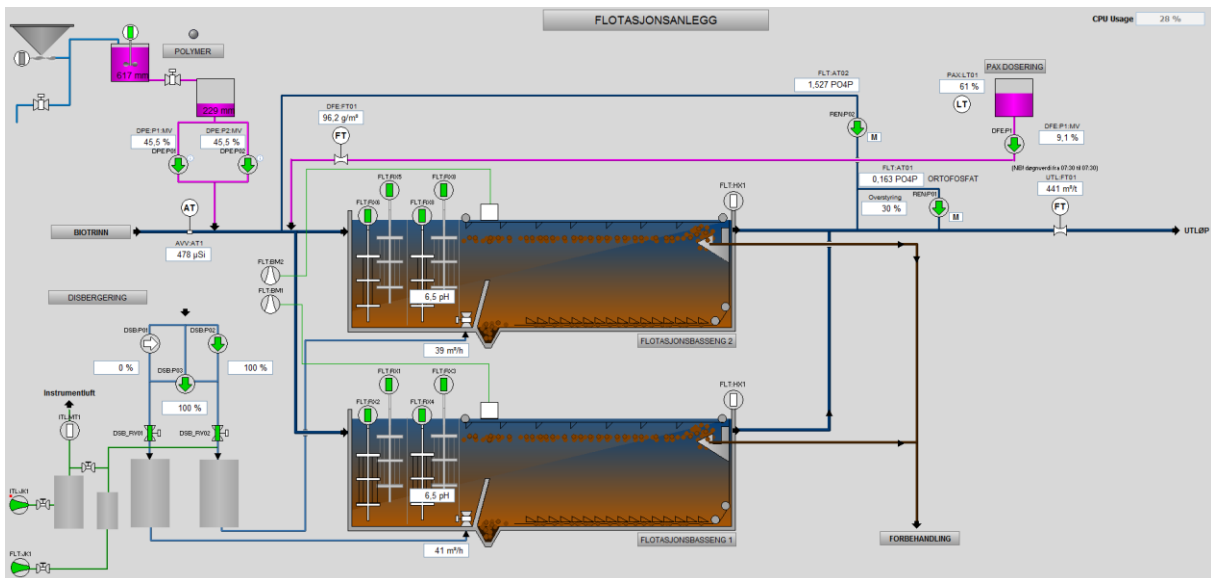
Figur 7 Innløp med to rister, overløp styres i hovedsak etter rister, men mulighet for overløp før rister, overløpsmåler er plassert etter rister.

Figur 8 Sandfang og forsedimentering

Figur 9 Biotrinn, linje 1.

Figur 10 Kjemisk rensetrinn med flotasjon

Tabell 7 Kritiske punkter/områder og aktiviteter som kan forårsake uønskede hendelser i tilknytning til renseprosessene og kapasiteten på anlegget.

Nr.	Kritiske punkter	Tiltak for å redusere forurensningen	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
2.1	Rister		
	Redusert kapasitet som skyldes hydraulisk overbelastning, havari eller strømstans som vil gi overløp.	Det er nødstrøm for denne anleggsdelen, to linjer med to rister og kapasiteten er tilstrekkelig. I 2012 ble det montert omløpskanal rundt ristene til kanal før overløp. Skal forhindre oversvømmelse i inntakshus hvis begge ristene svikter samtidig.	Ny 2mm trapperist fra T&M montert på linje 1 i 2018. Ny trapperist på linje 2 montert 2012 (MEWA). Begge med god kapasitet til å ta maks vannmengde. Ved ordinært vedlikeholdsarbeid vil en rist være tilstrekkelig.
2.2	Pumpe, sandfang og forsedimentering		
	Svikt i interne anleggsdeler som pumper. Strømstans. Forurensninger i avløpsvannet som medfører at forsedimenteringsbassengene ikke fungerer tilfredsstillende. Utslipp ved reparasjon og vedlikehold av anlegg.	Det er nødstrøm i denne prosessen. I tillegg er det to prosesslinjer for pumpe og sandfang, og tre linjer forsedimentering. Det er to av hvert utstyr i tilfelle havari og ved vedlikeholdsarbeid. Separat mobilt nødaggregat er anskaffet.	
2.3.	Biotrinn		
	Stadig økende volum på avløpsvann gir fremtidig risiko for manglende kapasitet på nitrogenfjerning og risiko for å ikke kunne imøtekomme rensekravet i utslippstillatelsen.	Anitamox skal installeres som nytt rensetrinn på rejektivannet fra slamavvanningen. Prosessen vil redusere stoffbelastningen til biotrinnet for nitrogenrensing.	Anitamox-prosess ble satt i drift i 2019
	Utstyrshavari i biotrinnet.	Blåsemaskinanlegget ble renovert i 2018. Reserve blåsemaskin er innkjøpt og står på lager. Renovering av Linje 1 i biotrinnet ble gjennomført i 2018. Organisasjonen er bedre forberedt for fremtidige lignende situasjoner.	

Nr.	Kritiske punkter	Tiltak for å redusere forurensningen	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
2.4.	Kjemisk rensetrinn, flotasjon		
	Svikt i rensingen som skyldes – Svikt i kjemikaliedosering – Forurensninger i avløpsvannet Utstyrssvikt - kritiske anleggsdeler blir ødelagt, slik at renseprosessen ikke fungerer	Det er alarmer ved kritiske prosessstrinn i anlegget knyttet til dosering og nivå på tanker. Anlegget har to parallelle prosesslinjer, i tillegg er det dublering av alt kritisk utstyr (f.eks. pumper). Anlegget har oversikt over reserveutstyr på kritiske anleggsdeler, og et verksted med mulighet for reparasjoner	Anlegget har ingen tidligere hendelser der man har hatt svikt i utstyret for kjemikaliedoseringen. Påslipp av vannverksslam på avløpsnettet gir driftsutfordringer på renseanlegget. Anlegget har stort verksted med god orden.

12.3. Slambehandling

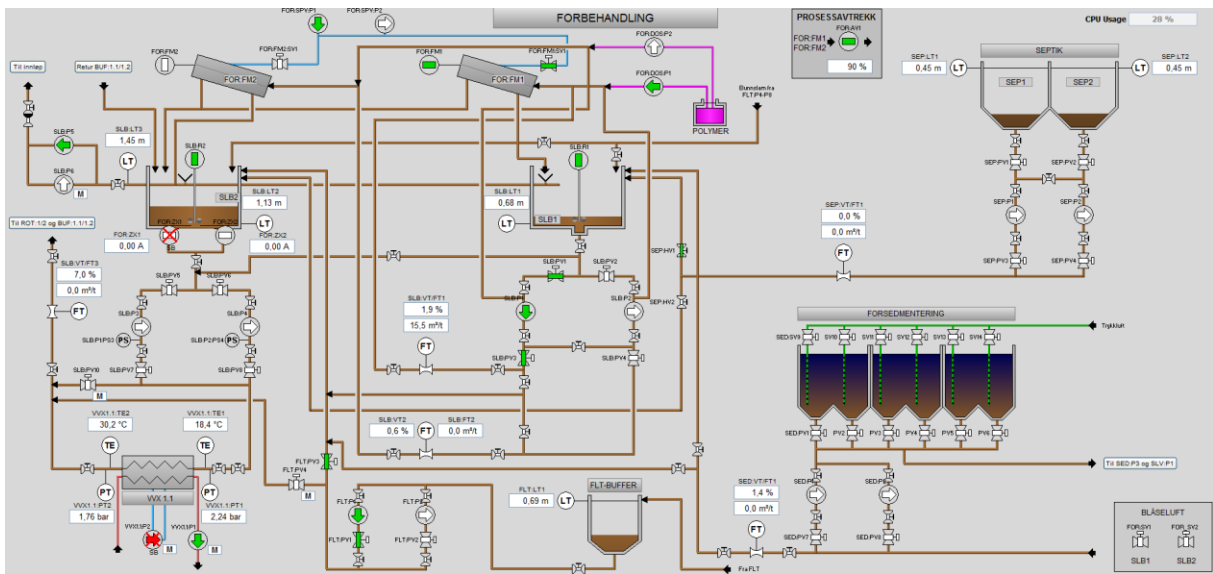
Slambehandlingen består av flere prosesser. Fortrykking, stabilisering og hygienisering av slam i biogassanlegget, avvanning og lagring av slam på lagerplass utendørs på anleggets område. Plassen for mellomlagring av slam har egen tillatelse og egen miljørisikovurdering.

Slambehandling er underlagt krav om risikovurdering i gjødselvereforskriften, spesielt knyttet til kvalitet og hygiene. I denne vurderingen har vi sett på risiko for utslipp til miljø knyttet vanlig til driftsituasjon. Dersom ikke slammet oppnår gjødselverekvalitet kan slammet bli en stor avfallsutfordring som kan påvirke miljøet negativt. Det er derfor viktig å vurdere hendelser som kan gi slike konsekvenser.

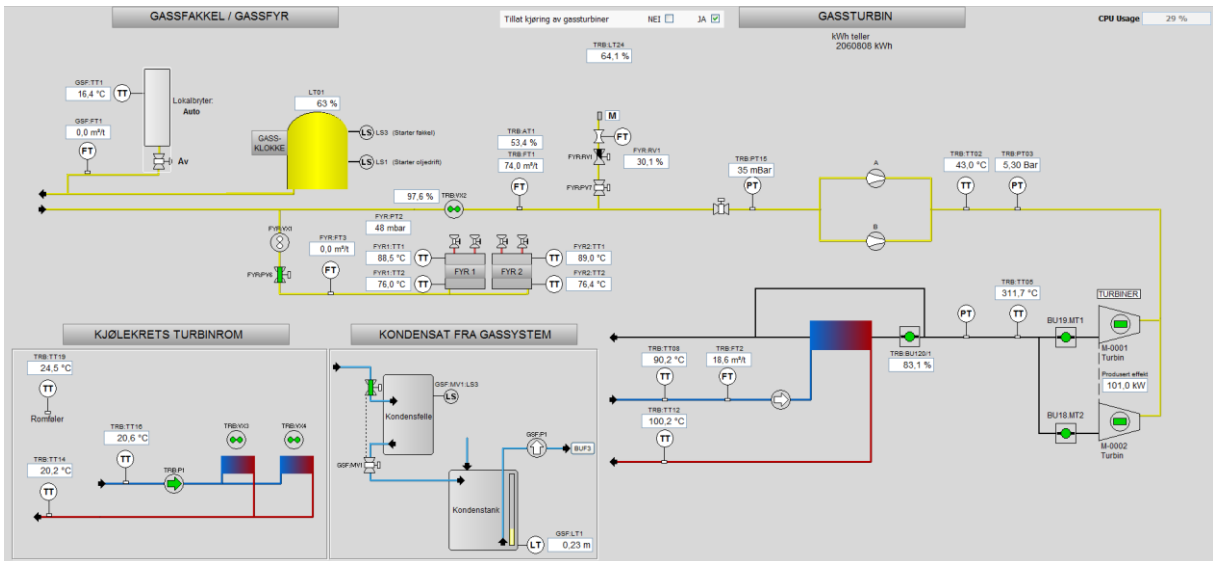
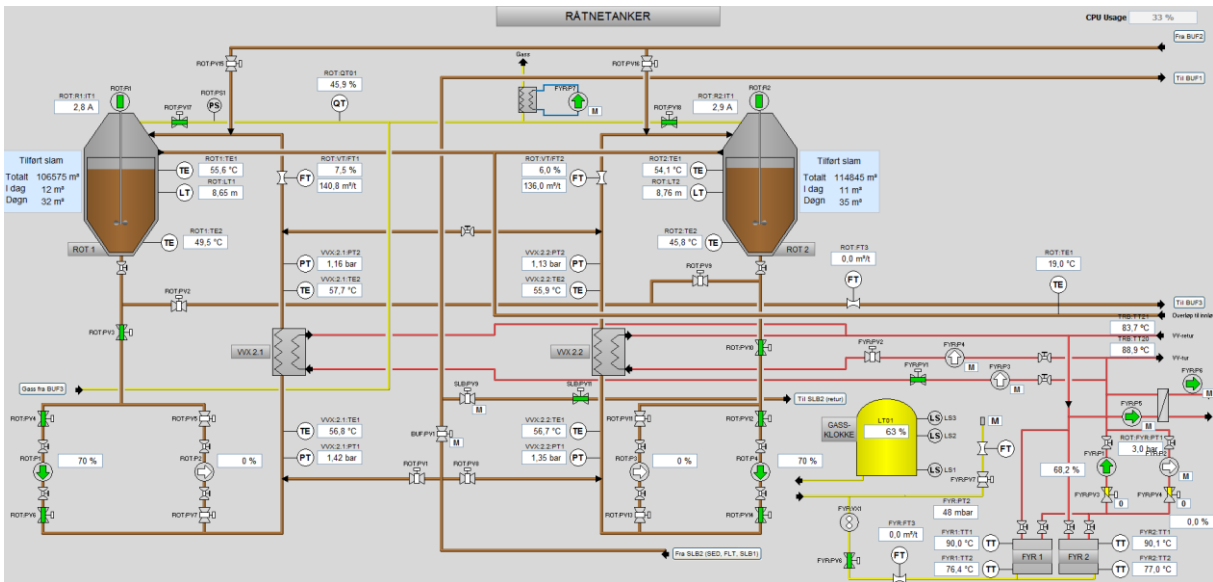
Biogassanlegget er også underlagt krav om risikovurdering og beredskap knyttet til forskrift om brann og eksplosjonsfarlig stoff. I denne vurderingen har vi sett på risiko for utslipp til ytre miljø knyttet til normal drift og ikke storulykker. Vurderingen av slambehandling er delt i to, selve i biogassanlegget og avvanning/lagring av ferdig slam.

12.3.1. Biogassanlegg

Anlegget består av varmevekslere, råtnetanker, fyrkjeler, gassturbiner og fakkell, se Figur 12, samt beskrivelse av kritiske punkter i Tabell 8. Anlegget driftes i det termofile området, dvs. over 55 °C. Biogassanlegget ble sist oppgradert i 2014. Oppvarming og bruk av gass skjer ved bruk av 2 fyrkjeler og 2 gassturbiner. Fakkell ble byttet i 2019 til en med større kapasitet (200 m³/time).

Figur 11 Forbehandling av slam til råtnetanker

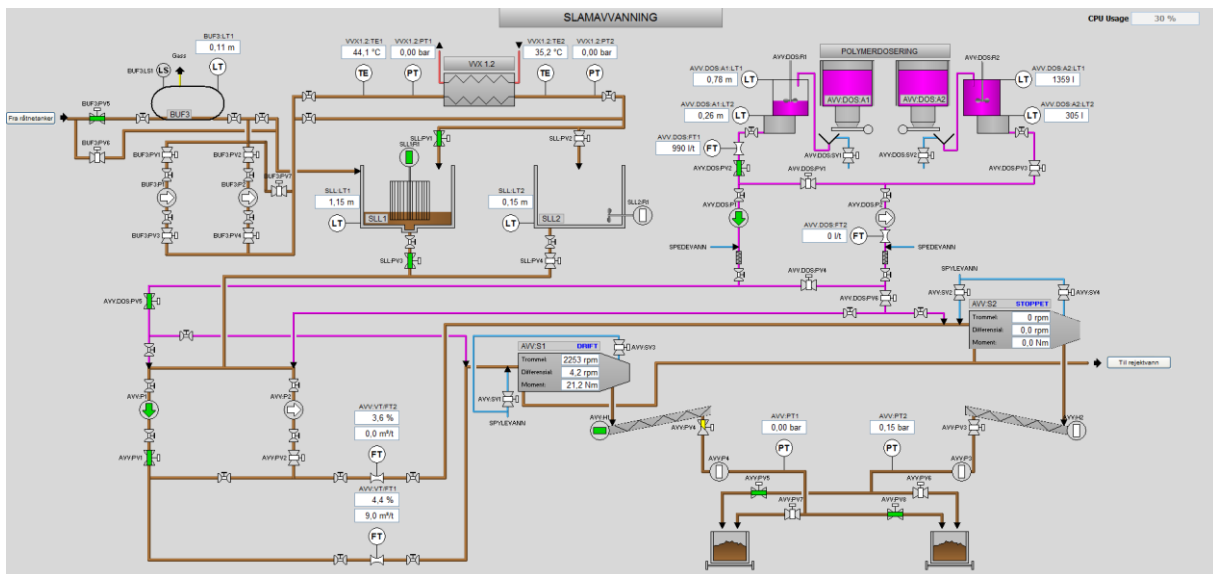
Figur 12 Biogassanlegget med varmevekslere, råtnetanker og fakkel

Tabell 8 Kritiske punkter/områder og aktiviteter som kan forårsake uønskede hendelser i tilknytning til biogassanlegget

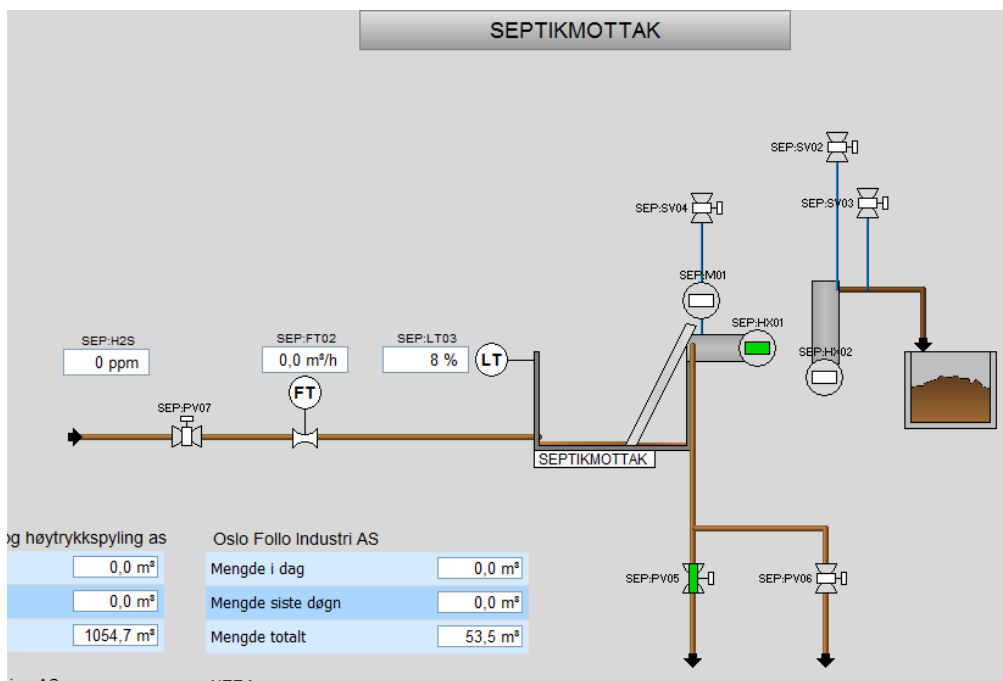
Nr.	Kritiske punkter	Tiltak for å redusere forurensningen	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
2.5	Utslipp av metan fra råtnetårn ved strømutfall eller reparasjon av gassanlegget.	Vurdere burning av gassen.	Kun små mengder vil slippes ut, med små konsekvenser.
2.6	Utråtning svikter som følge av overbelastning og syreproduserende bakterier og skumming.	Overgang til termofil utråtning og parallell drift.	Etter overgang til termofil utråtning og parallell drift har det ikke vært problemer.

12.3.2.Slamavvanning og mottak av septikslam

Figur 13 og Figur 14 viser flytskjema for slamavvanning og septikmottaket. Tabell 9 er en oppsummering av punkter som har betydning for miljørisikoen.

Figur 13 Flytskjema for slamavvanning.

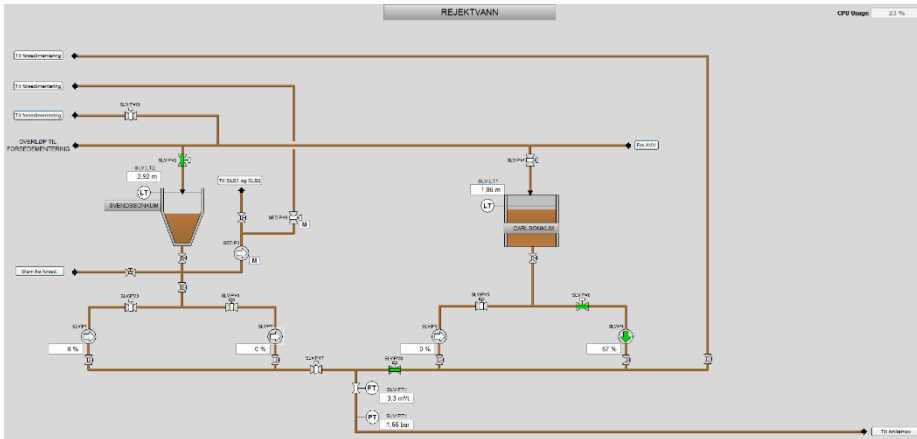
Figur 14 Flytskjema for septikmottaket

Tabell 9 Kritiske punkter/områder og aktiviteter som kan forårsake uønskede hendelser i tilknytning til slamavvanning, septikmottak og lagring av slam på mellomlager

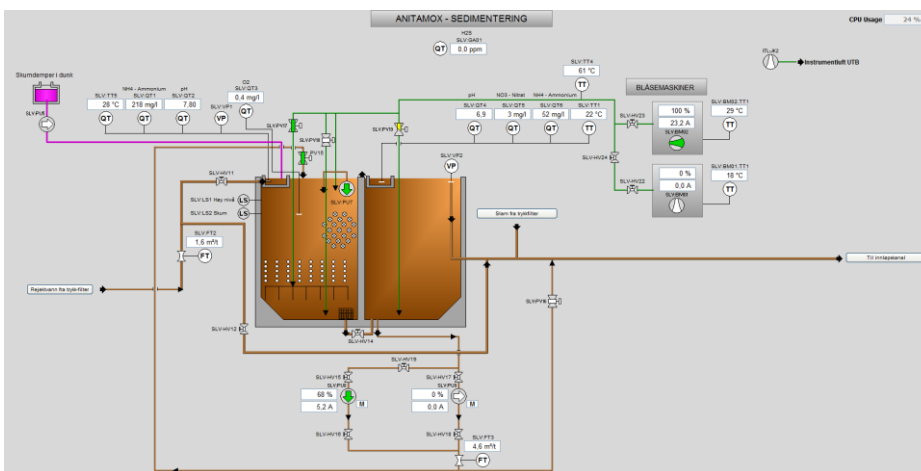
Nr.	Kritiske punkter	Tiltak for å redusere forurensningen	Kommentar på bakgrunn av intervju, befaring og erfaring
2.7	Avvanning av slam svikter	Full redeundans med 2 separate linjer for avvanning.	God kapasitet

12.3.3. Rejktvannsrensing

Rejktvannet fra slamavvanningen er varmt (35 °C) og inneholder mye ammonium. Derfor er rejktvannet godt egnet for nitrogenfjerning i en anammoxprosess. Prosessen omdanner ammonium og nitritt til nitrogengass ved hjelp av spesielle anammoxbakterier og med tilgang til lave mengder oksygen. Det rensede rejktvannet føres til forsedimenteringen via innløpskanalen. Det er ikke utslipp til vann fra denne prosessen, kun et rensetrinn på en intern avløpsstrøm, se Figur 15 og Figur 16.

Figur 15. Rejektvannhåndtering

Figur 16 Anitamoxprosessen

12.4. Interne prosesser

Interne prosesser er aktiviteter på anlegget som ikke berører selve renseprosessen direkte men som er knyttet til organisasjon, logistikk og aktiviteter som kan gi risiko for utslipp til miljø. Det gjelder i hovedsak oppbevaring av kjemikalier. Alle steder der det oppbevares kjemikalier er utstyrt med sluk slik at eventuelle lekkasjer vil renne tilbake til renseprosessen. Det er kun 2 store lagertanker for kjemikalier; fellingskjemikalier og metanol.

Metanoltank: Pumpesystemet for metanol er rehabilitert. Nye pumper ligger innenfor oppsamlingskummen rundt tanken. En lekkasje fra tilførselsledning med ventiler ansees som lite sannsynlig og har et svært begrenset skadepotensiale.

Tank for fellingskjemikalier: Tanken er plassert i avvanningshallen med god helning mot sluk. Tanken er ikke beskyttet mot påkjørsel. Beskyttelsesbarriere bør installeres.

Nr.	Kritiske punkter	Tiltak for å redusere forurensningen	Kommentar på bakgrunn av intervju og befaring
3.1.1	Lekkasje fra metanoltank	Tank på 20 m ³ som er plassert utendørs i et oppsamlingskar som kan holde tankens totale volum ved lekkasje. Søl i forbindelse med påfyll vil samles opp i samme kar.	Det en dieseltank på 600 l innenfor oppsamlingskar. Rør fra metanol tank er festet utenpå bygget. Volumet fra en lekkasje fra dette systemet vil være svært lite uten skadepotensiale.
3.1.2	Utslipp av fellingskjemikalier	Det er sluk i gulvet, men dette sluket vil ikke være tilstrekkelig hvis tanken får en større bruddskade.	Beskyttelsesgjerde rundt tanken skal forhindre større bruddskade.

13. Risikoevaluering

Risikoakseptkriterier er bestemt ut fra risiko for overtredelse av lov og forskrift og utslippstillatelse, alvorlige driftsutfordringer og fare for forurensning til miljø. I denne vurderingen har vi identifisert hendelser som vil gi ulik risiko som er over fastsatte risikoakseptkriterier.

14. Konklusjon og forslag til handlingsplan

Denne risikovurderingen tar hensyn til forhold som øker risiko for utslipp til ytre miljø og forhold som påvirkes av klimaendringer. Herunder økt frekvens av ustabile vintrer med hyppige fryse/tine episoder og nedbør som regn, økt nedbørintensitet generelt og lengre tørkeepisoder om sommeren.

Nordre Follo renseanlegg har 7 hovedutfordringer knyttet til fare for utslipp til ytre miljø:

- 1) Som følge av omfattende innlekking av fremmedvann i ledningsnettet fra Oppegård (Nordre Follo kommune) kan det ved ekstreme regnskyll bli hydraulisk overbelastning på Haugbro pumpestasjon med påfølgende overløp til Gjersjøen. Det påligger Nordre Follo kommune å redusere innlekkingen i ledningsnettet. (1.1.3, Risiko: 6)
- 2) Lukene i enden av inntakstunellen mangler kapasitet. Urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en fare for driften av anlegget. Lukeanlegget må redesignes og overløp må etableres. (1.3.1, Risiko 12)
- 3) Feil styring av dropp-sekvens medfører oversvømmelse der urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en fare for driften av anlegget. (1.3.2, Risiko 8)
- 4) Avleiringer, fett og søppel fra tunellen løsner og blokkerer lukene. Urenset avløpsvann kan renne ut på plassen rundt inntaktshus og admin-bygg, utgjør en fare for driften av anlegget. (1.3.3, Risiko 6)
- 5) Vassflobekken (også kalt Fåleslora) vil kunne gå over sine bredder ved ekstreme regnskyll. Opprenskning av Bekkeløpet har redusert risikoen for oversvømmelse av renseanlegget, men det gjenstår å heve flomvollen på enkelte steder samt å forbedre kapasiteten til kritiske kulverter. (1.6.1, risiko 4)
- 6) Mye fremmedvann vil kunne gi hydrauliske overbelastning i inntakshuset og avløpsvann vil kunne renne ut i inntakshuset og ut på anleggs-området. Urenset avløpsvann ut på området representerer en fare for driften. (2.1.2, Risiko 6)
- 7) Påslipp av humusvann fra Stangåsen vannverk skaper store problemer for sedimentering, fortykning og flotasjon. Stangåsen har iverksatt flere tiltak for å utjevne påslippene. Endelig løsning er noe frem i tid. (2.2.3 og 2.5.3, Risiko 6)

Vedlegg 1 Risikomatriser for ledningsnett, renseanlegg og interne prosesser

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering			
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
1	Ledningsnett, pumpestasjoner og utslippspunkt																
1.1.	Haugbro pumpestasjon PA03																
1.1.1.	Pumpestasjonen svik pga. havari av pumpene	Ødelagte pakninger eller motordeler eller at noe har kilt seg fast , f.eks. stein/ metall.	Miljøfare: Redusert kapasitet kan medføre at vann går i nødoverløp til Dalsbekken og Gjersjøen ved stor vannføring, ellers liten konsekvens			2					2		4	Under normale forhold vil drift av en pumpe være nok til å løfte vann til tunell og renseanlegg. Alarm Ettersyn og vedlikeholds-program			

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering			
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
				4	3	2	1	4	3	2	1						
1.1.2	Strømbrudd i kombinasjon med pumpevikt eller nødaggregat-svikt	Strømutfall fra nettleverandør eller feil i elektrisk anlegg i pumpestasjon, havari av elanlegg pga. f.eks. brann.	Urenset avløpsvann går i nødoverløp til Dalsbekken og Gjersjøen				1		3			3	Nytt større nødaggregat ble installert i 2020 og har redusert sannsynligheten				
1.1.3	Hydraulisk overbelastning som medfører tvunget slipp til overløp til Dalsbekken og Gjersjøen	Mye fremmedvann inn på ledningsnettet vil kunne overbelaste pumpestasjon og medføre overløp til Dalsbekken	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til Dalsbekken og Gjersjøen, Vannet vil være svært fortynnet	4						2		8	Ny dykket ledning fra Ski har redusert sannsynligheten men det er fortsatt en reell problemsstilling.	3	2	6	

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko- vurdering				
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R		
				4	3	2	1	4	3	2	1							
1.1.7.	Feil i signaloverføring fra pumpestasjon til renseanlegget	Ukjent	Miljøfare: Ingen			2					1	2	GSM løsning er meget stabil.					
1.2. Ås pumpestasjon PA01												0						
1.2.1	Pumpestasjonen svikter pga. havari av pumpene	Ødelagte pakninger eller motordeler eller at noe har kilt seg fast , f.eks. stein/ metall.	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden.			1				2		2	Det er to parallelle pumper.					
1.2.2.	Strømbrudd som forårsaker pumpevikt gir avløpsvann direkte i overløp	Strømutfall fra nettleverandør	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden.			1				2		2	Det er nødstrøm og alarm ved pumpestasjon , ny strømforsyningssystem					

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering			
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
				4	3	2	1	4	3	2	1						
1.2.3.	Flom – strømstans i pumpestasjon pga. flom	Oppstuvning i Vassflobekken og vann inn i pumpestasjon	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden, Vannet vil være svært fortynnet			2				2		4	Bekkeløpet er opprensket, faren for oversvømmelse er redusert.	1	2	2	
1.2.4.	Hydraulisk overbelastning som medfører overløp til utslippstunell og Bunnefjorden	Mye fremmedvann inn på ledningsnettet vil kunne overbelaste pumpestasjon og medføre overløp	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden, Vannet vil være fortynnet		3						1	3	Hydraulisk kapasitet vil bli øket.				

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering		
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R
1.3. Inntakstunell til renseanlegget med overløp																
1.3.1.	Avløpsvann fra tunellen flommer ut på renseanlegget	Lukene i enden av tunellen mangler kapasitet	Miljøfare: Urenset avløpsvann på avveie og kan komme inn i bygninger	4					3			12	Lukesystemet må redesignes og overløp må etableres	1	3	3
1.3.2.	Avløpsvann lekker ut i inntakshuset og ut på anleggsområdet	Feil styring av dropp-tanker	Miljøfare: Urenset avløpsvann renner ut på området. Utgjør en fare for ansatte og for driften.	4						2		8	Styresystemet for dropptankene må optimaliseres.	2	2	4

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering				
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R		
1.3.3.	Lukene blokkeres og slutter å fungere.	Avleiringer, fett og søppel fra tunellen løsner og blokkerer lukene.	Miljøfare: Urenset avløpsvann renner ut på området. Utgjør en fare for ansatte og for driften.			2					3			6	Foreløpig løsning: Sørg for jevnlig droppe. Fremtidig løsning: legg Ski-ledningen med selvfall. (Usannsynlig)	2	3	6
1.4.	Utslippstunell																	
1.4.1	Ingen definerte hendelser er knyttet til utslippstunell													0		1	2	2
1.5.	Bunnefjorden																	

Dato:
06.10.2023

Tema: Ytre miljø NFRA

1 Ledningsnett og utslipp

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyre	Ny Risiko-vurdering			
				Svært sannsynlig	Middels sannsynlig	Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
1.5.1	Nytt utslippsanlegg har eliminert risiko for uønskede hendelser.														1	2	2
1.6.	Vassflobekken																
1.6.1	Oversvømmelse av anlegget fra Vassflobekken	Ekstrem nedbør	Flomvann fra bekken setter anlegget ut av drift			2		4				8	Heving av flomvoll og utbedrede kulverter	1	4	4	

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedure	Ny Risikovurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
2. Renseanlegg																	
2.1.	Rister og inntakshus																
2.1.1	Svikt i rister	Varierende årsaker	Miljøfare: begrenset				1				2		2	Dobbel kapasitet på rister.			
2.1.2	Avløpsvann lekker ut i inntakshuset og ut på anleggsområdet	Mye fremmedvann vil kunne gi hydrauliske overbelastning i inntakshuset og vil kunne renne ut på anleggs-området	Miljøfare: Urenset avløpsvann ut på området representerer en fare for ansatte og for driften.			2			3			6	Mengden fremmedvann må reduseres. Lite trolig at det skjer på kort sikt.	2	3	6	
2.2.	Pumpe, Sandfang og Forsedimentering																
2.2.1	Svikt i intern pumpestasjonen fra innløp til sedimenteringsbasseng pga. havari	Forskjellige årsaker.	Miljøfare: Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden				1			2		2	To redundante pumper med 100% kapasitet.,				

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedyre	Ny Risikovurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
				4	3	2	1	4	3	2	1						
2.2.2	Svikt i intern pumpestasjonen fra innløp til sedimenteringsbasseng pga. strømstans	Strømutfall fra nettleverandør eller feil i elektrisk anlegg på NFRA, havari av elanlegg pga. f.eks. brann.	Utslippstillatelsen vil bli overskredet Urenset avløpsvann går i nødoverløp til utslippstunell og Bunnefjorden			2				2		4	Nødstrøm				
2.2.3	Påslipp av humusvann fra vannverket.	Innhold av humus ødelegger sedimenteringsprosessen	Driftsutfordringer med miljørisiko.		3				3			9	Vannverket er informert om situasjonen og jobber med utbedring.	2	3	6	
2.2.4	Dårlig sedimentering i forsedimenteringsbasseng	Variierende årsaker	Miljøfare: Ufarlig		3						1	3	3 linjer - ved vedlikehold vil en linje være tilstrekkelig				

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedyre	Ny Risikovurdering		
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R
2.3.	Biotrinn - Nitrogenrensetrinn															
2.3.1	Nitrogenfjerningsanlegget - utstyrshavari blåser, dyser	Tette dyser, varierende årsaker	Miljøfare: Noe, delvis renses avløpsvann til Bunnefjorden. Forhøyet innhold av BOF og KOF og tot N.			2				2		4	Linje 1 ble renses i 2018. Linje 2 vil bli renses i løpet hvis situasjonen oppstår			
2.3.2	Nitrogenfjerningsanlegg - strømstans	Strømutfall fra nettleverandør eller feil i elektrisk anlegg på NFRA	Miljøfare: 1 dag : Ufarlig. Delvis renses avløpsvann til Bunnefjorden. Forhøyet innhold av BOF, KOF og totN.			2				1		2	Strømutfall mer enn noen få timer er svært sjeldent			
2.4.	Biotrinn - Anitamox															

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedyre	Ny Risikovurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
2.4.1	Dårlig rensing pga. utstyrshavari	Utstyrshavari for blåsemaskiner, onlinemålere (oksygen, ammonium, nitrogen, pH), doserpumper (Na ₂ CO ₃) kan ha varierende årsaker	Miljøfare: Ufarlig, da det kun er en liten del av nitrogenet som fjernes i rejektivannrensaneanlegget		3							1	3	Ekstra rotor for blåsemaskin ligger på lager.			
2.5. Kjemisk rensetrinn, flotasjon																	
2.5.1	Havari av pumpe for kjemikalie dosering	Ukjent årsak	Miljøsmål: Ingen kjemikaliedosering, igjen rensing av fosfor. Økt utslipp av tot P og BOF og KOF.			2					2		4	Alarm er installert, pumpe i reserve som beredskap.			

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

				Sannsynlighet				Konsekvens				Ny Risiko- vurdering				
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig					
Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	4	3	2	1	4	3	2	1	Risiko	Tiltak/Prosedure	S	K	R
2.5.2	Havari av skraper	Ukjent årsak, mekanisk slitasje mm	Miljøsmål: Betydelig Dårlig slamseperasjon. Økt utslipp av tot P og BOF og KOF.			2				2		4	Det er to linjer, ettersyn og vedlikeholdsplan			
2.5.3	Påslipp av humusvann fra vannverket.	Innhold av humus ødelegger flotasjonsprosessen	Driftsutfordringer med miljørisiko.		3					3		9	Vannverket er informert om situasjonen og jobber med utbedring.	2	3	6
2.6. Biogassanlegg																
2.6.1	Utslipp av biogass (60% metan)	Fakkel tenner ikke eller reparasjon på deler av gassanlegget som medfører utslipp.	Utslipp av klimagass metan samt lukt.			2				2		4	Ny gassfakkel ble installert	2	2	4

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedure	Ny Risiko-vurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
2.6.3	Lav utråtningsgrad medfører slam med lav stabilitet som kan gi luktutslipp	Overbelastning på biogassanlegget Biologien i råtnetankene er ikke optimal	Miljøsmål: Ufarlige Lukt (egen vurdering) Driftsutfordringer betydelig			2					2		4	Nytt driftsregime (termofil utråkning fa 2013) på biogassanlegg her økt kapasitet på råtnetankene.			
2.7. Slambehandling																	
2.7.1	Overfylt slamlager	Kapasitetsproblem pga. nedetid på drift andre steder i anlegget	Miljøfare: Ufarlig Drift: Betydelig			2					1	2	Tilstrekkelig kapasitet er bygget inn				
2.7.2	Havari i fortykermaskin og sentrifuger	Ukjent årsak	Miljøfare: Ufarlig			2					1	2	To maskiner og de er av nyere dato, god kapasitet, ettersyn og vedlikeholdsplan				

Dato: 01.10.2019

**Tema: Ytre miljø
NFRA**

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedyre	Ny Risikovurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
2.7.3	Havari i pumper mellom de ulike lagertanker til biogassanlegg og avvanning	Ukjent årsak	Miljøfare: Ufarlig			2						1	2	To pumper i hvert prosesstrinn, god kapasitet, ettersyn og vedlikeholdsplan			
2.7.4	Havari i skrupresse fra septikmottak inn på slamlager og Avfall fra septikmottak inn på slamlager	Ukjent årsak	Miljøfare: Ufarlig Drift: Betydelig			2						2	4	Nytt utstyr, ettersyn og vedlikeholdsplan			
2.7.5	Slam er ikke hygiensiert	Ukjent årsak, temperatur i råtnetanken eller oppholdstid vært for lav, gjensmitte	Miljøfare: Betydelig avfallsproblem Gjødselvareforskrift: alvorlig				1			3			3	En situasjon som aldri har oppstått.			

Dato: 01.10.2019

Tema: Ytre miljø
NFRA

2 Renseanlegg, biogass og slam

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet				Konsekvens				Risiko	Tiltak/Prosedyre	Ny Risikovurdering			
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig			S	K	R	
2.7.6	Mottak av forurenset septik som ødelegger slamkvalitet med hensyn på gjenbruk som gjødselvarer	Ukjent årsak	Miljøfare: Betydelig avfallsproblem Drift: Betydelig Gjødselvarerforskrift: Betydelig			2					2		4	Avtaler med septikbiler og transportør Bør vurdere å ta prøver av septik med jevne mellomrom			

Dato:
01.10.2019

Tema: Ytre miljø NFRA

3 Interne prosesser

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyr e	S	K	R	
				Svært sannsynlig	Sannsynlig	Moderat Sannsynlig	Lite sannsynlig	Katastrofal	Alvorlig	Betydelig	Ufarlig						
3. Interne prosesser																	
3.1.1	Uoversikt over kjemikalier på anlegget	Ikke oppdatert kartotek	Miljøfare: Betydelig manglede innføring av rett håndtering av kjemikalier mht. avfallshåndtering			2					2		4	Kontroll og opplæring med jevne mellomrom			
3.1.2.	Lekkasje fra nedgravd oljetank for fyringsolje	Gamle tanker kan sprekke pga. f.eks. setninger i grunnen	Miljøfare: Betydelig				1				2		4	Tanken er utstyrt med analog nivåmåling. Denne leses av daglig av operatør 2. Uregelmessighetene vil raskt oppdages.			

Ny Risikovurdering

Dato:
01.10.2019

Tema: Ytre miljø NFRA

3 Interne prosesser

Sannsynlighet=S

Konsekvens=K

Svært sannsynlig

Sannsynlig

Moderat Sannsynlig

Lite sannsynlig

Katastrofal

Alvorlig

Betydelig

Ufarlig

Ny
Risikovurdering

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyrer	S	K	R	
				4	3	2	1	4	3	2	1						
3.1.3	Lekkasje fra metanoltank	Rørene fra metanoltank til biot rinn har koblinger som kan legge og disse vil ikke bli fanget opp av oppsamlings-tank			2						2		4	Rehabiliter system begrenser mulig lekkasjevolum.			
3.1.4.	Lekkasje i tank for fellings-kjemikalie	Kjøreskade, den er ikke beskyttet	Miljøfare:			2					2		4	Bør lages en beskyttelse slik at den ikke kan bli kjørt i stykker Lekkasje herfra vil bli tatt vare på i anlegget. Føres til lokale sluk. Tanken er bygget i et materiale som utelukker at den tømmes momentant.			

Dato:
01.10.2019

Tema: Ytre miljø NFRA

3 Interne prosesser

Sannsynlighet=S

Konsekvens=K

Svært sannsynlig

Sannsynlig

Moderat Sannsynlig

Lite sannsynlig

Katastrofal

Alvorlig

Betydelig

Ufarlig

Ny
Risikovurdering

Nr.	Hendelse	Årsak	Beskrivelse	Sannsynlighet=S				Konsekvens=K				Risiko=R	Tiltak/Prosedyrer	S	K	R	
				4	3	2	1	4	3	2	1						
3.1.5	Utslipp ved påfylling av fellingskjemikalier	Årsak ukjent, uhell	Mindre søl vil havne i sluk på gulvet som vil gå inn i anlegget og videre på utløp			2						1	2	Tilstedeværelse av personell under fylling.			
3.1.6	Søl til grunn fra lagring av tomme 1 m ³ tanker	Tomme tanker lagres ute, rester kan lekke ut	Miljøfare: Ufarlig, men det ser ikke spesielt ryddig ut (forsøpling)		3							1	3	Avtale om henting er inngått.			
3.1.7	Feilmerking av kjemikalier	Når man bruker tom emballasje til andre typer kjemikalier og deretter håndteres feil mht. avfallshåndtering og HMS risiko	Miljøfare: Alvorlig				1				2		2	Opplæringstiltak, Ikke bruke annet enn originalemballasje			

Vedlegg 2 Flytskjema NFRA

NORDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

1. INNLØP

Avløpsvann fra Oppegård syd og Ski (fra Haugbro) og Ås (fra Nettet, Kjærnes, Nordby skole og Vinterbro) føres inn på renseanlegget. Årlig behandles 4-5 millioner m³ avløpsvann.

2. RISTER

Det er installert to trapperister, med lysåpningene 2 og 3 millimeter. Ristene fjerner kloakk-søppel som bind, papir, plast og q-tips. Søppelet vaskes i en vaskepress, og skrues ut i en container. Søppelet leveres til forbrenning.

3. SANDFANG

Tynge partikler som sand og slam fjernes ved at de synker til bunns i sandfangene. Mammutpumper løfter sand/slam til sandvasker, og vasket sand føres til container.

4. SEDIMENTERINGSBASSENG

Partiklene i vannet synker til bunns i bassengene og danner slam. Slammet skyves til slam-lommer av skrapeverk, og pumpes til slamlager 1. Vannet trekkes av i overflaten via utløpsrenner og føres til anlegg for nitrogenfjerning.

5. NITROGENFJERNING

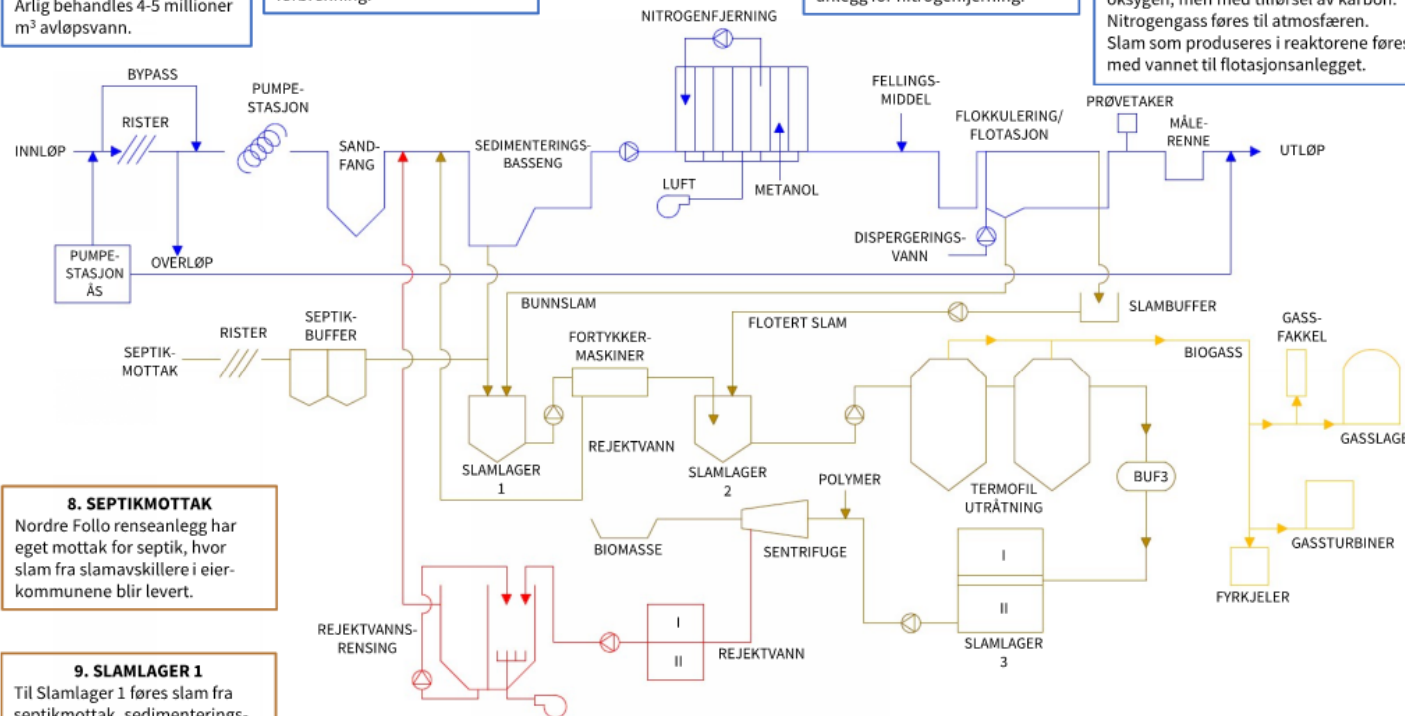
Fjerning av nitrogen skjer i en biologisk prosess ved hjelp av bakterier som vokser på spesielle plastlegemer. Anlegget er bygd opp av to linjer med 7 bassenger (reaktorer) i hver linje. Avskilling av nitrogen-gass (N₂) skjer i en totrinns-prosess. Ammonium i avløpsvannet omdannes til nitrat ved hjelp av bakterier med tilgang til oksygen. Så omdannes nitrat til nitrogen-gass ved hjelp av en annen type bakterier uten tilgang til oksygen, men med tilførsel av karbon. Nitrogen-gass føres til atmosfæren. Slam som produseres i reaktorene føres med vannet til flotasjonsanlegget.

6. FLOKKULERING/FLOTASJON

Flotasjonsanlegget består av to linjer, hver med fire flokkulerings-kammer og flotasjonsbasseng. Fellingskemikalie tilsettes før flokkulering, og polymer tilsettes i siste flokkuleringskammer. Flotert slam (toppslam) skraper av og pumpes til slamlager 2, bunnslam pumpes til slamlager 1.

7. UTLØP / RENSET AVLØPSVANN

Renset avløpsvann passerer en målerenue før det ledes ut av renseanlegget og via en tunnel på 3100 meter til utslipp i Bunnefjorden utenfor Sjødalstrand. Utslipp skjer på 50 meters dyp, 350 meter fra land.

8. SEPTIKMOTTAK

Nordre Follo renseanlegg har eget mottak for septik, hvor slam fra slamavskillere i eierkommunene blir levert.

9. SLAMLAGER 1

Til Slamlager 1 føres slam fra septikmottak, sedimenterings-bassenger og bunnslam fra flotasjonsanlegg. Slammet pumpes til fortykkermaskiner, og fortykket slam føres til Slamlager 2. Rejektvann føres til to rejeckt-vannskummer.

10. SLAMLAGER 2

I Slamlager 2 blandes slam fra fortykkermaskiner og flotert slam fra flotasjonsbassengene. Fra slamlager 2 pumpes slam via varmeveksler til to råtne-tårn

11. TERMOFIL UTRÅTNING

I råtnetårnene foregår en biologisk prosess, hvor bakterier bryter ned slammet i en anaerob prosess ved en temperatur på 55°C. Inn- og ut-pumping skjer batchvis. I råtne-tårnene produseres metangass, som føres til et eget rom for gass-behandling. Gassen brukes til produksjon av strøm i to turbiner og varmet vann i to fyrkjeler.

12. SLAMLAGER 3

Slamlager 3 består av to lagertanker på h.h.v. 70 m³ og 100 m³. Fra Slamlager 3 pumpes vann til avvanning.

13. AVVANNING

Avvanning skjer i 2 stk. sentrifuger ved hjelp av tilsetning av polymer. Avvannet slam kjøres til lagerplass på renseanlegget, hvor det ligger til vi har mottatt analyseresultater fra et eksternt laboratorium, og disse resultater er godkjent. Rejektvann, som inneholder mye ammonium, føres til to

14. REJEKTVANNSRENSING

Rejektvannet fra slamavvanningen er varmt (35 °C) og inneholder mye ammonium. Derfor er rejeckt vannet godt egnet for nitrogenfjerning i en anammox-prosess. Prosessen omdanner ammonium og nitritt til nitrogen-gass ved hjelp av spesielle anammox-bakterier og med tilgang til lave mengder oksygen. Det rensede rejeckt vannet føres til for-sedimenteringen via innløps-kanalen.

15. BIOGASS

Rejeckt vannet fra slamavvanningen er varmt (35 °C) og inneholder mye ammonium. Derfor er rejeckt vannet godt egnet for nitrogenfjerning i en anammox-prosess. Anammox-prosessen omdanner ammonium og nitritt til nitrogen-gass ved hjelp av spesielle anammox-bakterier og med tilgang til lave mengder oksygen. Det rensede rejeckt vannet føres til for-sedimenteringen via innløpskanalen.

Tabell 11 Nøkkeltall og resultater fra NFR årsrapport 2022

Nøkkeltall utslipp fosfor		2018	2019	2020	2021	2022
Total fosfor	t P/år	1,19	2,1	1,9	2,0	0,849
Total fosfor, restkons.	mgP/l	0,18	0,24	0,15	0,19	0,19
Total fosfor renseseffekt	%	93	88,9	93	93	97

Nøkkeltall utslipp nitrogen		2018	2019	2020	2021	2022
Total nitrogen	t N/år	55,46	50,8	50,94	48,12	39,26
Total nitrogen, restkons.	mgN/l	13,45	8,56	8,95	10,21	9,95
Total nitrogen renseseffekt	%	65	70,1	72,8	77	81

Nøkkeltall utslipp organisk stoff		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Organisk stoff (KOF)	t/år	259,3	225,2	328	155	175	132
Org. stoff, restkons (KOF)	mg/l	43	45	42	29	30	34
Organisk stoff (KOF) renseseff.	%	88	86	82	92	91	93
Organisk stoff (BOF ₅)	t/år	41,8	52,5	60,8	17,6	26,4	10,7
Org. stoff, restkons (BOF ₅)	mg/l	3,4	8,5	3,5	2,5	2,6	2,6
Organisk stoff (BOF ₅) renseseff	%	95	91	91	97	96	98
Krav til sekundærrensing overholdt	ja/nei	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Utslipp tungmetaller

Metall	Enhet	2019 Gjennomsnitt	2020 Gjennomsnitt	2021 Gjennomsnitt	2022 Gjennomsnitt
Arsen	As	0,61	0,35	0,44	0,49
Kadmium	Ca	0,034	0,02	0,01	0,02
Krom	Cr	0,33	1,11	0,61	0,37
Kobber	Cu	2,6	3,7	3,0	4,8
Kvikksølv	Hg	0,003	0,003	0,005	0,003
Nikkel	Ni	2,2	2,0	1,8	3,0
Bly	Pb	0,5	0,2	0,2	0,2
Sink	Zn	38,8	36,3	58,2	44,4

Tilstandsklasser tungmetaller i vann:

Bakgrunn	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
I	II	III	IV	V

Nøkkeltall vannbehandling		2019	2020	2021	2022
Behandlet vannmengde	mill.m ³ /år	4,690	4,856	3,919	3,749
Overløpsdrift	m ³ /år	299 620	330 890	151 579	90 030
Overløpsandel av total vannmengde	%	6,4	6,4	3,9	2,4
Anleggsstørrelse (Største målte BOF-tilførsel)	pe	40 432	32 833	46 750	39 560
Uke med høyest BOF-tilførsel	uke nr.	19	17	13	4
Beregnet tilføring fosfor	pe	28 225	39 660	43 425	39 234
Virkningsgrad ¹	%	64	90	96	86
Forbruk fellingskjemikalie PAX	tonn/år	418	435	434	387
Spesifikk doseringsmengde PAX	g/m ³	92	92	112	105
Tilførsel næringsstoffer					
Tilførsel av totalfosfor, tonn pr år	tonn/år	18,5	26,06	28,53	25,78
Tilførsel av total nitrogen, tonn pr år	tonn/år	170	187,16	209,22	202,42
Tilførsel av total nitrogen fra septik	tonn/år	3,5	4,1	4,6	5,01
Spesifikk tilrenning²					
Middel mhp. tilførte pe	l/pe.d	484	364	257	268
Maks mhp. tilførte pe	l/pe.d	1 375	1 233	566	635
Min mhp. tilførte pe	l/pe.d	51	208	56	63
Spesifikk tilrenning³					
Middel mhp. tilførte pe	l/pe.d	311	328	253	231
Maks mhp. tilførte pe	l/pe.d	882	1 111	558	548
Min mhp. tilførte pe	l/pe.d	33	188	56	54

¹ Virkningsgrad er beregnet ut fra målt tilføring av fosfor sammenlignet med oppgitt tilknytning (45 447 pe)

² Dette tallet baserer seg på en tilføring beregnet ut fra tilført fosfor, og total tilføring av avløpsvann (behandlet mengde + overløpsmengde)

³ Dette tallet baserer seg på oppgitte tall for tilknyttede pe, og total tilføring av avløpsvann (behandlet mengde + overløpsmengde)

BEREDSKAPSPLAN FOR NORDRE FOLLO RENSEANLEGG IKS

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Operativ del.....	3
2.1 Brannorganisasjon	3
2.2 Instruks for brannvernleder.....	4
2.3 Varslingsplan.....	4
2.4 Generell branninstruks for ansatte ved renseanlegget.....	5
2.5 Risikoanalyse - brann/eksplosjon	6
2.6 Instruks for personalet ved brann, ulykke eller tyverialarm	7
2.7 Tilleggsinstruks for operatører ved lekkasje eller brann i gassanlegget	8
2.8 Tilleggsinstruks ved lekkasje eller brann ved metanoltank og tilliggende dieseltank	9
2.9 Håndtering av miljøutslipp	9
3. Setting av krisestab	10

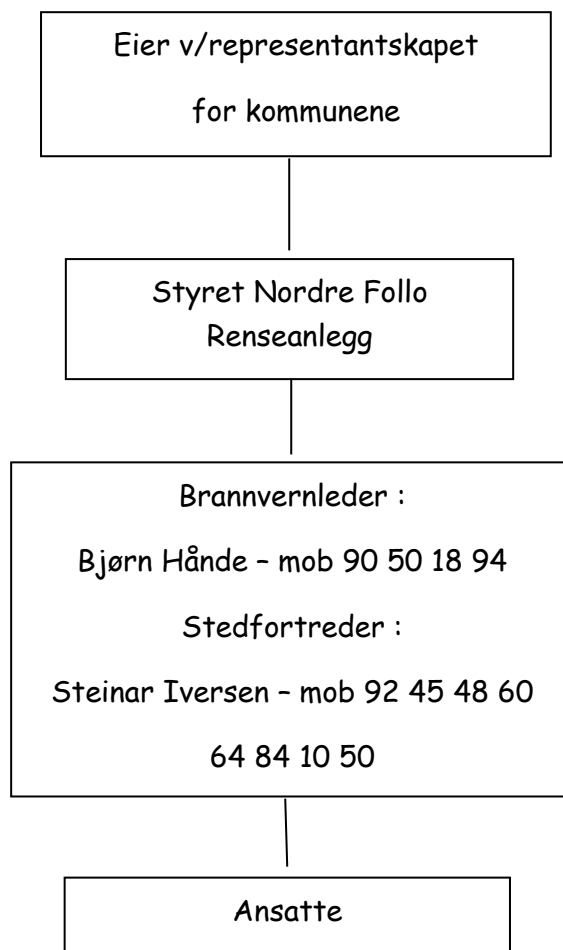
1. Innledning

Formålet med beredskapsplanen er:

- Hindre handlingslammelse når uønskede hendelser inntreffer.
- Forenkle beslutningsprosesser gjennom definerte, utvidede fullmakter.
- Sikre økt kapasitet ved parallelle handlinger.

2. Operativ del

2.1 Brannorganisasjon

2.2 Instruks for brannvernleder:

1. Brannvernleder skal ha nødvendig kunnskap om hvordan brannvernet er organisert for bygget, herunder denne dokumentasjonen – instruks, prosedyrer og rutiner, samt om tekniske og organisatoriske tiltak som er gjennomført og som kan bli nødvendig å gjennomføre for å opprettholde tilfredsstillende brannsikkerhet, jfr. også virksomhetenes egne risikovurderinger.
2. Brannvernleder er eiers representant og er ansvarlig for gjennomføring av påkrevde brannforebyggende tiltak. Brannvernleder skal sørge for at det blir drevet jevnlig ettersyn og vedlikehold av branntekniske installasjoner, teknisk utstyr m.m Brannvernleder skal også påse at brannvernrunder blir utført og at feil og mangler blir fulgt opp.
3. Brannvernleder skal delta på brannsyn, stå for korrespondanse med brannvesen og gjennomføre pålegg gitt av brannvesen/brannstyre.
4. Brannvernleder skal forsikre seg om at brannøvelser blir gjennomført og bistå med veiledning til leietakere.
5. Brannvernleder skal påse at vedlikeholdsarbeid og bygningsmessige endringer blir utført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder de periodiske egenkontroller.
6. Brannvernleder skal påse at branninstruks, rømningsplan og orienteringstavler er intakte, ajour og gjort kjent for alle ansatte.
7. Brannvernleder skal lede en årlig revisjon av brannvernssystemet og sørge for ajourføring av brannteknisk dokumentasjon.

2.3 Varslingsplan:

1. Styret ved styreleder skal varsles samtidig som varsel om setting av krisestab gis.
(Telefon: 905 30 491)
2. Statsforvalteren varsles ved alle alvorlige hendelser, varslingsplan skal skje så snart som råd er.
(Telefon: 69 24 70 00)
3. Ved alvorlige utslipp varsles omkringliggende bebyggelse umiddelbart i samråd med politi brann- og helsevesen (Politi: 112, Brann: 110)
4. Administrasjon og politisk ledelse i eierkommunene (NFK: 98 70 21 78, Ås: 959 39 727)
5. DSB skal ha rapport ved ulykke.

2.4 Generell branninstruks for ansatte ved renseanlegget

Ved brann i ditt lokale skal du :

➤ **REDDE**

➤ **VARSE**

➤ **SLOKKE**

➤ **LUKKE**

i den rekkefølge som situasjonen krever !!!

Ved utløst brannalarm skal du :

UMIDDELBART

FORLATE BYGGET

via nærmeste røykfrie utgang !!!

OPPMØTESTED VED EVAKUERING ER VED GARASJEN

2.5 Risikoanalyse - brann/eksplosjon

• Sett inn kryss i hvert fagfelt for hver horisontale linje. • Multiplisere tallene over kryssene og før sammen opp under <i>produkt</i>. • Til slutt <i>prioriteres</i> under høyeste produktverdi. (Se de to eksemplene nederst.) Arbeid og forhold i virksomheten som kan medføre risiko (farer og problemer)	Sannsynlighet			Konsekvenser				
	Kan skje			Kan føre til				
	Har skjedd flere ganger	Har skjedd	Tenkelig	Død	Varig skade	Forbigående skade		
Hendelser \ Vekttall	3	2	1	3	2	1	produkt	prioritet
Brann i el.tavle/eksplosjon	X					X	3	1
Varme arbeider, eks. vis sveising råtnetårn/vinkelsliper			X		X		2	2
Gasseksplosjon ; herunder								
- Gassanlegg			X	X			3	3
- Gassflasker			X			X	1	8
- Annet ex-område			X		X		2	7
Motorbrann 200kW motor		X				X	2	4
Brann i nødaggregat			X		X		2	6
Gnager i tavleskap		X				X	2	5
Brann/lekkasje fra metanoltank			X		X		2	9
Håkon Sørvik - brannteknisk rådgiver for NFR, 12.12.2006 Revisjon foretatt av Bjørn Buller - 01.03.2017 Revisjon foretatt av Bjørn Hånde - 07.07.2021								

Det er kun en hendelse i konsekvenskategori 3, gasseksplosjon.

2.6 Instruks for personalet ved brann, ulykke eller tyverialarm

1. Ved brann eller ulykker ledes redningsarbeidet ved renseanlegget av daglig leder eller ved dennes fravær, av driftsleder eller ved dennes fravær av vakthavende operatør.
2. Ved brann eller større ulykker varsles brannvesen eller politi.
3. Ved brann skal det vurderes om strømtilførselen til den del av anlegget det brenner skal frakobles (skal kun utføres av opplært personell).
4. Ved brann i tilknytning til gassanlegget (Råtnetårn, filterrom, fyrrom,) og kjellerrom skal personalet ikke gripe inn av hensyn til eksplosjonsfare og egen sikkerhet.
5. Ved brann skal personalet samles ved et på forhånd avtalt sted og i sikker avstand fra eksplosjonsfarlige bygninger og gassinnretninger. Primært er samlingsplass ved garasjen. Unntatt er personale med spesielle oppgaver i forbindelse med brann.
6. Portvakt: Det må stå 2 personer i porten for å ta imot brannbiler. En må være kjentmann som blir med første styrken som kommer. Person nr 2 må stå igjen i porten for å ta imot andre som kommer, politi, sykebil eller andre. Operatør på post 3 lukker nordre port før han stiller på møteplass. Kjentmann må ha med seg brannkart i laminert plast som lånes ut til brannvesenet. Kjentmann må ha med seg liste over alle lagrede kjemikalier og hvor de er lagret.
7. Instruks i møte med brannvesenet:
  - a. Hvor brenner det?
  - b. Er noen savnet?
  - c. Vet dere hva som brenner/fører til røykutvikling?
  - d. Er det noe farlige stoffer der/annet som kan medføre fare?
  - e. Vis plantegning for bygget?
  - f. Er det flere innganger?
8. Brannvernleder befinner seg på møteplass og koordinerer egne ansatte, besøkende, krisestab og enkelte aksjoner.
9. Ved utløst tyverialarm avventer vakthavende operatør i tilfelle alarm er utløst av annet personell ved anlegget. I så fall må vedkommende straks varsle vakthavende om utløst alarm på vakttelefon. Dersom slik varsling ikke blir gitt innen fem minutter, rykker vakthavende ut til anlegget. Inspeksjon av porter og anlegget for øvrig foretas fra veien. Ved aktivitet inne på området varsles politiet ved hjelp av mobiltelefonen, og videre opptreden avtales direkte med politiet. Dersom det ikke er spor etter innbrudd eller aktivitet inne på området, reiser vakthavende hjem etter tilbakestilling av alarmsystemet.

2.7 Tilleggsinstruks for operatører ved lekkasje eller brann i gassanlegget

I trappehus, fyrrom, gassfilterrom og turbinrom vil det automatisk varsles om gasslekkasje i god tid før konsentrasjonen når et farlig nivå. Ved brann i nevnte områder varsles det automatisk i bjeller og til vakttelefon. Det er ukjent hvilke konsekvenser en brann kan skape. Det meste av utstyret i disse områdene består av enten stål eller betong og i de EX-klassifiserte sonene finnes bare EX-godkjent utstyr. Flere av tiltakene som er beskrevet under kan ikke utføres uten øvelse, eller av hvem som helst. -Det er svært risikofylte oppgaver som krever spesielt utstyr og kompetanse. Dette bør det jevnlig holdes øvelser på. Dersom det vurderes som nødvendig å stenge av all gassuttapping av råtnetanker, kan dette gjøres ved bruk av nødstop-bryter som er merket og befinner seg i inngangen til trappehuset. Eventuelt kan aktuatorer på råtnetank-topp betjenes manuelt i SCADA. Følg egen instruks for å sette tilbake i normal.

VED GASSLEKKASJE I TRAPPEHUS:

1. Aktiver brannalarm ved å utløse manuell melder.
2. Varsle alle som befinner seg i området om evakuering.
3. Be om assistanse fra brannvesen og politi.
4. Gå inn med verneutstyr og lokaliser lekkasjepunktet. Alltid 2 mann.
5. Steng gasstilførselen til området/utløp fra begge råtnetanker og fra gassklokke.
6. Om gassmåling varsler eksplosjonsgrense skal det umiddelbart føre til evakuering. Utstyr i dette området er ikke EX-klassifisert.
7. Gjør området strømløst om det lar seg gjøre.
8. Om vi mister kontroll over situasjonen og vi risikerer eksplosjon, bør politi stenge av for trafikk på E6 og gamle Mossevei, samtidig som alle impliserte møtes ved avtalt møteplass som er ved tørkesenga ved nitrogenanlegget. Plassen er skiltet.

VED BRANN ELLER GASSLEKKASJE I GASSFILTERROM:

1. Steng gasstilførselen til området/utløp fra begge råtnetanker og fra gassklokke.
2. Ved brann, varsle brannvesenet og forsøk å slokke, men gå ikke inn i rommet dersom det er fare for eksplosjon. Evakuer da heller til sikkert område.

VED BRANN ELLER GASSLEKKASJE I FYRRUM

1. Steng gasstilførselen til området.
2. Steng av strømforsyning til fyrrommet ved hjelp av en av nødbryterne som befinner seg ved inngangene til rommet.
3. Ved brann, varsle brannvesenet og forsøk å slokke, men gå ikke inn i rommet dersom det er fare for eksplosjon. Evakuer da heller til sikkert område.

2.8 Tilleggsinstruks ved lekkasje eller brann ved metanoltank og tilliggende dieseltank

Metanoltanken er plassert utendørs i basseng med kapasitet til å ta imot hele tankinnholdet ved eventuell lekkasje. En eventuell lekkasje vil bli oppdaget under daglig inspeksjon. En større lekkasje ansees som usannsynlig, likeledes en større lekkasje med påfølgende brann. Området er normalt ikke bemannet og sannsynligheter for alvorlig skade på personell ansees som liten.

VED STØRRE LEKKASJE ELLER BRANN VED METANOLTANK:

1. Aktiver brannalarm ved å utløse manuell melder.
2. Varsle alle som befinner seg i området om evakuering. Personell i Nitro-bygget evakueres ut gjennom brannleder i sydenden av bygget. Personell stiller etter evakuering på møteplass ved garasje.
3. Be om assistanse fra brannvesen og politi.
4. Om vi mister kontroll over situasjonen og vi risikerer eksplosjon, bør politi stenge av for trafikk på E6 og gamle Mossevei, samtidig som alle impliserte møtes ved avtalt møteplass som er ved tørkesenga ved nitrogenanlegget. Plassen er skiltet.

VED LEKKASJE FRA DIESELTANK:

1. Brannvesenet varsles og tilkalles for oppsamling av diesel.

2.9 Håndtering av miljøutslipp

Miljøriskovurderingen identifiserer følgende hendelser med fare for utslipp til ytre miljø:

1. Ved hydraulisk overbelastning på Haugbro forekommer det overløp til Gjersjøen som er drikkevannskilde. Mengden er begrenset og ansees ikke å utgjøre en fare for drikkevannskvaliteten. Risikoen er eliminert som følge av ny lukket avløpsledning fra Ski. I drift fra juni 2021.
2. Ved store nedbørsmengder øker mengden fremmedvann slik at noe av avløpsvannet går i overløp til Bunnefjorden, dog uten at utslippstillatelsen overskrides.
3. Nytt ekstra nødaggregat ved Haugbro eliminerer eliminerer risikoen relatert til strømbrydd i kombinasjon med pumpevikt som ville kunne større utslipp av urensset kloakk til Gjersjøen. (I drift fra januar 2020.)
4. Utslippsanlegget ved Sjødalstrand er fullstendig rehabilitert (2021) og representerer ingen risiko.
5. Påslipp av humusvann fra Stangåsen vannverk er ødeleggende for renseprosessene ved anlegget. Hendelsen utgjør ingen umiddelbar helsefare.

3. Setting av krisestab

Det skal settes krisestab i følgende situasjoner:

- Brann
- Eksplosjon
- Sabotasje
- Uforutsette utslipp
- Forgiftninger
- Strømbrydd utover 6 timer
- Flom
- Jordskjelv
- Andre naturkatastrofe
- Andre alvorlige hendelser

Rutiner ved setting av krisestab:

- Daglig leder eller driftsleder kaller inn til krisestab og varsler styret
- Møtet settes så raskt som mulig, men senest 1 time etter av alarmer gikk
- Hvis mulig foregår møtene på renseanlegget, hvis ikke på lempelig sted
- Daglig leder eller driftsleder holder styret løpende orientert om utviklingen
- Rutiner skal følges slik de er beskrevet i rutinebeskrivelser for de ulike hendelser
- Daglig leder eller driftsleder har ansvar for at alle rutiner følges slik de er beskrevet
- Krisestaben er operasjonsleder til krisen er over

Faste medlemmer av krisestab:

- Daglig leder
- Driftsleder
- IT-ingeniør
- Verneombud
- Styreleder kan tiltre ved behov og eller ønske

Generelle varslinger:

- Styret skal varsles samtidig som varsel om setting av krisestab gis
- Fylkesmannen varsles ved alle alvorlige hendelser, varsling skal skje så snart som råd er
- Ved alvorlige utslipp varsles omkringliggende bebyggelse umiddelbart i samråd med politi brann- og helsevesen
- Administrasjon og politisk ledelse i eierkommunene

Loggføring:

- Alle hendelser og aktiviteter skal loggføres av daglig leder eller driftsleder